

WIADOMOŚCI UNIwersYTECKIE

MIESIĘCZNIK • UNIwersYTET MARIi CURIE-SKŁODOWSKIEJ

LISTOPAD 2005

8 (123)

PL ISSN 1233-216X

Rok 15 Egzemplarz bezpłatny

Fot. Wojciech Zglobicki

NOSTALGIA KAZIMIERZA

KRONIKA REKTORSKA

Październik zdominowały immatrykulacje studentów pierwszych lat studiów oraz inauguracje nowego roku akademickiego 2005/2006, stąd trochę monotematyczności w doniesieniach naszej kroniki. Uroczyste immatrykulacje odbyły się 1 i 3 X. Rektor Wiesław Kamiński przyjmował

w poczet studentów naszej uczelni studentów z Wydziałów Prawa i Administracji oraz Matematyki, Fizyki i Informatyki, pani prorektor Anna Tukiendorf z Wydziałów Biologii i Nauk o Ziemi oraz Pedagogiki i Psychologii, prorektor Anna Pajdzińska z Wydziałów Artystycznego i Humanistycznego, prorektor Tadeusz Borowiecki z Wydziału Chemii oraz Filozofii i Socjologii, prorektor Jerzy Węclawski z Wydziałów Ekonomicznego oraz Prawa i Administracji (immatrykulacja na tym ostatnim odbywała się w dwóch turach). Jak można zauważyć, przedstawiciele władz rektorskich immatrykulowali studentów na swoich macierzystych Wydziałach. 1 X w Dworcu Kościuszków wyznaczili sobie spotkanie absolwenci UMCS. Humory, w odróżnieniu od pogody, dopisywały. W towarzystwie „grupy dorosłej” Zespołu Tańca Ludowego, pod kierunkiem mgr. Stanisława Leszczyńskiego odtarńczono poloneza na otwarcie tegorocznego Pikniku Absolwenta. Władze rektorskie reprezentował prorektor Węclawski, obecni byli dziekani niektórych Wydziałów oraz kadra dydaktyczna. 3 X w inauguracji nowego roku akademickiego w lubelskiej Akademii Medycznej UMCS reprezentowała pani dziekan Elżbieta Skrzypek, a 4 X w Politechnice Lubelskiej rektor Kamiński. 5 X Rektor przyjął marszałka Lubelszczyzny Edwarda Wojtasa. 10 X władze uniwersytetu spotkały się z dziekanami wydziałów naszej uczelni, po południu Rektor uczestniczył w uroczystości inauguracji zajęć przez Uniwersytet III Wieku. 12 X Rektor brał udział w inauguracji w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Zamościu, 13 zaś w naszym biłgorajskim kolegium. 16 X rektor Kamiński uczestniczył w inauguracji w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, a 18 w kolegium UMCS w Radomiu. W tym dniu prorektor Borowiecki brał udział w spotkaniu

z organizatorami konkursu BIOCAMP 2005 „Bądź liderem w świecie nauki w Polsce”. 19 X Rektor i prorektor Anna Pajdzińska dali sygnał i obserwowali przebieg tradycyjnego biegu akademickiego, organizowanego z okazji inauguracji roku akademickiego. Tego dnia Rektor otworzył dwudniowe II Uniwersyteckie Targi Kosmetyczne organizowane na Wydziale Chemii. 21 X w Akademickim Centrum Kultury „Chatka Żaka” z udziałem Rektora UMCS odbyła się inauguracja

roku akademickiego 2005/2006 w Europejskim Kolegium Polskich i Ukraińskich Uniwersytetów. Podczas inauguracji profesor Jan Pomorski, przewodniczący Konwentu Kolegium, przekazał ważne informacje: na działalność Kolegium zagwarantowane zostały środki w budżecie państwa, a w perspektywie nowe władze polityczne naszego kraju w pełni rozumieją potrzebę przekształcenia Kolegium w Uniwersytet. Podczas uroczystości profesorowie: Bohdan Osadczyk i Marian Harasimiuk wyróżnieni zostali specjalnymi dyplomami Kolegium w uznaniu ich zasług dla tej jednostki. Ponieważ 23 X w tym roku wypadła w niedzielę i to w niedzielę wyborczą, uroczysta inauguracja roku akademickiego 2005/2006 w naszej uczelni odbywała się 24 X. Rozpoczęła ją msza św. odprowadzająca abp. Józefa Życińskiego. Delegacje studenckie złożyły wiązanki kwiatów

przed pomnikiem Patronki Uczelni oraz na grobach rektorów: Henryka Raabego, Eugeniusza Gąsiora, Zbigniewa Lorkiewicza i Grzegorza

Leopolda Seidlera. O godzinie 11.00 w auli uniwersyteckiej po odśpiewaniu hymnu państwowego przemówienie wygłosił rektor Uczelni prof. dr hab. Wiesław Andrzej Kamiński (tekst przemówienia zamieszczamy w bieżącym numerze). Pracownikom Uniwersytetu wręczone zostały odznaczenia państwowe i resortowe oraz nagrody Ministra Edukacji Narodowej.

20 osób odebrało Medale Komisji Edukacji Narodowej, 4 Złote, 17 Srebrne, 14 Brązowe Krzyże Zasługi (lista odznaczonych Krzyżami Kawalerskimi OOP oraz osób wyróżnionych indywidualnymi nagrodami MEN ukazała się w poprzednim numerze). Następnym punktem programu było wręczenie nagrody naukowej im. Jerzego Giedroycia (informacje na ten temat w rubryce „Gratulujemy”). Immatrykulację studentów I roku z dziesięciu Wydziałów naszej uczelni poprzedziło wręczenie studentom starszych lat 21 ministerialnych stypendiów naukowych oraz 1 stypendium za wybitne osiągnięcia sportowe. Fundacja Bankowa Banku PEKAO S.A. ufundowała dwa stypendia dla wyróżniających się w nauce studentów; otrzymali je: Marcin Pastuszko z V roku Wydziału Prawa i Administracji oraz Joanna Kożuch z III roku Wydziału Ekonomicznego. W imieniu Samorządu Studentów UMCS głos zabrał przewodniczący Marcin Kowalewski. W tym roku wykład inauguracyjny zatytułowany „Język – interakcja – zaburzenia mowy” wygłosił profesor Stanisław Grabias z Wydziału Humanistycznego. Oprawę artystyczną uroczystości przygotowały połączone Chóry Akademicki UMCS im. Jadwigi Czerwińskiej oraz Wydziału Artystycznego pod dyrekcją adiunkt Małgorzaty Nowak. Po południu z okazji inauguracji odbył się koncert, a na scenie „Chatki Żaka” wystąpił Zespół Tańca Ludowego naszej uczelni. 25 X piętnaście osób odebrało dyplomy doktora habilitowanego UMCS. 26 X odbyło się posiedzenie senatu UMCS, a po nim konferencja prasowa. Po południu od 16.00 do 17.00 można było wziąć udział w czacie z Rektorem. Kilkadziesiąt zadań za pośrednictwem poczty e-mailowej pytań pochodziło od pracowników uczelni, studentów i ich rodziców oraz od mieszkańców miasta. Pytania dotyczyły szerokiego wachlarza zagadnień – od spraw studenckich, stypendiów, wypłaty wynagrodzeń i ich wysokości, po zamierzenia władz rektorskich. 27 X Rektor wyjechał do Brześcia na uroczystości 60-lecia tamtejszego Państwowego Uniwersytetu im. Aleksandra S. Puszkina.

EMP
Fot. Maciej Przysucha

GRATULUJEMY

Księgarni UMCS, która po raz kolejny zaproponowała studentom I roku wszystkich uczelni możliwość zakupu wszystkich książek z 11% rabatem; wystarczyło okazać legitymację lub indeks. Oferta trwała od 1 października do 19 listopada.

*

Tegoroczna nagroda naukowa im. Jerzego Giedroycia przyznana została docentowi **Markowi Kornatowi** za książki: *Bolszewizm, totalitaryzm, rewolucja, Rosja. Początki sowietologii i badań nad systemami totalitarnymi w Polsce (1918–1939)* (2 tomy) oraz *Polska szkoła sowietologii 1930–1939*. Wydawcą pierwszej pozycji jest Księgarnia Akademicka, drugiej Wydawnictwo Arcana. Nagrodę przyznano za „przywrócenie Polsce pamięci o wileńskim Instytucie Wschodnim i jego wspaniałych postaciach, za wyjątkową staranność źródłoznawczą, za frapujący sposób opowiedzenia tej niezwyklej historii”. Docent Marek Kornat ukończył studia historyczne na Uniwersytecie Jagiellońskim w 1995 r. Jak sam mówi, dwudziestolecie międzywojennym interesował się jeszcze w szkole średniej, zainteresowania te rozwinął podczas studiów, przede wszystkim na seminariach profesora Michała Pułaskiego. W roku 2000 jego rozprawa doktorska *Pakt Ribbentrop-Mołotow a Polska* wyróżniona została nagrodą KLIO. Laureat jest docentem w Instytucie Historii PAN w Warszawie.

*

Wydawnictwu UMCS, które do posiadanej kolekcji nagród dołączyło nagrodę Ministra Edukacji Narodowej za najlepszy podręcznik i skrypt akademicki w roku 2005. Uznanie jury konkursu zyskało wydanie podręcznika *Prawo wspólnotowe i integracja europejska* autorstwa nieżyjącego od roku profesora Ziemowita Jacka Pietrsia. Puchar, dyplom oraz specjalny medal organizatorów eksponowany był na stoisku Wydawnictwa UMCS podczas 9 Targów Książki w Krakowie. Zainteresowaniem zwiedzających i odwiedzających Targi cieszyła się nie tylko ta pozycja, pytano o nowości, kupowano specjalistyczne pozycje naukowe oraz prezentowane monografie. W sobotę, 29 października, swoją najnowszą książkę *Jestem, więc piszę* podpisywał na stoisku wydawcy, czyli naszej uniwersyteckiej oficyny, Maciej Rybiński. Tegoroczne Targi zorganizowano w nowym miejscu, w specjalnej hali w Nowej Hucie. Obecni byli niemal wszyscy wydawcy krajowi, od potentatów na rynku, takich jak: „Prószyński”, Wydawnictwo Literackie, „Znak”, po niewielkie debiutujące jedną pozycją. Gośćmi na stoiskach byli m.in. Sławomir Mrozek, Ewa Lipska, Olga Tokarczuk, Władysław Bartoszewski, Norman Davies i wielu innych. Nas odwiedzali zaprzyjaźnieni autorzy, jak: profesor Franciszek Ziejka, Norman Davies, Ewa Lipska, a o najnowsze pozycje pytał m.in. profesor Jerzy Bralczyk.

EX FUNEBRI CHARTA

Pamięci dr Elżbiety Zofii Duszyńskiej (1914–2005)

W głębokim smutku pracownicy Zakładu Hydrografii Instytutu Nauk o Ziemi przyjęli wiadomość o śmierci – 13 października – Pani dr Elżbiety Zofii Duszyńskiej, emerytowanego nauczyciela akademickiego. Żegnając naszą Panią Zosię składamy hold osobie bezgranicznie oddanej pracy naukowej i działalności dydaktyczno-wychowawczej, osobie wielce życzliwej studentom i pracownikom, wszystkim spotkanym osobom.

Dr Elżbieta Duszyńska urodziła się 14 lipca 1914 roku w Grodźcu. W 1933 roku ukończyła w Puławach gimnazjum typu humanistycznego, a w 1934 wstąpiła na Uniwersytet Warszawski, skąd po roku przeniosła się do Lwowa na studia geograficzne w Uniwersytecie Jana Kazimierza. Dyplom magistra filozofii w zakresie geografii uzyskała 30 czerwca 1939 roku.

Dr Duszyńska związana była z UMCS niemal od początku powstania Uczelni, gdyż 11 kwietnia 1945 roku podjęła pracę w utworzonym Zakładzie Geografii, w którym była pierwszym asystentem. Razem z prof. Adamem Malickim w trudnych warunkach powojennych współorganizowała lubelską geografę. W 1951 roku przedstawiła rozprawę doktorską *Ruch naturalny ludności w Lublinie w latach 1938–1944* i uzyskała stopień doktora nauk matematyczno-przyrodniczych. Od 1955 roku pracowała na etacie adiunkta w Zakładzie Geografii Fizycznej. Po reorganizacji i utworzeniu nowych jednostek, przeszła w 1956 roku do Katedry Hydrografii, w której pracowała na stanowisku adiunkta do dnia przejścia na emeryturę, tj. 30 września 1974 roku. Po tym terminie prowadziła jeszcze przez parę lat zajęcia z wybranych zagadnień z hydrografii.

Dr Elżbieta Duszyńska, obok wykładów, ćwiczeń z różnych dziedzin geografii oraz praktyk terenowych, opiekowała się wieloma pracami magisterskimi. Przez cały okres pracy w UMCS brała udział w badaniach stosunków wodnych regionu lubelskiego. Zebrane materiały terenowe stanowiły podstawę do wykonanych w późniejszych latach regionalnych opracowań hydrograficznych. Opublikowała kilkadziesiąt prac naukowych. W 1981 roku przedstawiła w maszynopisie hydrograficzną monografię dorzecza Poru. W tym obszarze odkryła dla nauki i praktyki najwydajniejsze źródło regionu lubelskiego oraz udokumentowała jego wydajność.

Brała także czynny udział w pracach Lubelskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Geograficznego.

Za całokształt swojej pracy dydaktyczno-wychowawczej otrzymała w 1972 roku Srebrny, a w 1973 Złoty Krzyż Zasługi. W 1974 roku przyznano Jej Nagrodę Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. W 1983 roku została odznaczona Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Dr Elżbieta Duszyńska znana była nie tylko z dużej wiedzy geograficznej, ale także z serdecznego stosunku, wyjątkowej życzliwości dla studentów i pracowników oraz prawości charakteru. Pozostaje w naszej pamięci jako osoba, która wielką uczynnością i bezinteresownością oraz bezgranicznym poświęceniem pracy naukowej i działalności dydaktyczno-wychowawczej zaskarbiła sobie szacunek i uznanie kilku pokoleń geografów.

Zdzisław Michalczyk

ZDANIEM
BLONDYNKI

Uczestnicząc w najróżniejszych uroczystościach jestem świadkiem witania oklaskami osób nieobecnych. Mimo specjalnych kartek z prośbami o potwierdzenie uczestnictwa, obecności małego skrótu z języka francuskiego R.V.S.P. w zaproszeniach, co znaczy „uprasza się o potwierdzenie”, niewiele osób reaguje na tę prośbę. Ba, zdarza się, że i po potwierdzeniach zaproszony gość nie przybywa, a wystarczy jeden krótki telefon...

CZAT Z REKTOREM

W środę 26 października rektor Wiesław A. Kamiński po raz pierwszy rozmawiał z uczestnikami czatu na temat uczelni. Kolejną szansę dyskusji z Rektorem Internauci będą mieli 30 listopada. Proponujemy lekturę czatu inauguracyjnego.

O: Witam serdecznie na czacie. Pomówimy wspólnie o sprawach Uniwersytetu. Zapraszam do rozmowy!

P: Witam! Jeszcze raz gratuluję wyboru! Jakie napotkał Pan największe trudności w zarządzaniu UMCS? Krzysiek

O: Miło mi powitać pierwszego uczestnika czatu. Dziękuję za gratulacje. Przypominam się w tej chwili do tych trudności. Dwa miesiące (prawie) sterowania Uczelnią pozwoliły mi na wejście w rolę jej zarządzającego.

P: Czy to prawda, że rektorat ma zostać przeniesiony na plac Litewski? ciekawy

O: W planach inwestycyjnych związanych z częścią kampusu na terenach wojskowych mieści się przeniesienie Psychologii z Pałacu Pogubernatorskiego; wtedy będzie można myśleć o uczynieniu z niego reprezentacyjnej siedziby władz uczelni.

P: Panie Rektorze, dużo Pan mówi o szczytnych planach rozwoju uniwersytetu, pomijając kwestie kadry administracyjnej. Czy największy pracodawca ma pomysł na zarządzanie zasobami ludzkimi (np. poprzez inwestowanie w kapitał ludzki – szkolenia, program rozwoju kariery) i poprawę wewnętrznej komunikacji, czy lepiej może zostawić stan rzeczy takim, jaki jest? gość

O: Nie można rozwiązać problemów Uniwersytetu bez dobrej, profesjonalnej administracji. Plany, o których Pan tu wspomina: szkolenia, plany rozwoju kariery, lepsza komunikacja wewnętrzna, są także moim zamiarem.

P: Czy przewiduje Pan jakieś zmiany organizacyjne w zarządzaniu naszą Alma Mater? mm

O: Dostosowywanie naszej Uczelni do nowych warunków stwarzanych przez Prawo o szkolnictwie wyższym nie może ograniczyć się do zmian w sferze dydaktyki czy badań naukowych. Zmiany organizacyjne także są w zakresie naszego zainteresowania. Mam nadzieję, że w dyskusji nad kształtem Uniwersytetu podejmiemy problemy jego struktury organizacyjnej: oceny, czy dotychczasowe rozwiązania związane z organizacją wydziałów i ich strukturą wewnętrzną (instytuty, katedry, zakłady) służą dobrze organizacji badań i spełnianiu funkcji dydaktycznych. Do tej pory mamy przykłady różnych rozwiązań (wydziały ze strukturą instytutową i bez) i mam nadzieję, że ocena dotychczasowego funkcjonowania

Z PRAC SENATU

Posiedzenie 26 października

W porządku obrad znalazły się sprawy dotyczące m.in. powołania komisji senackich, wyboru przedstawiciela senatu do Rady Programowej ACK „Chatka Żaka”, zmian w planie rzeczowo-finansowym oraz sprawy osobowe i bieżące.

Obrady poprzedziło wręczenie nagrody jubileuszowej prof. dr. hab. Andrzejowi Dąbrowskiemu z okazji 35 lat pracy oraz prof. dr. hab. Elżbiecie Skrzypek z okazji 30 lat pracy.

Część merytoryczną posiedzenia zainicjował wybór członków do poszczególnych komisji senackich w bieżącej kadencji. W tym zakresie Senat powołał następujące komisje: statutową, dydaktyki i wychowania, dyscyplinarną dla nauczycieli akademickich, dyscyplinarną dla studentów oraz odwoławczą dla studentów.

W dalszej części obrad Senat wybrał Panią mgr Małgorzatę Stępnik z Wydziału Artystycznego swego przedstawiciela do Rady Programowej ACK „Chatka Żaka”.

Ponadto, dyskutowano nad przedstawionymi przez kanclerza inż. Macieja Grudzińskiego zmianami w planie rzeczowo-finansowym na rok 2005.

Senat pozytywnie odniósł się do wniosków i uchwał rad wydziałów w następujących sprawach (sylwetki awansowanych pracowników zamieszczam poniżej): mianowania dra hab. Wiesława Mułenki na stanowisko profesora nadzwyczajnego – Wydział Biologii i Nauk o Ziemi; mianowania prof. dr. hab. Małgorzaty Borówko na stanowisko profesora zwyczajnego – Wydział Chemii; mianowania dra hab. Andrzeja Korybskiego na stanowisko profesora nadzwyczajnego na czas nieokreślony po upływie 5-letniego okresu zatrudnienia na tym stanowisku – Wydział Prawa i Administracji; mianowania dra hab. Jerzego Żmudzkiego na stanowisko profesora nadzwyczajnego na czas nieokreślony po upływie 5-letniego okresu zatrudnienia na tym stanowisku oraz dra hab. Jerzego Libery i dr hab. Małgorzaty Karwatowskiej na stanowiska profesorów nadzwyczajnych – Wydział Humanistyczny; mianowania dra hab. Henryka Ronka na stanowisko profesora nadzwyczajnego – Wydział Ekonomiczny; mianowania dra hab. Adama Winiarza na stanowisko profesora nadzwyczajnego oraz prof. dra hab. Ryszarda Kuchy na stanowisko profesora zwyczajnego – Wydział Pedagogiki i Psychologii; mianowania dr hab. Marii Marczewskiej-Rytko na stanowisko profesora nadzwyczajnego – Wydział Politologii.

Dr hab. Wiesław Mułenko

Po ukończeniu studiów biologicznych w 1977 r., rozpoczął pracę w Zakładzie Botaniki Ogólnej UMCS. Stopień doktora nauk przyrodniczych uzyskał w 1986 r., zaś doktora habilitowanego w 1999 r. W latach 1999-2004 pełnił funkcję kierownika Zakładu Botaniki Ogólnej. Od bieżącego roku kieruje Zakładem Botaniki i Mykologii.

Obiektem jego zainteresowań naukowych są mikroskopijne grzyby pasożytnicze – ich taksonomia, rozmieszczenie geograficzne oraz udział i rola w naturalnych zbiorowiskach roślinnych. Jest autorem lub współautorem 125 publikacji naukowych z zakresu mykologii. Był recenzentem 2 rozpraw doktorskich, recenzentem wydawniczym 4 książek popularnonaukowych oraz 7 grantów KBN.

Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Botanicznego, Polskiego Towarzystwa Fitopatologicznego, Lubelskiego Towarzystwa Naukowego oraz wielu innych.

Prof. dr hab. Małgorzata Borówko

Pracuje na Wydziale Chemii UMCS od 1976 roku. Stopień doktora nauk chemicznych uzyskała w 1980 r., doktora habilitowanego w 1989 r. Tytuł profesora otrzymała w 2001 r. Od 1997 r. pracuje na stanowisku profesora nadzwyczajnego. Od 1993 r. jest kierownikiem Zakładu Modelowania Procesów Fizykochemicznych.

Zainteresowania naukowe prof. dr hab. Małgorzaty Borówko skupiają się wokół zjawisk powierzchniowych i dotyczą przede wszystkim teorii adsorpcji mieszanin gazowych i ciekłych na powierzchniach ciał stałych, teorii płynów niejednorodnych, modelowania adsorpcji cząsteczek wieloatomowych, przemian fazowych i zjawisk krytycznych w układach chromatografii cieczowej.

Opublikowała 83 prace naukowe, z których większość ukazała się w czasopiśmie z Listy Filadelfijskiej. Była promotorem dwóch rozpraw doktorskich oraz recenzentem trzech prac doktorskich.

Brała wielokrotnie udział w konferencjach krajowych oraz międzynarodowych.

Dr hab. Andrzej Korybski

Ukończył studia prawnicze na Wydziale Prawa i Administracji UMCS w 1977 r. Stopień doktora nauk prawnych uzyskał w 1982 r., doktora habilitowanego w 1994 r. Od 2000 r. pracuje na stanowisku profesora nadzwyczajnego w Katedrze Teorii i Filozofii Prawa.

W działalności naukowej dr hab. Andrzej Korybski zajmuje się problematyką teorii prawa, procesów prawotwórczych, zawodów zaufania publicznego, edukacji prawniczej oraz prawnych mechanizmów rozstrzygnięcia i rozwiązywania sporów.

Opublikował 63 pozycje naukowe. Był promotorem dwóch rozpraw doktorskich, recenzentem pięciu prac doktorskich oraz recenzentem wydawniczym w jednym przewodzie habilitacyjnym.

Pełnił m.in. funkcję prodziekana Wydziału Prawa i Administracji UMCS oraz przewodniczącego Rady Centrum Badań Wschodnich UMCS.

Dr hab. Jerzy Żmudzki

Ukończył studia wyższe w Instytucie Germanistyki Uniwersytetu Warszawskiego w 1975 r. i od tego roku pracuje na Wydziale Humanistycznym UMCS. Stopień doktora nauk humanistycznych uzyskał w 1985 r., doktora habilitowanego w 1996 r. Obecnie zatrudniony na stanowisku profesora nadzwyczajnego w Zakładzie Lingwistyki Stosowanej, gdzie pełni funkcję kierownika.

Zainteresowania naukowe dra hab. Jerzego Żmudzkiego to w głównej mierze translatoryka – tłumaczenie konsekwentne i awista w aspekcie procesów psycholingwistycznych, problemy transferu interkulturowego, lingwistyka kognitywna, tekstologia, pragmatyka, semantyka.

Opublikował dotychczas 46 pozycji naukowych (w tym 3 książki). Był promotorem dwóch rozpraw doktorskich.

Odbył liczne staże zagraniczne m.in. w: Karl-Marx-Universität, Prien/München, Universität Düsseldorf, Pädagogische Hochschule

Z PRAC SENATU

Erfurt, Universität des Saarlandes, Universität-Gesamthochschule Essen, Freie Universität Berlin.

Dr hab. Małgorzata Karwatowska

Ukończyła studia polonistyczne na UMCS w 1982 r. Stopień doktora nauk humanistycznych uzyskała w 1992 r., zaś doktora habilitowanego w 2002 r. Od 1994 r. zatrudniona w Zakładzie Metodyki Nauczania Literatury i Języka Polskiego w Instytucie Filologii Polskiej UMCS.

Tematyka badań własnych dr hab. Małgorzaty Karwatowskiej to semantyka aksjologiczna, metodyka nauczania literatury i języka polskiego.

Opublikowała dotychczas 51 pozycji naukowych.

Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Językoznawczego oraz Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego.

Dr hab. Jerzy Libera

Ukończył studia z zakresu archeologii na UMCS w 1980 r. Stopień doktora nauk humanistycznych uzyskał na Wydziale Historycznym UW w 1992 r., doktora habilitowanego w 2001 r. na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza. Pełni obecnie funkcję kierownika Zakładu Epok Kamienia oraz wicedyrektora Instytutu Archeologii UMCS.

Zainteresowania naukowe dra hab. Jerzego Libery dotyczą m.in. kamieniarstwa neolitu, epoki brązu oraz osadnictwa paleolitycznego i mezolitycznego południowo-wschodniej Polski.

Opublikował 154 pozycje naukowe.

Jest członkiem Zespołu Oceniającego Uniwersyteckiej komisji Akredytacyjnej oraz rzeczoznawcą ministra kultury w zakresie archeologii pradziejowej. Wielokrotnie uczestniczył w stażach naukowych w kraju i za granicą.

Dr hab. Henryk Ronek

Podjął pracę w charakterze nauczyciela akademickiego na Wydziale Ekonomicznym UMCS w Lublinie w 1969 r. Stopień naukowy doktora nauk ekonomicznych uzyskał w 1977 r., doktora habilitowanego w 1996 r. Obec-

nie jest kierownikiem Zakładu Rachunkowości oraz dyrektorem Instytutu Zarządzania i Marketingu UMCS.

Zainteresowania naukowe dr hab. Henryka Ronka dotyczą teoretycznej i praktycznej strony rachunkowości, w tym rachunkowości finansowej, rachunku kosztów, rachunkowości zarządczej i analizy finansowej.

Opublikował 19 prac naukowych (w tym współautorstwo książki) oraz 6 ekspertyz. Był promotorem rozprawy doktorskiej oraz recenzentem siedmiu prac doktorskich.

Współpracuje ze Stowarzyszeniem Księgowych w Polsce.

Dr hab. Adam Winiarz

Po ukończeniu studiów z zakresu pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UMCS w 1979 r. rozpoczął pracę w charakterze asystenta stażysty w Zakładzie Historii Wychowania i Pedagogiki Porównawczej Instytutu Pedagogiki UMCS, w którym zatrudniony jest do dnia dzisiejszego. Stopień doktora nauk humanistycznych uzyskał w 1990 r., doktora habilitowanego w 2003 r.

Zainteresowania naukowe dra hab. Adama Winiarza koncentrują się wokół dziejów szkolnictwa i oświaty XVI-XX w., historii opieki nad dzieckiem, dziejów instytucji kulturalnych, historii myśli pedagogicznej oraz pedagogiki porównawczej.

W dorobku ma 79 publikacji, w tym 3 książki i dwie recenzje.

Uczestniczy w wielu konferencjach naukowych ogólnopolskich i zagranicznych. Współpracuje z licznymi ośrodkami naukowymi m.in. Uniwersytetami: Warszawskim, Wrocławskim, Poznańskim, Instytutem Historii Nauki i Oświaty PAN w Warszawie, Towarzystwami Naukowymi: Pedagogicznym i Historii Edukacji.

Prof. dr hab. Ryszard Kucha

Po ukończeniu w 1967 r. studiów z zakresu pedagogiki na Wydziale Humanistycznym UMCS rozpoczął pracę w charakterze asystenta stażysty w Katedrze Historii Oświaty i Wychowania. Stopień doktora nauk humani-

stycznych uzyskał w 1975 r., a doktora habilitowanego w 1983 r. Tytuł naukowy profesora otrzymał w 1997 r. Obecnie zatrudniony na stanowisku profesora nadzwyczajnego w Zakładzie Historii Wychowania i Pedagogiki Porównawczej Instytutu Pedagogiki UMCS. Zainteresowania naukowe prof. dra hab. Ryszarda Kuchy koncentrują się m.in. wokół dziejów oświaty i wychowania na ziemiach polskich w XVII-XX wieku; szkolnictwa elementarnego na Lubelszczyźnie w XIX i XX w., oświaty i wychowania w skupiskach wychodźstwa polskiego.

W dorobku posiada ok. 150 publikacji naukowych. Był promotorem sześciu rozpraw doktorskich i wielokrotnie recenzentem w przewodach doktorskich.

Podczas pracy naukowo-badawczej odbył wiele staży zagranicznych oraz pracował w wielu zagranicznych ośrodkach jako visiting profesor. Jest członkiem wielu międzynarodowych i krajowych organizacji oraz stowarzyszeń.

Dr hab. Maria Marczevska-Rytko

Ukończyła w 1986 r. studia na Wydziale Politologii UMCS. Od 1985 r. jest zatrudniona w Zakładzie Ruchów Politycznych Wydziału Politologii UMCS (wówczas Międzyuczelniany Instytut Nauk Politycznych). Stopień doktora nauk humanistycznych uzyskała w 1994 r., doktora habilitowanego w 2003 r.

W badaniach naukowych zajmuje się problematyką myśli i ruchów politycznych, w tym szczególnie: populizmem, demokracją bezpośrednią, sprzężeniem polityki i religii.

Ogółem opublikowała 171 prac naukowych, w tym 4 książki autorskie oraz 4 książki, które redagowała lub współredagowała.

Czynnie uczestniczyła w 75 konferencjach naukowych, w tym w 17 konferencjach zagranicznych. Pełni funkcję prezesa Lubelskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych, jest członkiem Zarządu Głównego PTNP.

Robert Wąsiewicz

CZAT Z REKTOREM

tych form organizacyjnych pozwoli wskazać rozwiązania, które zaproponujemy w przyszłym statucie.

P: Witam, czy istnieje duże prawdopodobieństwo, że w przyszłym roku specjalizacja redaktorsko-medialna będzie mogła korzystać z sal komputerowych już w nowej Humanistyce?

O: Tak, po ostatnich decyzjach MEN-u o przyznaniu dodatkowej kwoty na finansowanie budynku Humanistyki są na to realne szanse.

P: Jak ocenia Pan pozycję UMCS wśród innych polskich uniwersytetów?

Obserwator

O: Jestem realistą. Różne rankingi wskazują, że plasujemy się jako 6-7 uniwersytet na 17 istniejących. Oczywiście, ambicją całej naszej wspólnoty akademickiej byłoby przesunięcie się przynajmniej o 1-2 pozycje na górę.

P: Jak Pan Rektor zamierza godzić obowiązki rektora z pracą na Wydziale Matematyki i Fizyki? Chodzi mi głównie o kontakt ze swoimi studentami.

studentka

O: Formalnie mam zarezerwowany dzień dydaktyczny na wypełnianie swoich obowiązków dydaktycznych wobec studentów i doktorantów, a poza tym są popołudnia.

P: Dzień dobry, w tym roku rozpoczęłam zaoczne uzupełniające studia magisterskie na kierunku Informatyka. Dojeżdżam z Chełma i do tej pory nie otrzymałam legitymacji studenckiej, potrzebne jest mi także zaświadczenie, że jestem studentką, która muszę złożyć w banku, aby otrzymać kredyt studencki. W dziękuję za czekanie, lecz termin składania podań o kredyt niedługo się kończy. Czy można jakoś przyspieszyć wydanie legitymacji i zaświadczenia? Z góry dziękuję.

Anna N.

O: Dziękuję za tę informację. Będę interweniował.

P: Czy zamierza Pan powołać nowego pełnomocnika ds. studenckich?

Krzysiek

O: Nie bardzo rozumiem, co to znaczy „nowego”, gdyż właśnie przed dwoma tygodniami został powołany pełnomocnik ds. studenckich.

P: A co z pewnym przerostem zatrudnienia na UMCS? W związku z wprowadzaniem informatycznego systemu zarządzania ten przerost będzie jeszcze bardziej widoczny, a wiadomo, że wynagrodzenia to lwia część kosztów. Z drugiej strony mamy problemy ludzkie – ma Pan, Panie Rektorze, jakąś receptę na tę sytuację?

mm

O: To Pańska ocena o przerostach zatrudnienia. Jeżeli już w ogóle mówimy o przerostach, to ewentualnie w pewnych grupach osób zatrudnionych na uniwersytecie. Niewątpliwie wprowadzany system informatyczny usprawni pracę, ale to nie oznacza wcale, że nie będą potrzebni pracownicy do nowych zadań. Ponadto musimy brać pod uwagę aspekt społeczny zatrudnienia w regionie o bardzo wysokim poziomie bezrobocia. Hasło dzielenia się pracą może powinno być uwzględniane przy konstrukcji planów restrukturyzacji zatrudnienia.

P: Serdecznie witam Panie Rektorze. Moje pytanie dotyczy tego, z czym jestem najbardziej związany. Mianowicie czy, a jeśli tak, to jakie, ma Pan plany rozwoju kształcenia na kierunku Informatyka. Interesuje mnie np., czy pojawi się szansa otworzenia studiów

CZAT Z REKTOREM

doktoranckich z Informatyki na naszym Wydziale.

Marcin Brzuszek

O: Informatyka jest nowym kierunkiem. Wypuściliśmy po raz pierwszy w tym roku absolwentów. Kadra spełnia wymogi minimum dydaktycznego, ale daleko jej do spełnienia wymogów ustawowych związanych z kształceniem na poziomie studiów doktoranckich. Dopiero okrzepnięcie naszej kadry, a także zasilenie jej specjalistami spoza ośrodka lubelskiego, umożliwi realne myślenie o kształceniu na poziomie studiów doktoranckich. Jest to zatem perspektywa kilku lat. Optymistycznie patrząc, trzeba liczyć się z okresem dochodzenia do takiego poziomu kształcenia w ciągu 5-6 lat.

P: Czy wie Pan, że administracja Naszej Uczelni zarabia najmniej ze wszystkich uniwersytetów w Polsce. Czy zamierza Pan coś z tym zrobić? gość

O: Wiem, że nie tylko administracja zarabia mało, jeżeli odniesiemy poziom do niektórych uniwersytetów (ale niekoniecznie wszystkich). Wdrażany program naprawy finansów będzie miał na celu poprawę także tej sytuacji.

P: Dlaczego co roku tak trudno uruchomić mechanizm związany ze stypendiami? (panie w dziekanacie dopiero w tym tygodniu zaczęły udzielać jakichkolwiek informacji na ten temat) k

O: W tym roku sytuacja była trudna ze względu na późne wydanie zarządzenia ministra regulującego kwestie przyznawania pomocy materialnej. Wiązało się to także z wejściem dopiero 1 września w życie nowej ustawy wprowadzającej dodatkowe formy pomocy, np. stypendium stołówkowe (mówiąc żargonowo). Mam nadzieję, że sytuacja taka nie powtórzy się.

P: Co znajdzie się na terenie UMCS między miasteczkiem akademickim a Wydziałem Artystycznym i BiNoZ? yomen

O: Te tereny, potocznie zwane terenami powojсковymi, w planach rozwojowych uczelni mają być miejscem inwestycji związanych z częścią zachodnią miasteczka UMCS. Projektujemy zlokalizowanie tam siedziby Wydziału Pedagogiki i Psychologii, kompleksu dydaktyczno-kongresowego z aulą uniwersytecką, rozbudowę Wydziału Artystycznego, stworzenie parkingu dla samochodów.

P: Szanowny Panie Rektorze. Jesteśmy rodzicami studenta UMCS, Wydział Prawa, który w roku akademickim 2004/2005 uczęszczał na I rok studiów. Nie zaliczył 2 egzaminów i w terminie ustalonym do 15 października 2005 napisał i złożył w dziekanacie podanie z prośbą o powtarzanie I roku studiów z odpłatnością. Do dnia dzisiejszego, to jest 26.10.2005, nie otrzymał żadnej odpowiedzi. Jesteśmy tym faktem bardzo zaniepokojeni, gdyż syn przebywa w Lublinie bez żadnej pewności, czy będzie uczęszczał na I rok studiów. Prosimy o zainteresowanie się wyżej wymienioną sprawą. Z rozmów przeprowadzonych z synem wiemy, że nie jest to odosobniony przypadek. Z poważaniem, rodzice.

gość 1

O: Przekazę Panu Dziekanowi Wydziału Prawa moje zaniepokojenie taką sytuacją. Obiecuję to wyjaśnić.

P: Jakie będą dalsze losy Kolegium Polsko-Ukraińskiego? k

O: Najważniejszą sprawą Kolegium, która zaprzęta uwagę władz od chwili powstania tej jednostki, jest nadanie jej

INAUGURACJA 2005/2006

WIELKIE DZIEŁO – UNIwersYTET

Przemówienie inauguracyjne rektora Wiesława A. Kamińskiego

**Ekscelencjo!
Panie Marszałku!
Panie Wojewodo!
Czcigodni Goście!
Panie i Panowie!
Drodzy Studenci, Młodzi Przyjaciele!**

Rozpoczęcie kadencji nowych władz akademickich jest dla mnie w szczególności wzruszającą okazją do osobistej refleksji, którą, pozwólcie Państwo, otworzę moje inauguracyjne wystąpienie. Przed 33 laty jako asystent-stażysta wszedłem do społeczności Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej z głębokim przekonaniem, że mam oto szansę spełnienia moich młodzińskich marzeń: pracować naukowo i uczestniczyć w dziele budowy pomyślności mojego Uniwersytetu, łącząc swoją dobrą przyszłość z pomyślnością mojej Alma Mater. Gdy sięgam do swoich zapisków z tamtego czasu, z zaskoczeniem, ale i dumą, odnajduję myśl, która niech usprawiedliwi dziś tę osobistą nutę: pojmowałem moją pracę w kategoriach służby, w kategoriach wielkiej, chociaż dobrowolnie przyjmowanej odpowiedzialności. I nie inaczej traktuję obejmowany urząd rektorski dzisiaj, po tym, gdy Kolegium Elektorów powierzyło mi zaszczyt, ale i ciężar odpowiedzialności za Uniwersytet. Unikamy wielkich słów, bo spowszedniały nadużywane w deklaracjach bez pokrycia, zginęły zgłuszone natarczywym głośnym artykułowaniem oczekiwań, domaganiem się przywilejów, nagród, mówieniem

tylko o prawach, rozlegających się i wśród studentów, i także, niestety, ich nauczycieli. Dziś, przywołując całą swoją dotychczasową pracę i obecność w naszym Uniwersytecie, pragnę zapewnić, że służbę jego dobru pojmuję jako fundament sprawowania wysokiego rektorskiego urzędu.

NOWE PRAWO

Uniwersytet rozpoczyna dziś 62. rok akademicki. Tym razem pod rządami uchwalonej 27 lipca przez Sejm RP ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Prawo to, od dłuższego czasu oczekiwane przez środowiska akademickie, rodziło się z trudem, w kontrowersjach i sporach, często diametralnie rozbieżnych opiniach dotyczących miejsca, roli i zadań szkolnictwa wyższego w Polsce. Jest więc nowe prawo kompromisem, który z pewnością nie zadowala wszystkich. Przyswiecająca legislatorom idea unifikacji i unitaryzacji rozwiązań, struktur i funkcji, mająca odzwierciedlenie w nadmiernej szczegółowości ustawy, wielość odwołań do rozporządzeń wzmacniających funkcje kontrolne państwa i ograniczających autonomię szkół wyższych, z pewnością jest dyskusyjna: nie musi służyć najlepiej jakości kształcenia i badań. Stąd być może będzie potrzeba nowelizacji prawa lub nawet uchwalenia dodatkowej ustawy mniej krępującej działalność ośrodków akademickich dużych, okrzepłych, oferujących wykształcenie spełniające najwyższe standardy i zdolnych do

konkurencji w Europejskim Obszarze Edukacyjnym, np. ustawy o tzw. uniwersytetach badawczych (*research universities*).

Nie chcę przez to powiedzieć, że nowe prawo jest hamulcem koniecznych, niezbędnych i pożytecznych zmian, które muszą na Uniwersytecie zajść, jeśli chcemy być uczelnią ważną na mapie edukacyjnej regionu, Polski, ale i Europy. Sprzyjają temu z pewnością przepisy korzystnie stymulujące rozwój uczelni, jej aktywność w transferze myśli naukowej do gospodarki. Podobnie ważne są liczne zmiany dotyczące procesu kształcenia: możliwości tworzenia kierunków unikatowych, studiów międzykierunkowych, makrokierunków. Otworzą one perspektywy kształtowania oferty dydaktycznej lepiej trafiającej w oczekiwania młodzieży, odpowiadającej tendencjom występującym na rynku pracy. Możliwość podejmowania wspólnych inicjatyw dydaktycznych z uczelniami zagranicznymi każe również myśleć o szansie zwiększenia konkurencyjności naszego kształcenia poprzez udostępnienie młodzieży w regionie szansy uzyskiwania dyplomu renomowanego ośrodka zagranicznego bez konieczności studiowania za granicą. Z aprobatą przyjmujemy regulacje porządkujące wieloletowość nauczycieli akademickich, konieczność zatrudnienia rektora i kierowników jednostek podstawowych w macierzystej uczelni jako podstawowym miejscem pracy, co usunie sytuację nieuczciwej konkurencji, sprzeczności

INAUGURACJA 2005/2006

interesów i wpłynie stabilizująco na kadrę zarówno w uczelniach publicznych, jak i niepublicznych.

MODEL KSZTAŁCENIA

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, największa uczelnia regionu, staje wobec tych wszystkich wyzwań. Musi wyjść z propozycjami kształcenia dobrze przygotowanego absolwenta, przygotowanego nie tylko świetnie merytorycznie, ale również z umiejętnością radzenia sobie z nowymi warunkami życia, w otoczeniu nowoczesnych technologii informatycznych, gotowego do kształcenia permanentnego. Ukształtowanie programów i treści studiów podporządkowane takiemu modelowi kształcenia powinno stać się atutem naszej uczelni, siłą naszej konkurencyjnej oferty: Uniwersytet musi zdobyć się na ten wysiłek, bo inaczej odepchniemy młodzież aktywną, myślącą poważnie o swoim miejscu w społeczeństwie po uzyskaniu dyplomu; młodzież, która pragnie współtworzyć swoje wykształcenie, wybierając w różnorodnej i dobrze zaadresowanej uniwersyteckiej ofercie.

Kształcenie młodzieży jest najważniejszym zadaniem Uniwersytetu. Stworzenie dobrych i bardzo dobrych warunków procesu edukacyjnego, dbałość o najwyższy poziom kształcenia, pozostającego w jedności z żywą twórczością naukową nauczycieli akademickich, będzie zasadniczym celem władz Uniwersytetu. Włączenie studentów, co jest konsekwencją przepisu ustawowego, w proces oceny jakości kształcenia, opracowanie i wdrożenie systemu tak, by służył dydaktyce wysokiej jakości będzie prawdziwym wyzwaniem i dla nauczycieli akademickich, i dla stu-

dentów. Wobec tworzenia i budowania wspólnej przestrzeni edukacyjnej w Europie (przede wszystkim z krajami Unii Europejskiej, ale również z naszymi partnerami ze Wschodu Europy, przypomnę inicjatywę powołania Sieci Uniwersytetów Europy Wschodniej, w której uczestniczymy, nasze zaangażowanie w Kolegium Uniwersytetów Polskich i Ukraińskich) należy kłaść trwale podstawy pod obecność UMCS jako uczelni oferującej wykształcenie najwyższej próby nie tylko własnym studentom. Prawdziwym wyzwaniem będzie rozszerzenie naszej oferty na studentów spoza Polski oraz stworzenie na każdym wydziale przynajmniej jednego programu dla obcokrajowców. I symetrycznie wyzwaniem nie mniejszym będzie wspomaganie naszych studentów w programie „roku za granicą” przy wykorzystaniu w szerokim zakresie programów wymiany Unii Europejskiej oraz rozbudowie porozumień z zagranicznymi uniwersytetami o dwustronnej wymianie studentów i doktorantów.

Społeczeństwo informacyjne, a jeszcze poważniej społeczeństwo oparte na wiedzy, które przyobleka się w rzeczywistość na naszych oczach, wymaga od absolwenta ciągłego dokształcania się, uzupełniania swojej wiedzy i umiejętności. Ustawiczne kształcenie: szeroka oferta studiów podyplomowych, zaawansowanych kursów dokształcających, będzie stanowiło coraz większą część oferty edukacyjnej Uniwersytetu.

ASPIRACJE UMCS

Przy tych rozległych i niełatwych zadaniach nie możemy równocześnie zapomnieć, że celem strategicznym powinno być aspirowanie UMCS do miana

uczelni elitarniej, oferującej wykształcenie wysokiej próby dla optymalnie dobranej liczby studentów. Postulat ten kłóci się z masowością kształcenia, realizowaną pod presją rynku i wielkich zaniedbań edukacyjnych z czasów PRL. Nadchodzący czas nizu demograficznego oraz znikania popytu odłożonego na studia zaoczne czynią to zadanie realnym. Szybki wybuchowy rozwój edukacji wyższej zaowocował niewątpliwie znanymi patologiami. Czas jednak, by Uniwersytet w swojej strategii powrócił do oczekiwań formułowanych przed wielu laty przez jednego z moich poprzedników: do idei Oksfordu Wschodu (przy wszystkich ograniczeniach i proporcjach!); rozwoju skierowanego na podnoszenie jakości we wszystkich dziedzinach aktywności uniwersyteckiej, w tym przede wszystkim w dydaktyce oraz w badaniach naukowych.

BAZA MATERIALNA

Baza materialna Uniwersytetu, tworzona zapobiegliwością wszystkich poprzednich ekip rektorskich, wciąż nie jest wystarczająca. Dzięki budowie Gmachu Humanistyki poprawiają się zenujące warunki pracy tego Wydziału. Ostatnia decyzja ministra Edukacji Narodowej o przyznaniu kwoty 6 000 000 zł (sprzed paru dni) bardzo przybliżyła czas zakończenia całej inwestycji. (Spodziewam się, że dzięki przychylności wykonawcy już semestr letni można będzie rozpocząć w ukończonym Gmachu Humanistyki.) Konieczne jest stworzenie warunków pracy i prowadzenia dydaktyki Wydziałowi Pedagogiki i Psychologii. Pamięamy także, że budynki wokół pl. Marii Curie-Skłodowskiej, budowane w latach niedostatku i ni-

CZAT Z REKTOREM

statusu prawnego. Wszystkie kłopoty dotychczasowe z finansowaniem związane są właśnie z brakiem takiego statusu. Deklaracje zarówno strony rządowej polskiej, jak i ukraińskiej pozwalają żywić nadzieję, że w ciągu najbliższego pół roku sprawy te pomyślnie zostaną zakończone.

P: Czy są jakieś REALNE plany rozbudowy wydziału MFI?

O: Dyskusje na Wydziale wskazują, że jego przyszłość związana jest z rozbudową i modernizacją istniejącego kompleksu budynków. W ciągu 2-3 miesięcy uruchomimy procedury związane z projektowaniem takiej rozbudowy. Można myśleć o nadbudowie istniejących gmachów tzw. Starej Fizyki, wykorzystaniem przestrzeni w kompleksie istniejących gmachów oraz wolnych terenów od ul. Akademickiej.

P: W jaki sposób planuje Pan Rektor przesunąć w górę UMCS w rankingu uczelni?

micha186

O: W trakcie inauguracji zapowiedziałem, że chcemy zmierzać do uniwersytetu elitarnego, stawiającego na jakość dydaktyki i badań naukowych tu uprawianych. W tym celu chcemy zmodyfikować odpowiednio ofertę dydaktyczną (podnieść jakość dydaktyki, jakość obsługi studentów), a także wprowadzić mechanizmy premiujące świetne zespoły naukowe i badaczy mających wyniki na poziomie światowym (elastyczne kształtowanie pensum dydaktycznego, wprowadzenie mechanizmów dowartościowania finansowego).

P: Dlaczego UMCS płaci pracownikom za nadgodziny tylko raz w roku i to z dużymi opóźnieniami?

k

O: Jest to związane w tej chwili z obowiązującą regulacją prawną – uchwałą Senatu. Zgodnie z tą uchwałą rozliczenia za nadgodziny następują do końca września danego roku. O ile mi wiadomo, termin ten nie został poważnie naruszony (jeżeli tak, to w incydentalnych przypadkach).

P: Panie Rektorze, nie jest tajemnicą, że na UMCS nie pracuje zbyt wielu wybitnych uczonych. Czy są jakieś plany pozyskania takich profesorów z innych ośrodków?

zaniepokojony

O: Jest to zbyt szybka i pobieżna ocena stanu kadry na Uniwersytecie. Tym niemniej potrzeba przyciągnięcia wybitnych uczonych to nie tylko podniesienie rangi badań, ale także przyciąganie studentów najzdolniejszych i ambitnych. Uczynię wszystko, by powiększyć grupę wybitnych badaczy związanych z naszym Uniwersyteciem.

P: Kto został nowym pełnomocnikiem ds. studenckich?

Krzysiek

O: Nowym pełnomocnikiem ds. studenckich jest Pan dr Krzysztof Iwańczuk.

P: Pomysł takiego komunikowania się ze studentami oceniam jako bardzo dobry i w związku z tym mam pytanie: jak często będą odbywały się takie spotkania? czy będą to jakieś regularne terminy?

k

O: Czat z Rektorem będzie regularną formą kontaktu: co miesiąc, w każdą ostatnią środę, po posiedzeniu Senatu (z wyjątkiem grudnia, gdy takie posiedzenie odbędzie się we środę 21 grudnia).

P: Po ostatniej zmianie firmy ochraniarskiej w miasteczku akademickim (bodajże rok temu), moje odczucie jest

CZAT Z REKTOREM

takie, że zmiana ta była na gorsze, że jest coraz mniej grup patrolujących teren wieczorami, że jest mniej bezpiecznie. Czy ta kwestia była kiedykolwiek poruszana? Dodam, że spora część z moich znajomych (jeszcze z czasów studenckich) ma podobne odczucia.

Marcin Brzuszek

O: Dziękuję za tę odpowiedź. Wprawdzie subiektywne odczucia niekoniecznie oznaczają, że bezpieczeństwo jest gorsze. Tym bardziej że porozumienie z policją zapewni dodatkowe patrole (tzw. patrole uniwersyteckie). Nie oznacza to jednak, że z bezpieczeństwa na miasteczku jesteśmy zadowoleni. W chwili obecnej w dalszym ciągu rozwijamy system monitoringu tak, by patrole mogły być informowane przez centrum dyspozycyjne o zdarzeniach wymagających interwencji.

P: Parę miesięcy temu mówiło się o modernizacji placu Marii Curie-Skłodowskiej, były nawet dwa projekty. Czy będą one zrealizowane? Jeśli tak, to który i w jaki sposób zostaną uzyskane środki na ten cel?

mich186

O: Chcemy potraktować modernizację pl. M. Curie-Skłodowskiej całościowo z projektami modernizacji budynków Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki oraz Chemii i w dalszej perspektywie budynków Rektoratu i Starej Humanistyki. Chcę dodać, że nie jest mi przyjemnie widzieć ten plac w takim stanie, w jakim się teraz znajduje, stąd na pewno kroki związane z jego przebudową będą jednymi z pierwszych, jakie wykonamy. Marzę, by plac ten, a także przywrócony do świetności stary ogród botaniczny, były pięknymi elementami naszego miasteczka.

P: Co sądzi Pan o przepisie uniemożliwiającym nauczycielom akademickim pracę w więcej niż 2 uczelniach?

bb

O: W ustawie takiego przepisu nie ma. Ustawa umożliwia – bez zgody rektora – pracę na dwóch etatach, mówiąc skrótowo, natomiast każde kolejne zatrudnienie wymaga zgody rektora. W dyskusjach, które w tej chwili trwają i w mojej ekipie, i w Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich, dominują argumenty przeciwko zatrudnieniu na więcej niż dwóch etatach. Nie muszę chyba bardziej szczegółowo uzasadniać przesłanek takiego stanowiska.

P: W jaki sposób zostaną uzyskane fundusze na rozbudowę WMFiI, WPiA i inne inwestycje? Ostatnio MEN wsparło UMCS 6 mln zł na wykończenie gmachu Nowej Humanistyki, jednak nie jest to chyba suma adekwatna do potrzeb. Jak wiemy, budżet centralny również nie przeznaczają dużo na naukę. Skąd brać dodatkowe fundusze np. na badania naukowe?

micha186

O: Niezależnie od Pańskiego pesymizmu, budżetowe zasilanie inwestycji w Polsce jest faktem, na co mogę przytoczyć przykład kilku uniwersytetów. To, że do tej pory mój uniwersytet w małym zakresie skorzystał z takiego zasilania, nie przekreśla nadziei, że może być inaczej. Ponadto, część z planowanych modernizacji, rozbudowy i zagospodarowania terenów powojkowych może być finansowana z odpowiednich funduszy europejskich.

P: Czy zlikwiduje Pan Akademickie Centrum Kultury?

zaniepokojony

O: To jest kolejne z pytań o likwidację takiej czy innej jednostki. Nie jestem rektorem-likwidatorem. Jednostki, które tu się przewijają, dobrze służą misji uniwersytetu, rozwijaniu osobowości jego

INAUGURACJA 2005/2006

skich standardów jakościowych z coraz większym trudem pełnią swoją rolę. Wydział Prawa i Administracji wciąż ma niezaspokojone potrzeby powojkowe. Zintegrowane odpowiednio ze starą częścią miasteczka staną się miejscem realizacji zamierzeń związanych z dużą częścią wymienionych potrzeb: w sposób naturalny można myśleć o usytuowaniu budynków Wydziału Pedagogiki i Psychologii, o rozbudowie Wydziału Artystycznego, budowie kompleksu dydaktyczno-kongresowego zaspokajającego ogólnouniwersyteckie potrzeby dydaktyczne, z odpowiadającą

pracowników i studentów. Na szczęście, dzięki staraniom rektora Zdzisława Cackowskiego posiadamy tereny powojkowe. Zintegrowane odpowiednio ze starą częścią miasteczka staną się miejscem realizacji zamierzeń związanych z dużą częścią wymienionych potrzeb: w sposób naturalny można myśleć o usytuowaniu budynków Wydziału Pedagogiki i Psychologii, o rozbudowie Wydziału Artystycznego, budowie kompleksu dydaktyczno-kongresowego zaspokajającego ogólnouniwersyteckie potrzeby dydaktyczne, z odpowiadającą

randze Uniwersytetu aulą. Obie części kampusu powiązane na nowo zaaranżowanymi terenami zielonymi: Starym Ogrodem Botanicznym i skwerem przed Chatką Żaka, stwarzają szansę na jeden z najpiękniejszych kompleksów uniwersyteckich w Polsce. Otwarte konkursy architektoniczne, ogłoszone jeszcze w tym roku akademickim, stworzą szansę na pozyskanie projektów wybitnych, wpisujących nasze realne potrzeby w architekturę będącą dobrą wizytówką naszych czasów, ale również świadectwem wyobraźni, wrażliwości

INAUGURACJA 2005/2006

estetycznej i naszego smaku. Dodam jeszcze, że realizacja takich planów z pewnością wykracza poza tę i kolejne kadencje rektorskie. Ale planami musimy dysponować tak szybko, jak to tylko będzie możliwe. Staranie się o środki budżetowe, sięganie do funduszy unijnych, realizacja inwestycji, wszystko to wymaga czasu... Byłbym szczęśliwy, gdyby na 75-lecie Uniwersytetu jego gotowy kampus w takim kształcie, o jakim mówię, mógł otworzyć mój przyszły następca-rektor.

Otoczenie innych szkół wyższych, publicznych i niepublicznych, jest niewątpliwie istotnym elementem systemu kształcenia na całym obszarze oddziaływania UMCS. Uniwersytet, poczuwając się do obowiązku wobec młodzieży tu mieszkającej, powinien utrzymywać i tak kształtować więzi z tymi placówkami, by wspierać inicjatywy gwarantujące odpowiedni poziom studiowania oraz zapewnić możliwości uzyskiwania wykształcenia II (magisterskiego) i III (doktorskiego) stopnia na UMCS. Rozwiązania przyjęte w nowym prawie o szkolnictwie wyższym umożliwiają wspólne prowadzenie kierunków studiów. Ustawa daje również możliwość tworzenia związków z innymi uczelniami publicznymi, w tym z publicznym szkolnictwem zawodowym. Daje to szansę poważnego potraktowania współpracy między uczelniami naszego regionu i stworzenie Lubelskiego Obszaru Naukowego i Edukacyjnego. Łącząc w konfederacji tu działające szkoły publicznej jednoczyłby on ich potencjał naukowy, kadrowy, pozwalałby optymalnie wykorzystywać ten potencjał, skuteczniej podejmować zadania przekraczające możliwości pojedynczych uczelni, lepiej odpowiadać na wyzwania

stojące przed regionem, stwarzałby wreszcie korzystniejsze warunki sproutania zewnętrznej konkurencji.

Szanowni Państwo!

Badania naukowe, nierozzerwalnie splecione z dydaktyką w tradycji Uniwersytetu europejskiego wyróżniają go spośród wyższych uczelni o charakterze zawodowym. To tu jest miejsce w sposób naturalny na badania podstawowe, uprawiane w swobodzie, bez dyspozycyjności, w zgodzie z wysokimi standardami etycznymi. Ich wysoka jakość i światowy poziom decydują o pozycji naukowej naszej Uczelni. Prowadzenie takich badań jest obowiązkiem każdego pracownika naukowo-badawczego i ambicją naszych jednostek i zespołów badawczych. Wspomagać będziemy tworzenie grup naukowych zajmujących się ważną poznawczo tematyką, stwarzających szanse udziału w międzynarodowych programach badawczych. Wdrożymy mechanizmy zasilania i wspomaganie badań tych uczonych i grup naszego Uniwersytetu, których aktywność naukowa ma wymiar krajowy i międzynarodowy. Poważnym wyzwaniem już od obecnego roku będzie wykorzystanie przez nasze zespoły naukowe możliwości stwarzanych przez nowe mechanizmy finansowania nauki. Nowa ustawa o finansowaniu badań z wydanymi już do niej rozporządzeniami oraz program horyzontalny „Nauka, nowoczesne technologie i społeczeństwo informacyjne”, odwołując się do nowych instrumentów polityki naukowej państwa, wprowadza wybrane kierunki finansowania: rozwój technologii informatycznych i ich infrastruktury, skoncentrowanie się na tych dziedzinach, w których Polska ma

wysoką pozycję międzynarodową oraz tworzenie, rozwijanie i wzmacnianie międzynarodowych powiązań nauki polskiej. Wspierane będą wielo- i interdyscyplinarne programy badawcze. Wysoka jakość zgłoszonych z naszej uczelni wniosków na projekty badawcze oraz ich kwalifikacja do realizacji wyznaczy w znacznym stopniu poziom dodatkowych środków finansowych na badania oraz będzie określać naszą pozycję naukową na najbliższe lata. Nie oznacza to jednak, że badania aplikacyjne i prace nastawione na wykorzystanie praktyczne badań będą traktowane przez władze uczelni jako drugorzędne. Nie stać nas dalej na marnotrawienie wyników naukowych, które mogą znaleźć zastosowanie w gospodarce lub codziennym życiu. Będziemy je wspierać specjalnymi grantami.

Aktywność badawcza oraz zabiegi o fundusze na badania będą stanowiły jedną z przesłanek w całościowej ocenie aktywności kadr naukowych. Jednocześnie władze uczelni będą wspierały taką aktywność, tworząc odpowiednie rozwiązania organizacyjne pozwalające na odciążenie od kłopotliwego przygotowywania wniosków, poza ich częścią merytoryczną.

Powyzsze powody nadają polityce kadrowej i finansowej władz Uniwersytetu szczególne znaczenie. Polityka ta sprzyjać będzie tworzeniu grupy wybitnych badaczy i nauczycieli akademickich poprzez odpowiednie podwyższanie ich wynagrodzenia i elastyczne określanie proporcji czasu ich zaangażowania naukowego i dydaktycznego. Zapraszając będziemy na wybranych kierunkach na katedry uczonych o wybitnym dorobku, np. Polaków, którzy wyemigrowali. (Tym poważniej można myśleć o takich

CZAT Z REKTOREM

studentów, co nie oznacza, że nie mogą być lepiej i efektywniej zarządzane.

P: Wczoraj Wasza Magnificencja powiedział o „Oksfordzie Wschodu”. Czy nawiązując do tradycji angielskich, będzie więcej gadżetów (ubrania, torby, krawaty, spinki do mankietów) z emblematem UMCS? Brakuje tego! Bądźmy dumni z UMCS!

Krzysiek

O: Tak, niech będzie więcej gadżetów! Bądźmy dumni z UMCS, identyfikujmy się z naszą Uczelnią. Wspierajmy ją na co dzień!

P: Jaki jest ulubiony zespół Pana Rektora? Jakiej muzyki Pan słucha?

Krzysiek

O: Lubię dobry, stary jazz, ale słucham też muzyki poważnej. Być może zaskoczę niektórych (denerwuję tym moje córki) tym, że słucham czasem nawet metalu i hip-hopu.

O: Dziękuję Uczestnikom. Zdołałem odpowiedzieć na małą część pytań, ale przed nami kolejne CZATY Z REKTOREM! Zapraszamy!

działaniach, że wspierające fundusze europejskie można zaangażować nie tylko na powrót takiego badacza, ale również na stworzenie dla niego potrzebnego i wysokiej jakości warsztatu badawczego.) Wprowadzimy system pozycji poddoktorskich dla absolwentów naszych studiów doktoranckich, ale i dla młodych ludzi z zagranicy. Działania te, powiązane z rozwojem kadry naukowej i priorytetami w dziedzinie kształcenia, otworzą szerzej nasze badania na problematykę aktualną, niosącą perspektywę intensywnego zaangażowania się Uniwersytetu w badania światowe o priorytetowym znaczeniu.

INFORMATYZACJA

Kształcenie na potrzeby społeczeństwa informacyjnego wymaga od Uniwersytetu, co oczywiste, wpisania dydaktyki w ramy, które wyposażą każdego absolwenta w wiedzę i umiejętności pozwalające na swobodne korzystanie z nowych technologii informatycznych. Ale technologie te odciskają również swoje piętno na sposobie uprawiania badań naukowych oraz muszą się wpisać w organizację i zarządzanie Uniwersytetem. Stwarza to konieczność pilnego wdrożenia całościowych rozwiązań informatycznych, które w programie wyborczym określiłem hasłowo jako e-universytet. Rozpocznemy w krótkim czasie wprowadzanie zmian organizacyjnych związanych z wdrażaniem zintegrowanego systemu informatycznego, wspomagającego zarządzanie uczelnią, z modułami wspierającymi dziekanaty i tok studiów, z zarządzaniem informacją i elektronicznym obiegiem dokumentów, dostępem studentów do systemu, pozwalającym na otrzymywanie informacji o przebiegu studiów, do bieżących ogłoszeń. Droga elektroniczna będą składane ankiety studenckiej oceny zajęć dydaktycznych (wszystkich!) oraz pracy dziekanatów i innych agend dydaktycznych, zapisywanie się na zajęcia. Dodatkowym wyzwaniem jest

INAUGURACJA 2005/2006

wdrożenie elektronicznej legitymacji studenckiej, co umożliwi wydane we wrześniu br. rozporządzenie ministra. Informatyzacja uczelni nie jest jednak celem samym w sobie lub kosztowną zabawką, jak słyszy się w obiegowych opiniach. Jest ona niezbędnym przedsięwzięciem usprawniającym zarządzanie tym wielkim organizmem, jakim jest Uniwersytet, tworzącym łatwy i wygodny dostęp do informacji i baz danych we wszystkich dziedzinach życia akademickiego dla wszystkich członków uniwersyteckiej wspólnoty.

Drodzy i Czcigodni Goście! Panie i Panowie!

Dwadzieścia pięć lat mija od pamiętnych dni Lubelskiego Lipca, sierpniowych strajków stoczniowych, gdy na oczach wielu z Państwa rozpoczynała się wielka przemiana „Solidarności”. Z tej ogromnej fali nadziei, wysiłku okupionego bywało ofiarą życia, wyrosła Niepodległość: cieszymy się wolnością i niezawisłością, demokracją, swobodą wyboru, Polska weszła w skład krajów Unii Europejskiej, mamy pełnoprawne członkostwo w NATO. Dzięki „Solidarności” runęły mury dzielące Europę, a my na uczelniach cieszymy się autonomią oraz swobodą swojego obywatelskiego zaangażowania.

DZIEDZICTWO „SOLIDARNOŚCI”

Chcę pochylić głowę przed wszystkimi, którzy tworzyli „Solidarność”, także wcale nie małą grupą pracowników UMCS. To od Profesora i Rektora Tadeusza Baszyńskiego uczyłem się, że zacność ducha znaczy nieporównanie więcej niż obawa o zachowanie urzędu, gdy odwiedził mnie w więzieniu we Włodawie. To prawdziwa wierność ideałom rzesz solidarnościowych, oddanie służbie bliźnim, niezgoda na łamanie duszy i przekonanie, że lepiej być wiernym wartościom, niż frymarczyć oportunistem, mogą wciąż być wzorcem. Składamy ruchowi „Solidarności” słowa najwyższego uznania, słowa szacunku i podziękowania za to, iż dzięki tamtym pamiętnym 500 dniom dziś każdy dzień i każdy rok akademicki niosą nowe nadzieje, otwierają nowe możliwości, rysują nowe horyzonty i w wymiarze osobistym każdego z nas, i w perspektywie całego Uniwersytetu.

TWÓRCZA PARTYCYPACJA

Rozpoczynamy dziś nowy rok akademicki, kolejny rok w tym wielkim dziele, jakim jest nasz Uniwersytet. Pomysły, propozycje, różne projekty i programy działania pozostaną mniej lub bardziej figurą retoryczną, jeśli nie znajdą zakotwiczenia w przychylniej atmosferze wspólnotowości i partycypacji. Otwarcie na inicjatywę, promowanie ludzi, którzy chcą przez pryzmat swoich zamierzeń i swojej satysfakcji budować dobro wspólne Uniwersytetu – to fundamenty uniwersyteckiej samorządności z jednej strony, ale również przesłanka

powodzenia zamierzeń i przedsięwzięć z drugiej. Jaki więc zdarzy nam się rok, zależy od nas wszystkich. Zapraszam całą społeczność akademicką Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, by wspólnymi siłami, w poczuciu służenia Uniwersytetowi, przyczyniała się do wzrostu i powodzenia tego dobra wspólnego. *Viribus unitis*, wspólnym wysiłkiem tworzymy naszą pomyślną przyszłość.

Drodzy Studenci! Drodzy Młodzi Przyjaciele!

Zwracam się do was wkraczających po raz pierwszy w mury naszej Alma Mater. Akt immatrykulacji, wypowiedzenie przez mnie tradycyjnej formuły: *Przyjmuję Cię w poczet studentów Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej* i wręczenie wam indeksów otwiera nowy, ważny, ekscytujący, ale i wymagający okres w waszym życiu, okres intensywnego budowania waszych osobowości, waszej wrażliwości etycznej i społecznej, poczucia obowiązku wobec ojczyzny, również zdobywania wiedzy i umiejętności, a więc wszystkiego tego, co konieczne i potrzebne w przyszłym waszym obywatelstwie, co umożliwi wam świadomie i współodpowiedzialnie kształtować pomyślny i bezpieczny byt i Polski, i Europy.

RADOSNE PRÓBOWANIE MŁODOŚCI

Z pewnością akt przyjęcia w poczet studentów Uniwersytetu jest zapowiedzią wymienionych oczekiwań, marzeń, zamierzeń, planów, nadziei... Życzę Wam zatem dobrego spożytkowania studiów i współbicia w naszej *universitas*: niech zaowocuje ten okres osobistą przyjemnością wzbogacania swojej wiedzy, satysfakcją z wykształcenia tu uzyskanego, poczuciem wagi wychowania tu odebranego. Zachęcam również gorąco do samodzielnego i aktywnego studiowania, bo to wasza najlepsza droga do wrastania w społeczeństwo. Przed momentem rozbrzmiało bardzo radosne i kipiące młodością *Gaudeamus*. Nie zapominajcie zatem, iż okres studiów powinien być także czasem radosnego próbowania młodości, zawierania przyjaźni na całe życie, zapalania uczuć, mierzenia się z kulturą, głów w chmurach i stóp niosących ku wielkim wyzwaniom. Niechaj będzie to okres, który wyzwoli waszą inicjatywę i wyobraźnię, dajcie się porwać coraz dalej sięgającym horyzontom, które niosą smak nieznanego, ale obiecują także niezwykle olśnienie z ich przekraczania.

Niech dzisiejszy akt immatrykulacji zaowocuje obywatelami pięknymi duchem, mądrymi, znającymi swą wartość, ale i powinności, budującymi pomyślną osobistą przyszłość splecioną z dobrym bytem Ojczyzny.

Quod bonum, felix, faustum, fortunatumque sit!

Tytuł i śródtytuły od Redakcji

DOKTORZY HABILITOWANI

Podczas inauguracji roku akademickiego dyplom doktora habilitowanego odebrali:

Wydział Biologii i Nauk o Ziemi

Halina Dziubińska
Adam Choma
Marek Kucharczyk

Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki

Tadeusz Domański

Wydział Chemii

Henryk Tadeusz Grajek
Janusz Ryczkowski

Wydział Prawa i Administracji

Anna Przyborowska-Klimczak
Jan Władysław Olszewski
Jerzy Posłuszny

Wydział Politologii

Krystyna Trembicka
Waldemar Paruch

Wydział Humanistyczny

Danuta Szymonik
Jacek Dąbała
Janusz Adam Łosowski

Wydział Filozofii i Socjologii

Artur Koterski

INAUGURACJA 2005/2006

STUDENCI IMMATRYKULOWANI

Wśród studentów przyjętych na uczelnię
z najlepszymi wynikami znaleźli się:

Wydział Biologii i Nauk o Ziemi

Sylwia Teterycz
Bogusław Jabłoński

Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki

Agnieszka Paluszek
Piotr Antoniak

Wydział Chemii

Monika Oszust
Juliusz Pańczyk

Wydział Prawa i Administracji

Edyta Flis
Mateusz Grochowski

Wydział Humanistyczny

Anna Król
Michał Hułyk

Wydział Ekonomiczny

Agnieszka Kamińska
Krzysztof Łyda

Wydział Pedagogiki i Psychologii

Joanna Drzał
Jarosław Maj

Wydział Filozofii i Socjologii

Celina Skalska
Mateusz Pietrasz

Wydział Politologii

Agnieszka Sysiak
Bartłomiej Ciszewski

Wydział Artystyczny

Joanna Piątek
Kamil Łukasik

Inauguracja w Europejskim Kolegium Polskich i Ukraińskich Uniwersytetów

21 października 2005 r. po raz piąty zainaugurowało nowy rok akademicki Europejskie Kolegium Polskich i Ukraińskich Uniwersytetów. Kolegium powołane zostało do życia w 2000 r. przez dwa uniwersytety polskie (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej i Katolicki Uniwersytet Lubelski) i trzy ukraińskie (Narodowy Uniwersytet „Akademia Kijowsko-Mohylańska”, Narodowy Uniwersytet im. Tarasa Szewczenki w Kijowie oraz Narodowy Uniwersytet im. Iwana Franki we Lwowie). Pierwsza inauguracja roku akademickiego w Europejskim Kolegium Polskich i Ukraińskich Uniwersytetów odbyła się w październiku 2001 r., a wzięli w niej udział prezydenci Polski i Ukrainy.

Inauguracja Roku Akademickiego 2005/2006 w Europejskim Kolegium Polskich i Ukraińskich Uniwersytetów odbyła się w Sali Widowiskowej Akademickiego Centrum Kultury „Chatka Żaka” przy ul. Radziszewskiego 16 w Lublinie.

Wykład inauguracyjny poprowadził prof. **Bohdan Osadczyk**, jeden z inicjatorów powstania uczelni polsko-ukraińskiej, wybitny ukraiński historyk i publicysta, profesor na Wolnym Uniwersytecie w Berlinie. Od kilkunastu lat profesor aktywnie działa na rzecz współpracy polsko-ukraińskiej, czego efektem jest między innymi powstanie Europejskiego Kolegium Polskich i Ukraińskich Uniwersytetów. Od 1950 r. współpracował z Jerzym Giedroyciem i paryską „Kulturą”. W roku 2001 został uhonorowany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Aleksandra Kwaśniewskiego Orderem Orła Białego. Temat wykładu: „Historyczne znaczenie postaci Jerzego Giedroycia w stosunkach polsko-ukraińskich”.

W trakcie inauguracji z koncertem pieśni ukraińskich wystąpiła bandurzystka **Iryna Kmet'**, słuchaczka I roku EKPiUU.

Rok akademicki 2005/2006 rozpoczęło w Kolegium 145 doktorantów, w tym 49 słuchaczy I roku, 46 – III roku oraz 50 słuchaczy ostatniego, IV roku. Słuchacze Kolegium realizują przewody doktorskie na czterech uczelniach lubelskich: Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej (96 osób), Katolickim Uniwersytecie Lubelskim (44 osoby), Politechnice Lubelskiej (1 osoba) oraz Akademii Rolniczej (4 osoby).

W Kolegium studiuje młodzi naukowcy z ośmiu państw. Największą liczbę wśród słuchaczy stanowią obywatele Ukrainy (109 osób), kolejna grupa to obywatele Polski (21 osób), pozostali słuchacze są obywatelami Białorusi (9 osób), Rosji (2 osoby), Mołdawii (1 osoba), Słowacji (1 osoba), Litwy (1 osoba) oraz Kazachstanu (1 osoba).

DOKTORAT HONORIS CAUSA

Prezentujemy wykład, który wygłosił profesor Marian Harasimiuk po otrzymaniu doktoratu honoris causa Uniwersytetu w Dniepropietrowsku.

EDUKACYJNA WSPÓLNOTA EUROPEJSKA

Doktorat honoris causa to najwyższa honorowa godność, którą Uniwersytet może obdarzyć wybraną osobą. Ten uniwersytecki obyczaj otoczony jest na całym świecie wielkim szacunkiem. Jego fundament tworzy spotkanie dwu godności: godności instytucji wręczającej – uniwersytetu, będącego spadkobiercą i kontynuatorem jednej z najstarszych instytucji europejskich, tradycji intelektualnej i społecznej, i godności osobistej – wynikającej z pracowitego, pełnionego, jednostkowego życia, wiernego pewnej postawie, cierpliwie realizującego sprawy, które powszechnie uznajemy za ważne nie dla doraźnych interesów, ale z perspektywy ich skutków dla przyszłych pokoleń.

Chciałbym wyrazić moją głęboką wdzięczność społeczności akademickiej Uniwersytetu w Dniepropietrowsku, władzom tej znakomitej uczelni i jej rektorowi profesorowi Poljakowowi. Traktuję przyznanie mi tej zaszczytnej godności jako równoczesny dowód uznania dla dokonań Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Polsce, w Lublinie, z którym jestem związany od 46 lat i w którym przeszedłem całą akademicką karierę od studenta geografii na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi po funkcję rektora, którą pełniłem przez ostatnie 6 lat.

Dziękuję drogi Mikołaju Wiktorowiczu, dziękuję Wysokiemu Senatowi Uniwersytetu i wszystkim, którzy swą obecnością dzisiaj uświetnili tę uroczystość.

Chciałbym wykorzystać niezwykle ważną dla mnie chwilę do prezentacji kilku moich przemyśleń o dzisiejszej roli uniwersytetów i zadaniach, jakie stoją przed nimi w nadchodzących latach.

Uniwersytety europejskie, które są kontynuatorami ponad osiemsetletniej tradycji pierwszych uczelni Bolonii, Paryża czy Oksfordu, na przełomie wieków dwudziestego i dwudziestego pierwszego przeżywają ogromne zmiany, które mogą być porównywane z tymi, jakie miały miejsce w Europie na początku wieku dziewiętnastego. Wówczas to Wilhelm von Humboldt, tworząc Uniwersytet Berliński, wyznaczył zupełnie nowe standardy funkcjo-

nowania uniwersytetu. Szybko się one rozprzestrzeniły w Europie, a dziś mówimy o humboldtowskim modelu uniwersytetu. Model ten zmieniał się z upływem czasu, ale jego główne założenia pozostawały niezmiennie – działalność naukowo-badawcza powinna zajmować miejsce centralne w pracy uniwersytetów oraz stanowić bazę dla dydaktyki. Po dwustu latach, kiedy w coraz większym stopniu mamy do czynienia z zawężającymi się specjalnościami naukowymi i idącą za tym specjalizacją uczelni, kiedy w coraz większym stopniu wiedza decyduje o kształcie społeczeństw i gospodarce, kiedy lawinowo narasta liczba osób kształcących się na uczelniach wyższych, uniwersytety europejskie podejmują ogromny wysiłek i stawiają przed sobą zadania, których zrealizowanie ma dać odpowiedź na najważniejsze wyzwania i zagrożenia współczesnego świata. Będzie to możliwe tylko przez wewnętrzną stopniową reorganizację uniwersytetów z zachowaniem wypracowanego przez wieki systemu najwyższych wartości humanistycznych i podtrzymaniem roli uniwersytetu jako miejsca gdzie przekazuje się podstawowy przekaz kulturowy oraz przez szeroką współpracę międzynarodową.

Zmiany, przed którymi stoją uniwersytety, można ująć w pięć podstawowych kategorii.

Po pierwsze: zwiększony popyt na kształcenie wyższe – dotyczy to w głównej mierze studentów rozpoczynających studia, ale istotną będzie rosnąca rola studiów podyplomowych, tak zwane kształcenie

ustawiczne oraz studia w celu zdobycia nowych kwalifikacji. W takich warunkach niezwykle ważne będą przedsięwzięcia mające na celu utrzymanie wysokiej jakości kształcenia oraz wdrożenie systemów zdalnego nauczania – poprzez internet.

Po drugie: międzynarodowy charakter kształcenia i badań naukowych, uwarunkowany przez nowoczesne technologie informacji i komunikacji. W rezultacie będą narastały zjawiska konkurencji wśród uczelni i nieakademickich ośrodków badawczych. Już dziś obserwujemy, że uczelnie europejskie przegrywają w rywalizacji o studentów zagranicznych z uczelniami amerykańskimi. Wiąże się to między innymi z zupełnie odmiennym systemem finansowania edukacji wyższej w Europie i w Stanach Zjednoczonych.

Po trzecie: uniwersytety muszą rozwijać współpracę z przemysłem, a badania w coraz większym stopniu kierować na innowację i na możliwie szybki transfer wiedzy do przemysłu i społeczeństwa. W tym względzie niezbędne jest szybkie uregulowanie spraw związanych z uniwersytecką własnością intelektualną. Jedną z dróg rozwiązania niektórych z tych problemów jest organizacja parków naukowo technologicznych, które będą umożliwiały szybki transfer wiedzy

Po czwarte: reorganizacja badań naukowych realizowanych w uniwersytetach, gdzie skupiona jest większość kadry naukowej w skali regionów i państw. Z jednej strony obserwuje się coraz większą specjalizację nauki, ale z drugiej

strony w coraz większym stopniu do rozwiązywania wielu skomplikowanych zadań badawczych tworzy się zespoły interdyscyplinarne. Obserwuje się też powstawanie interdyscyplinarnych dziedzin. W coraz większym też stopniu zacierają się granice między badaniami podstawowymi a stosowanymi. Należy dążyć do zachowania i rozwijania pierwszych z nich, chociaż w danym momencie nie stwarzają możliwości bezpośredniego zastosowania.

Po piąte: wzrost gospodarki opartej na wiedzy oraz rozwój społeczeństwa wiedzy i informatyzacji wymagają od uniwersytetów większego zaangażowania w życie regionów i społeczności lokalnych. Uniwersytety winny się też stawać ośrodkami zaufania publicznego poprzez tworzenie forów dyskusji i dialogu dostępnych szerokim kręgom społeczeństwa

Coraz powszechniej jest też uznawane znaczenie edukacji wyższej dla tworzenia stabilnych, pokojowych oraz demokratycznych społeczeństw.

Te wszystkie uwarunkowania i przewidywane nowe zadania w dziedzinie szkolnictwa wyższego stały się podstawą do zredagowania tak zwanej deklaracji bolońskiej podpisanej przez 29 ministrów edukacji z krajów europejskich. Tę datę dziś uznajemy za formalny początek procesu tworzenia europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego oraz europejskiej przestrzeni badawczej. Kolejne spotkania: Praga – 2001, Berlin – 2003 i Bergen – 2005, doprowadziły do tego, że w realizacji zadań wynikających z deklaracji bolońskiej bierze już udział czterdzieści pięć państw europejskich, w tym od maja 2005 roku także Ukraina.

Możemy sobie zadać pytanie, czy jest możliwe w takiej skali (czterdzieści pięć państw, ponad cztery tysiące szkół wyższych) doprowadzenie do porozumienia i wdrożenie uzgodnionych rozwiązań reformatorskich. Chodzi jednak nie o ujednoczenie i stworzenie nowego supersystemu edukacyjnego, ale o harmonizację, uzyskanie większej kompatybilności i porównywalności różnorodnych systemów edukacyjnych. Być może

DOKTORAT HONORIS CAUSA

to właśnie w różnorodności będzie tkwiła znacząca siła rozwojowa. Pamiętajmy jednak o tym, że w państwach sygnatariuszach deklaracji bolońskiej mieszka obecnie około osiemset milionów ludzi mówiących czterdziestoma językami, a poziom rozwoju gospodarczego jest bardzo zróżnicowany, podobnie jak stopień rozwoju demokracji.

Jako pracownicy uniwersytetów musimy mieć pełną świadomość ogromu zadań i ich wagi dla dalszego rozwoju naszych krajów i Europy w świecie, który staje się coraz bardziej wielobiegunowy w sensie polityczno-społecznym i gospodarczym.

Czy jest możliwa organizacja współpracy międzyuczelnianej w skali całej Europy. Istnieje Europejska Asocjacja Uniwersytetów, skupiająca ponad tysiąc uczelni, ale odgrywa ona bardziej rolę forum wymiany poglądów niż bezpośredniego organizatora współpracy. I jest to jej bardzo ważna rola. Stymuluje też tworzenie regionalnych bądź tematycznych porozumień, gdzie może już być realizowana bliska współpraca wieloinstytucjonalna, oparta także na porozumieniach dwustronnych, międzyuczelnianych. Dla przykładu, istnieje od 15 lat porozumienie różnych typów uczelni wyższych z regionu Morza Bałtyckiego tak zwany Baltic University. Z dużym powodzeniem realizuje on głównie zadania edukacyjne z zakresu ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju. Są też porozumienia uczelni krajów skandynawskich, krajów Morza Śródziemnego (w tym krajów pozaeuropejskich), krajów alpejskich i tak dalej.

Na Konferencji Rektorów Higher Education for United Europe, jaka się odbyła w kwietniu 2004 roku w Lublinie, na moim uniwersytecie, jako końcowy jej efekt przyjęto deklarację lubelską, która w jednym z punktów mówi o konieczności otwarcia się Unii Europejskiej ku wschodniej części naszego kontynentu i stworzenia odpowiednich płaszczyzn współpracy w zakresie szkolnictwa wyższego. W ślad za tą deklaracją w listopadzie ubiegłego roku na roboczym spotkaniu rektorów uczelni Ukrainy, Rosji, Białorusi, Litwy, Łotwy i Estonii, zorganizowanym przez Konferencję Akademickich Szkół Polskich w Warszawie, padły wstępne propo-

zycje zorganizowania Wschodnioeuropejskiej Sieci Uniwersytetów. Propozycje te przyjęte zostały z zainteresowaniem i przystąpiliśmy do wstępnych prac nad zasadami tworzenia i funkcjonowania takiej organizacji. W czerwcu tego roku w Krakowie odbyło się kolejne spotkanie kilkudziesięciu rektorów, na którym podpisano już deklaracje przystąpienia i ustalono, że kongres założycielski zostanie zorganizowany przez Narodowy Uniwersytet w Odessie. Mam zaszczyt kierować dziewięcioosobowym zespołem rektorów, który ma przygotować ten założycielski kongres. Sądzę, że będzie to ważne wydarzenie nie tylko w skali uczelni tworzących tę organizację, ale także europejskiej przestrzeni edukacyjnej. Tylko w ten sposób możemy budować naszą pozycję na kontynencie i autorytet. Sądzę, że tworzona sieć powinna rozwijać swą działalność zarówno w ramach europejskiej przestrzeni edukacyjnej, jak i europejskiej przestrzeni badawczej. Reprezentujemy naprawdę bardzo duży potencjał.

Na zakończenie chciałbym się podzielić informacjami o jeszcze jednej inicjatywie edukacyjnej, którą Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej realizuje wspólnie z trzema uniwersytetami ukraińskimi. Myślę tu o Europejskim Kolegium Polskich i Ukraińskich Uniwersytetów, działającym w Lublinie od czterech lat. Kolegium to, na którym studiuje na studiach doktoranckich 180 osób, głównie z Ukrainy, winno też stać się naszą wspólną wizytówką, dokumentującą wysiłek wkładany w realizację procesu bolońskiego. W ramach tego procesu przewiduje się także organizację międzynarodowych studiów doktoranckich w wybranych, najważniejszych dla przyszłości naszego kontynentu, dziedzinach.

Mamy przed sobą bardzo dużo do zrobienia i myślę, że nasze uniwersytety potrafią znaleźć odpowiednie formy współpracy dla dobra obydwu uczelni, ale także do realizacji zadań w skali znacznie szerszej, które dziś w wielkim skrócie starałem się Państwu przedstawić.

Dziękuję za uwagę i jeszcze raz za wielkie wyróżnienie, jakie otrzymałem od Waszego Uniwersytetu.

Marian Harasimiuk

JUBILEUSZE • SYMPOZJA • ZJAZDY

Jubileusz Profesora Wiesława Śladkowskiego

„Jest historykiem w pełnym pojęciu tego słowa, to znaczy w jedynym zdrowym, potrojmym a najściślej zespolonym pojęciu: naukowym, pisarskim, obywatelskim”.

Szymon Askenazy

9 września Instytut Historii UMCS uroczysto obchodził jubileusz 50-lecia pracy naukowej i 70-lecia urodzin profesora Wiesława Śladkowskiego. Aula budynku Humanistyki, w której odbywała się pierwsza, oficjalna część Jubileuszu, z trudem pomieściła zaproszonych gości.

Profesor, który przybył wraz z żoną i w otoczeniu rodziny, powitany został przez zgromadzonych długimi oklaskami. Uroczystość otworzył, a następnie poprowadził dziekan wydziału humanistycznego prof. dr hab. Henryk Gmiterek. Laudację wygłosiła prof. dr hab. Małgorzata Willaume, przedstawiając zarówno drogę życia, jak i ścieżkę kariery naukowej swojego – jak podkreśliła – Mistrza i Nauczyciela.

W geście szacunku i uznania dla dokonań Jubilata na jego ręce przekazano księgę pamiątkową *Ku niepodległej. Ścieżki polskie i francuskie 1795–1918*. Praca pod redakcją M. Willaume składa się z 60 artykułów dedykowanych prof. Śladkowskiemu, a ukazała się nakładem Wydawnictwa UMCS.

List gratulacyjny oraz podziękowania za dotychczasową pracę na ręce Jubilata złożył JM Rektor UMCS prof. Wiesław A. Kamiński.

W następnej części uroczystości wáticas oficjalnie przeplatały się z prywatnymi, co sprawiło, iż całość przebiegała w niezwykle ciepłej, przyjacielskiej atmosferze. Gratulacje Profesorowi składali zarówno przedstawiciele naj-

szacowniejszych polskich uniwersytetów z Krakowa, Torunia, Poznania, jak i jego partnerzy od tenisowej rakiety, koledzy z młodych lat. Słowa uznania i szacunku wypowiadali przyjaciele z Instytutu Historii oraz współpracownicy i koledzy z Instytutu Polonistyki. We wszystkich przemowach Profesor przedstawiany był nie tylko jako wybitny naukowiec, erudyta czy wspaniały kolega, ale przede wszystkim jako osoba szlachetna, ciepła, przyjazna, otwarta na drugiego człowieka i niezmiennie, zawsze mu przychylna.

Część oficjalną zakończyło przemówienie Jubilata, które po raz kolejny potwierdziło, iż nasz Mistrz i Pryncypał jest niedoścignionym wzorem erudycji. Profesor w niezwykle barwny sposób przeprowadził nas przez drogę swej naukowej kariery. Podkreślił, jak wiele zawdzięcza swym nauczycielom, szczególnie zaś prof. Juliuszowi Willaume'owi, który w 1959 zaproponował mu asystenturę. Jubilat, jako rasowy humanista, powoływał się na łacińskie sentencje – Pliniusza, Horacego czy Tacyta, które stanowiły drogowskazy w jego pracy badawczej i naukowej. Przypomniał sformułowaną przez Szymona Askenazego definicję prawdziwego historyka, którą zamieściłam powyżej jako motto.

Swe niezwykle przemówienie, wielokrotnie przerywane oklaskami, Profesor zakończył wierszem Borysa Pasternaka – oto jego fragment:

*Twórczości celem jest oddanie,
Nie sukces głośny, nie reklama.
To hańba, gdy choć dzieło tonie,
Twórcy stugębna żyje fama.*

*Rysom swej twarzy ni przez chwilę
Nie sprzeniewierzaj się prawdziwym,*

*Lecz żywym, żywym być i tyle,
Aż po sam kres – po prostu żywym.*

Druga, już nieoficjalna część Jubileuszu odbyła się w sali Biblioteki Historycznej w budynku Nowej Humanistyki i przeciągnęła się do późnych godzin popołudniowych.

Joanna Złotkiewicz-Kłębukowska

INFORMACJA

Redakcja „Wiadomości Uniwersyteckich” otrzymała następującej treści pismo Kanclerza UMCS z 14 listopada 2005 r., kierowane do przewodniczącego Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” Józefa Kaczora:

W uzgodnieniu z JM Rektorem informuję, że Władze Uczelni nie widzą potrzeby zamieszczenia listy nagrodzonych pracowników w Wiadomościach Uniwersyteckich UMCS.

Jednocześnie pragnę nadmienić, iż ww. lista była już upubliczniona i w dniach od 24 października 2005 r. do końca miesiąca była wywieszona w gablocie na IX piętrze budynku Rektoratu.

KANCLERZ
Maciej Grudziński

Do wiadomości:
Redaktor Naczelny Wiadomości Uniwersyteckich

KONFERENCJE • SYMPOZJA • ZJAZDY

„BRACIA I SIOSTRY
W LITERATURACH ROMAŃSKICH”

W Instytucie Filologii Romańskiej UMCS 26–28 października odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa na temat „Bracia i siostry w literaturach romańskich”, zorganizowana przez prof. UMCS dr. hab. Czesława Grzesiaka oraz kierowany przez niego Zakład Literatur Romańskich i współfinansowana ze środków Uczelni. Było to już drugie spotkanie literaturoznawców romańskich, poświęcone postaciom literackim. Poprzednie odbyło się równo dwa lata temu i zaowocowało tomem „Statut et fonctions des domestiques dans les littératures romanes”, opublikowanym przez Wydawnictwo UMCS, w roku 2004, pod redakcją profesora Czesława Grzesiaka.

Zadaniem i celem obecnej konferencji było studium relacji zachodzących między braćmi, między siostrami, między siostrami i braćmi, jak również różne postawy braci i sióstr nie tylko w okresie dzieciństwa i dorastania, ale również w życiu dorosłym. Zazwyczaj pojawiające się związki w sferze biologicznej, religijnej (bracia zakonnicy i siostry zakonne) lub emocjonalnej opierają się na miłości lub nienawiści, życzliwości lub zazdrości, współpracy lub rywalizacji. Przy tej okazji powstają różne konfiguracje: pary, trójki lub inne jeszcze układy.

Spotkanie naukowe, z udziałem badaczy z ośrodków romanistycznych krajowych (z Gdańska, Poznania, Łodzi, Wrocławia, Opola, Katowic, Krakowa i Lublina - KUL i UMCS) oraz z zaprzyjaźnionych ośrodków zagranicznych (Francji, Rumunii i Turcji), pozwoliło ukazać miejsce i funkcje postaci braci i sióstr w tekstach literackich, zachodzące między nimi relacje, sposoby ich prezentacji oraz różnorodność ich postaw w literaturach romańskich na przestrzeni wieków: od

średniowiecza po dzień dzisiejszy. Szeroka formuła tematu dała możliwość prześledzenia badanego zjawiska w wymiarze historycznoliterackim, teoretycznoliterackim, mitycznym oraz z odwołaniem się do psychoanalizy - na bazie tekstów pochodzących z literatury francuskiej, belgijskiej, włoskiej i rumuńskiej.

Konferencja rozpoczęła się od wystąpienia prof. **Macieja Abramowicza** (UMCS), który ukazał różnice w konstruowaniu postaci braci i sióstr w dwóch średniowiecznych gatunkach epickich - pieśni rycerskiej i powieści dworskiej. Prof. **Pierre Demarolle** (Nancy 2) zajął się rolą i stosunkami rodzeństwa w krótkich tekstach Marguerite de Navarre, analizując je w perspektywie historycznej, z punktu widzenia współczesnego czytelnika. Badając skomplikowane relacje Suzanne Simonin, bohaterki *Zakonnicy* D. Diderota, z jej biologicznymi i religijnymi siostrami, prof. **Paweł Matyaszewski** (KUL) zdemaskował zakłamywany świat zakonu i drobnomieszczaństwa francuskiego w XVIII wieku. Mgr **Eliza Wiater** (UMCS) przedstawiła podobieństwa i różnice między Don Juanem i jego bratem, w sztuce teatralnej A. Dumasa *Don Juan Manara ou la chute d'un ange*, odwołując się do „modelu aktancjalnego” Anne Ubersfeld.

Dr **Tomasz Swoboda** (Uniwersytet Gdański) naszkicował portrety charakterologiczne sióstr z naturalistycznej powieści *Siostry Vatar* J.-K. Huysmansa oraz prześledził ich związki z mężczyznami, co posłużyło mu do ukazania dekadencji uczuć i egzystencji we Francji u schyłku XIX wieku. Problematyce dziewiętnastowiecznej powieści popularnej, a zwłaszcza schematyczności w konstruowaniu postaci, był poświęcony referat prof.

Magdaleny Wandzioch (Uniwersytet Śląski). Analizując związek kazirodztwa w *Le Crépuscule des dieux* E. Bourgesa, którego inspiracją była historia Krystyny i Hansa Ullricha z dramatu wagnerowskiego, prof. **Wiesław Malinowski** (UAM, Poznań) nakreślił światopogląd autora. Prelegent zaakcentował ważną rolę, jaką odgrywało w nim przekonanie o powszechnej degeneracji rasy i upadku cywilizacji końca XIX wieku. W swoim wystąpieniu dr **Tomasz Stróżyński** (Uniwersytet Wrocławski) przytoczył fakty z biografii Guy de Maupassanta, koncentrując uwagę na jego stosunkach z bratem Hervé, by następnie ukazać reperkusje ich konfliktu w twórczości pisarza. Dr **Anita Staroń** (Uniwersytet Łódzki) dokonała analizy estetycznej, psychologicznej i politycznej powieści *Les Hors Nature* Rachilde'a oraz skomplikowanych relacji braci Fertzen. Badaniem roli obrazu w tworzeniu fizycznego i psychologicznego portretu mnichów w sztuce E. Verhaerena, zatytułowanej *Le Cloître*, zajęła się dr **Judyta Stachniak** (KUL).

Wystąpienie dr **Witolda Wołowskiego** (KUL) dotyczyło tematyki starszych sióstr i młodszego brata w dwóch sztukach teatralnych: *La Mort de Tintagiles* M. Maeterlincka i *Les Veuves* F. de Billetdoux oraz funkcji form dyskursywnych, ukazujących podobieństwa intertekstualne obydwu dzieł. Prof. **Pierre Gille** (Nancy 2) omówił niszczylielską siłę obopólnej miłości rodzeństwa, prowadzącej niczym piekielna maszyna do śmierci w powieści *Les Enfants terribles* J. Cocteau. Problematyce miłości, poetyce pożądania i związku kazirodztwa w twórczości M. Duras był poświęcony referat prof. **Tugrula Inala** (Uniwersytet w Ankarze). Prof. **Petruța Spânu** (Uniwersytet w Jassach) przedstawiła na przykładzie trylogii *Bracia Jder* M. Sadoveanu model starego państwa, potężnego i prosperującego dzięki braterstwu pięciu synów władcy. Na przykładzie powieści R. Queneau, mgr **Anna Maziarczyk** (UMCS) zaprezentowała parzyste i tryadyczne konfiguracje braci naturalnych i „tekstualnych” oraz określiła ich rolę narracyjną i symboliczną. Analizując dialektykę sprzecznych uczuć prowadzących do bratobójstwa w powieści *Deux cavaliers de l'orage* J. Giono, prof. **Krzysztof Jarosz** (Uniwersytet Śląski) ukazał charakterystyczną dla pisarza koncepcję rozrywki i teatru krwi.

Prof. **Czesław Grzesiak** (UMCS), dr **Katarzyna Thiel-Jańczuk** (NKJF,

Poznań) i prof. **Ryszard Siwek** (Akademia Pedagogiczna w Krakowie) skoncentrowali się na współczesnej powieści autobiograficznej. Wystąpienie prof. **Czesława Grzesiaka**, zainspirowane wzruszającą historią Francisca Naudy, dotyczyło problematyki porzuconego przez matkę rodzeństwa, poszukiwań zaginionych braci i sióstr oraz postawy porzuconych dzieci wobec rodziców biologicznych i adopcyjnych. Wychojąc poza przyjęte kody literatury biograficznej i autobiograficznej, dr **Katarzyna Thiel-Jańczuk** dokonała analizy „braterskich” związków Modiano, Ernaux i Michona z postaciami, jakie kreują w swoich powieściach. Podobną relację: autor-bohater zaprezentował prof. **Ryszard Siwek** w odniesieniu do twórczości belgijskiej pisarki Amélie Nothomb, której życie i osobowość znajduje szerokie odbicie w świecie przedstawionym jej powieści.

Badając stosunki braci Michela i Brunona w twórczości M. Houellebecqa, dr **Alicja Koziej** (UMCS) ukazała karykaturalny obraz świata oraz upadek naukowej wizji człowieka, ogłupianego współczesnym systemem kształcenia i mediami. Prof. **Jerzy Lis** (UAM, Poznań) poświęcił swoje wystąpienie prezentacji kontrowersyjnych stosunków kazirodztwa braci i sióstr w prozie M. Duras i R. Morgiève'a.

Referat dr **Renaty Jakubczuk** (UMCS) dotyczył relacji między rodzeństwem w sztuce *Les Séquestrés d'Altona* J.-P. Sartre'a, przedstawionej w świetle egzystencjalnej filozofii autora, w której fundamentalną rolę odgrywają takie pojęcia, jak „wolność” i „kłamstwo”. Odwołując się do autorów sztuk starożytnych (Eurypidesa i Sofoklesa), prof. **Halina Sawicka** (UMCS) zaproponowała definicję czasu oraz określiła jego rolę w konstrukcji postaci Elektry w teatrze J.-P. Sartre'a i J. Giraudoux. Prof. **Krzysztof Modrzewski** (Uniwersytet Opolski) zajął się wpływem relacji rodzicielskich na stosunki rodzeństwa w *Elektrze* J. Giraudoux oraz *Muchach* J.-P. Sartre'a.

Wykorzystując metodę psychoanalizy freudowskiej, dr **Joanna Pychowska** (Akademia Pedagogiczna w Krakowie) zanalizowała narcystyczne uczucia łączące postacie braci i sióstr w tekstach belgijskiej pisarki J. Harpman. Na przykładzie powieści *Brother and sister* - włoskiej autorki Simony Vinci, dr **Anna Moc** (Uniwersytet Jagielloński) odkryła utracone więzi, bardziej duchowe niż biologiczne, jakie łączą rodzeństwo; ukazała ich niezwykłą wartość dla tych, którzy ich poszukują.

Wygłoszone referaty złożą się na księgę zbiorową, której publikacja jest przewidziana w roku 2006 w Wydawnictwie UMCS.

Renata Bizek-Tatara

KONFERENCJE • SYMPOZJA • ZJAZDY

II UNIwersYTECKIE
TARGI KOSMETYCZNE

W dniach 19 i 20 października 2005 r. odbyły się II Uniwersyteckie Targi Kosmetyczne zorganizowane przez Wydział Chemii UMCS. Ideą tego przedsięwzięcia była chęć dalszego propagowania – głównie wśród społeczności akademickiej i uczniów klas maturalnych naszego miasta – utworzonego w ubiegłym roku akademickim na Wydziale Chemii kierunku „Chemia środków bioaktywnych i kosmetyków”. Targi zostały pomyślane jako forma stworzenia ich uczestnikom sposobności poznania zależności powstających na styku nauki i przemysłu kosmetycznego.

Otwarcia Targów dokonał rektor prof. dr hab. Wiesław Kamiński, który podkreślił wagę i znaczenie tej imprezy dla środowiska akademickiego, a szczególnie dla studentów Wydziału Chemii.

W Targach wzięło udział 30 wystawców, przedstawiciele firm produkujących i stosujących kosmetyki wytwarzane głównie z nietypowych surowców. I tak np. prezentowano wyroby kosmetyczne robione na bazie wyciągu z aloesu, zielonej glinki, miodu, kosmetyki tlenowe, roślinne, a także takie, których główny składnik to spirulina, kolagen czy minerały z Morza Martwego.

Salony fryzjerskie i kosmetyczne prezentowały najnowsze urządzenia i materiały służące dbaniu o urodę. Firmy edukujące specjalistów w tej dziedzinie przedstawiły możliwości zdobycia zawodu kosmetyczki, wizażystki, fryzjerki czy stylistki paznokci – i co za tym idzie – uzyskania dodatkowej pracy np. w czasie studiów, co jest bardzo ciekawą propozycją dla naszych studentek. Wielkim zainteresowaniem zwiedzających cieszyły się pokazy sposobów nowoczesnej

pielęgnacji twarzy wykonywane np. ultradźwiękami czy światłem i ciepłem, specjalistycznego masowania dłoni, depilacji itp. Do stoisk firm, które prezentowały nowe trendy w makijażu i manicure (przedłużanie i modelowanie paznokci) ustawiały się długie kolejki studentek. Oprócz tych atrakcji wystawiono sprzęt służący relaksowi i regeneracji sił. Znacznym powodzeniem cieszyły się fotele masujące, usuwające bóle pleców i kręgosłupa, dosłownie oblegane przez zwiedzających, a także fotel do masażu termicznego.

Uczennice Zespołu Szkół Odzieżowo-Włókienniczych im. W. S. Reymonta przygotowały atrakcyjne pokazy mody prezentowane każdego dnia trwania Targów. W bardzo efektowną suknię ślubną ubrano studentkę I roku Chemii środków bioaktywnych i kosmetyków, Malwinę Pękałę, która nosiła ją z gracją i wdziękiem zawodowej modelki, natomiast w rolę eleganckiego pana młodego wcielił się Michał Niedźwiecki, student V roku Ochrony środowiska. Oprócz pokazu w holu „młoda para” przeszła przez wszystkie piętra budynku Dużej Chemii odwiedzając w salach wykładowych i laboratoriach tych wykładowców i studentów, którzy w tym właśnie czasie mieli zajęcia dydaktyczne – wzbudzając wszędzie nieklamany podziw.

Osobom szukającym możliwości relaksu i wypoczynku szeroki wachlarz tego typu usług proponowało Uzdrawisko Nałęczów, zachęcając m.in. do korzystania z pobyków w jaskini solnej, gdzie ilość jodu wchłoniętego przez człowieka w czasie 45-minutowego seansu jest równa ilości jodu wchłoniętego podczas jednego dnia spędzonego nad morzem. Swoją

bogatą ofertę sanatoryjno-lecniczą przedstawiło także Uzdrawisko Iwonicz Zdrój, które z naszą Uczelnią ma podpisaną umowę promocyjną, dzięki której pracownicy UMCS i ich rodziny mają zagwarantowaną 10-procentową zniżkę na pobyt i wszystkie zabiegi lecznicze oferowane przez to Uzdrawisko. Bardzo duży ruch panował także przy stoisku oferującym piękną, ręcznie robioną biżuterię srebrną, o której ciekawie opowiadał jej producent.

Tegoroczną nowością były kursy kosmetyczne dla naszych studentek, które prowadziły dyplomowane kosmetyczki z renomowanych firm biorących udział w Targach. Dużym zainteresowaniem cieszył się wykład „Najnowsze osiągnięcia medycyny estetycznej”, wygłoszony przez lek. med. Magdalenę Kotlińską-Torończyk.

Podczas dwóch dni trwania imprezy przeprowadzono liczne konkursy z wielką obfitością atrakcyjnych nagród ufundowanych przez wystawców oraz Dziekana Wydziału Chemii.

Ogromnym zaangażowaniem w prace organizacyjne – zarówno przed imprezą, jak i podczas jej trwania – wykazali się studenci działający w samorządzie naszego Wydziału: Justyna Stępniak, Ewelina Szewczyk, Wojciech Kozioł, Piotr Łabudzki i Michał Niedźwiecki.

Podczas zakończenia Targów wystawcy i uczestnicy dziękowali za danie im możliwości uczestniczenia w tej imprezie, zgodnie chwalać organizatorów za stworzenie sympatycznej i radosnej atmosfery.

Zainteresowanie Targami przeszło najśmielsze oczekiwania; hol budynku Dużej Chemii z trudem mieścił rzesze ludzi odwiedzających prezentowane stoiska. Byli to nie tylko studenci i pracownicy UMCS, ale także innych lubelskich uczelni, ponadto uczniowie wielu lubelskich szkół średnich (a także spoza Lublina, np. słuchaczki szkoły medycznej z Chełma) oraz mieszkańcy naszego miasta.

Organizacja Targów znalazła tak szeroki oddźwięk w Lublinie i regionie dzięki temu, że patronat medialny nad imprezą objęły: „Kurier Lubelski”, „Dziennik Wschodni”, TVP Oddział Lublin, Radio Lublin oraz Radio Centrum, za co składamy im serdeczne podziękowania.

Przez cały czas trwania imprezy nasi studenci prowadzili zbiórkę datków na potrzeby Lubelskiego Hospicjum im. Małego Księcia. Pieniądze z puszek zostały przekazane przedstawicielowi Hospicjum, panu Arkadiuszowi Litwińskiemu.

Pragniemy gorąco podziękować wszystkim, bez wiary których w powodzenie naszego przedsięwzięcia Targi nie odniosłyby tak spektakularnego sukcesu, przede wszystkim

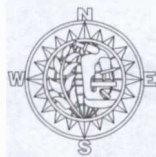
Wystawcom: 1. AFRO HOUSE – Salon Kosmetyczny, Lublin. 2. APIS – Kosmetyki z minerałami z Morza Martwego, Bydgoszcz. 3. ATW PRODUCTS, Lublin. 4. AVON – Lublin. 5. COALA CREATIVE – Lublin. 6. COLWAY – Polski Kolagen, Lublin. 7. CORSO – Salon Termomasażu, Lublin. 8. FLOSLEK – Laboratorium Kosmetyczne, Warszawa. 9. FOREVER LIVING PRODUCTS POLAND – Kosmetyki aloesowe, Warszawa. 10. FUNDACJA UMCS – Kursy językowe i kursy przygotowujące do matury, Lublin. 11. IMPRESJA – Salon Kosmetyczny, Lublin. 12. IZA STYL – Salon Kosmetyczny, Puławy. 13. JP – Producent biżuterii srebrnej, Tuszynek Majoracki k. Łodzi. 14. LIDER – Centrum Usług Szkoleniowych, Lublin. 15. MARGARITA – Salon Kosmetyczny, Lublin. 16. MEDSON – Producent spektrofotometrów i aparatury analitycznej, Paczkowo k. Poznania. 17. MILLDOL – Ośrodek Terapii Solnej, Nałęczów. 18. MJP – Fotele masujące, Lublin. 19. ORIFLAME – Lublin. 20. PRIM – Hurtownia Kwiatów i Upominków, Lublin. 21. SANNA – Studio Pięknych Paznokci, Lublin. 22. SERWIS BIOTECHNOLOGICZNY – Łódź. 23. SMOOTH – Zielona Glinka, Swarzędz. 24. SPIRULINA – SANATUR, Zgierz. 25. SZAŁOWA PANI – Salon Sukien Ślubnych, Lublin. 26. TOŁPA – Lublin. 27. UZDRAWISKO IWONICZ S.A., Iwonicz Zdrój. 28. VENUS – Dystrybutor kosmetyków Kadus, Lublin. 29. Zespół Szkół Odzieżowo-Włókienniczych im. W. S. Reymonta – Lublin. 30. ZIAJA – Zakład Produkcji Leków – Gdańsk, Świdnik.

Dziękujemy także Władzom Uczelni, patronom medialnym, a także studentom, dla których i przy których pomocy całe przedsięwzięcie zostało zorganizowane.

Prof. dr hab. Andrzej Dąbrowski
Dziekan Wydziału Chemii UMCS

WYDZIAŁY UMCS — WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

Rubryka przygotowana na podstawie informacji nadesłanych przez dziekanów

WYDZIAŁ BIOLOGII I NAUK O ZIEMI

PROFESURA

Senat UMCS na posiedzeniu 26 października pozytywnie zaopiniował wniosek Rady Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi w sprawie mianowania dr. hab. **Wiesława Mułenki** na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej.

HABILITACJE

12 października odbyło się kolokwium habilitacyjne dr. **Marka Tchórzewskiego**, adiunkta Zakładu Biologii Molekularnej Instytutu Mikrobiologii i Biotechnologii UMCS. Temat Rozprawy *Eukariotyczne rybosomalne białka P – struktura i funkcja*. Recenzenci: prof. dr hab. Teresa Jakubowicz, Instytut Biologii UMCS, prof. dr hab. Joanna Rytka, Instytut Biochemii i Biofizyki PAN w Warszawie, prof. dr hab. Jan Barciszewski, Instytut Chemii Bioorganicznej PAN w Poznaniu.

26 października odbyło się kolokwium habilitacyjne dr. **Wojciecha Rzeskiego**, adiunkta Zakładu Wirusologii i Immunologii Instytutu Mikrobiologii i Biotechnologii UMCS. Temat rozprawy *Nowe aspekty aktywności biologicznej antagonistów glutaminianergicznych w badaniach in vitro*. Recenzenci: prof. dr hab. Jerzy W. Kawiak, Zakład Cytologii Klinicznej CMKP w Warszawie, prof. dr hab. Władysław Lasoń, Instytut Farmakologii PAN w Krakowie, doc. dr hab. Danuta Duś, Instytut Immunologii i Terapii Doświadczalnej PAN we Wrocławiu.

DOKTORATY

Rada Wydziału BiNoZ nadała w dniu 9 listopada 2005 roku:

Stopień doktora nauk o Ziemi

Mgr **Dagmarze Kociubie**, słuchaczki Studiów Doktoranckich w Zakładzie Geologii i Ochrony Litosfery INoZ UMCS. Temat rozprawy doktorskiej *Przyrodnicze, gospodarcze i polityczne uwarunkowania rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej Lublina*. Promotor dr hab. Józef Superson, prof. UMCS, Zakład Geologii i Ochrony Litosfery INoZ UMCS, recenzenci: prof. dr hab. Zygmunt Górka, UJ w Krakowie, prof. dr hab. Stanisław Liszewski, Uniwersytet Łódzki.

Stopień doktora nauk biologicznych

Mgr **Jerzemu Rzuchowskiemu**, słuchaczowi Studiów Doktoranckich w Zakładzie Biochemii UMCS. Temat rozprawy doktorskiej *Naturalne inhibitory protez serynowych z grzybów białej zgnilizny drewna*. Promotor dr hab. Krzysztof Grzywnowicz, prof. UMCS, Zakład Biochemii UMCS, recenzenci: prof. dr hab. Wiesław Bielawski, SGGW Warszawa, dr hab. Jan Gutowicz, Uniwersytet Wrocławski.

WYDZIAŁ CHEMII

DOKTORATY

10 października odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr. **Ihora Melnyka**, słuchacza indywidualnych Studiów Doktoranckich z EKPiUU, *Równowagi fazowe oraz struktura krystaliczna związków w układach potrójnych Sm-Al-[Si,Ge]*. Recenzentami byli: prof. dr

hab. Eugeniusz Łągiewka z Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach i dr hab. Zofia Rzączyńska prof. nadzw. z UMCS, promotorem dr hab. Stanisław Pikus prof. nadzw. z UMCS.

17 października odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr **Katarzyny Polskiej**, słuchaczki Studiów Doktoranckich, *Tworzenie się związków kompleksowych pomiędzy konkanawaliną A i porfirynami*. Recenzentami byli: prof. dr hab. Stefan Lis z UAM w Poznaniu i prof. dr hab. Jerzy Rogalski z Wydziału BiNoZ UMCS, promotorem dr hab. Stanisław Radzki prof. nadzw. z UMCS.

WIZYTY

3–12 października na zaproszenie prof. Andrzeja Dąbrowskiego, dziekana Wydziału, przebywał prof. **Peter Eilbracht** z Uniwersytetu w Dortmundzie (Niemcy). Celem przyjazdu były konsultacje naukowe oraz wygłoszenie cyklu wykładów pod wspólnym tytułem „Applications of transition metals in organic synthesis” – skierowanych przede wszystkim do słuchaczy Studiów Doktoranckich na Wydziale Chemii.

WYJAZDY ZAGRANICZNE

Od 26 października do 3 listopada prof. dr hab. **Wiesław Wójcik** przebywał w Granadzie (Hiszpania) na zaproszenie prof. F. Gonzaleza Caballero. Celem wyjazdu były konsultacje naukowe oraz udział w Komisji ds. przewodu doktorskiego mgr Modesto Lopez Lopeza, którego obrona odbyła się 28 września.

Od 1 października 2005 do 31 stycznia 2006 mgr **Małgorzata Węgiel** przebywa na stypendium naukowym w Texas Tech University, Lubbock, Texas (USA), u prof. Richarda A. Bartscha – w ramach międzynarodowego programu wymiany naukowej P-1-2272.

6–9 października prof. dr hab. **Emil Chibowski** wygłosił referat w Uniwersytecie w Marsylii (Francja) na „3rd Thermodynamic Polish-French Days”.

10–15 października prof. dr hab. **Andrzej Dąbrowski** przebywał w Miszkolcu (Węgry). Celem wyjazdu była współpraca naukowa oraz organizacja i przygotowania do konferencji nt. CERECO-2006.

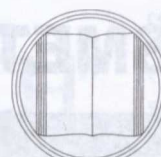
Od 15 października do 10 listopada mgr **Mariusz Barczak** przebywał w Instytucie Chemii Powierzchni Narodowej Akademii Nauk Ukrainy w Kijowie. Wyjazd miał na celu współpracę naukową oraz przeprowadzenie badań związanych z doktoratem.

19–23 października dr hab. **Janusz Ryczkowski** brał udział w Istambule (Turcja), w seminarium ECTS/DC zorganizowanym przez Komisję Europejską dla Promotorów Bolońskich.

19–23 października dr hab. **Stanisław Pikus** prof. nadzw. UMCS oraz dr hab. **Tomasz Białopiotrowicz** brali udział w spotkaniu Managing Comitee i Working Groups Akcji COST 921 w Royal Veterinary and Agricultural University w Kopenhadze (Dania).

20–29 października prof. dr hab. **Stefan Sokolowski** brał udział w sympozjum naukowym IUSS-Symposium „Advances of molecular modeling – Perspectives for soil research” (21–22.10.2005), gdzie wygłosił wykład: „Density Functional Theory for Adsorption of Chain Molecules” oraz wziął udział w workshop on Molecular Modeling and Simulation of Adsorption (24–28 października).

Od 30 października do 4 listopada prof. dr hab. **Władysław Rudziński** i dr hab. **Jolanta Narkiewicz-Michałek** prof. nadzw. UMCS brali udział w „Memorial Symposium for the Late Prof. Mordechai Folman” w Haifie (Izrael). Celem wyjazdu były również konsultacje naukowe w Instytucie „Technion- Haifa”.

WYDZIAŁ HUMANISTYCZNY

DOKTORATY

Na Wydziale Humanistycznym odbyły się publiczne obrony prac doktorskich:

5 października mgr **Jolanty Koszczan** *Das Werk von Karl Emil Franzos im Spannungsfeld der Kulturen Galiziens, gespiegelt im zeitgenossischen und modernen Diskurs*. Promotor prof. dr hab. Janusz Golec, UMCS, recenzenci: prof. dr hab. Stefan H. Kszyński, UAM, prof. dr hab. Maria Kłańska, UJ.

5 października mgr **Marka Konstankiewicza** *Kancelaria starostw województwa lubelskiego w latach 1919–1939*. Promotor prof. dr hab. Krzysztof Skupieński, UMCS, recenzenci: prof. dr hab. Tadeusz Radzik, UMCS, prof. dr hab. Halina Robótka, UMK.

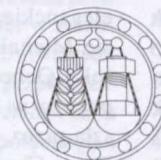
12 października mgr **Jana Czerniakiewicza** *Rozwój jednostek fonologicznych języka prasłowiańskiego (Próba nowego spojrzenia na przyczyny i charakter tego procesu)*. Promotor prof. dr hab. Michał Łesiów, UMCS, recenzenci: prof. dr hab. Leszek Bednarczuk, AP w Krakowie, prof. dr hab. Marian Jurkowski, UW.

13 października mgr **Anny Pastuszki** *Die Ehe- und Familienproblematik im Werk von Ludwig Anzengruber*. Promotor prof. dr hab. Janusz Golec, UMCS, recenzenci: prof. dr hab. Grażyna Kwiecińska, UW, prof. dr hab. Lucjan Puchalski, UW.

26 października mgr **Anety Domagały** *Struktura wypowiedzi w demencji. Opis zachowań językowych w prawdopodobnej chorobie Alzheimera*. Promotor prof. dr hab. Stanisław Grabias, UMCS, recenzenci: prof. dr hab. Barbara Boniecka, UMCS, prof. dr hab. Kazimiera Krakowiak, KUL.

KONFERENCJE NAUKOWE

W międzynarodowej konferencji naukowej „Dynamics of the Reception of World Literature”, która odbyła się 28–30 września w Uniwersytecie w Tartu (Estonia) referaty wygłosili: prof. dr hab. **Anna Brzozowska-Krajka** (Zakład Historii Literatury Polskiej Instytutu Filologii Polskiej) „Cultural Universals or Transmission: European Interethnic Reception of Folk Literature” i prof. dr hab. **Wiesław Krajka** (Zakład Studiów Conradoznawczych Instytutu Anglistyki) „From Periphery through the Centre back to the Periphery. The Reception of Joseph Conrad in Poland”.

WYDZIAŁ EKONOMICZNY

PROFESOR NADZWYCZAJNY UMCS

Dr hab. **Henryk Ronek**, kierownik Zakładu Rachunkowości oraz dyrektor Instytutu Zarządzania i Marketingu, z dniem 1 listopada br. został mianowany na stanowisko profesora nadzwyczajnego UMCS. Gratulujemy.

UDZIAŁ W KONFERENCJACH NAUKOWYCH

20 października dziekan prof. dr hab. **Elżbieta Skrzypek** uczestniczyła w konferencji naukowej w Bydgoszczy pt. „Jakość racjonalnością XXI wieku”, prezentując referat zatytułowany „Zarządzanie jakością w oświacie”.

WYDZIAŁ UMCS — WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

Rubryka przygotowana na podstawie informacji nadesłanych przez dziekanów

20–22 października w Warszawie odbyła się IX Konferencja „Project Management 2005”, na której prof. dr hab. **Elżbieta Skrzypek** wygłosiła referat nt. „Wiedza i kapitał intelektualny w procesach”. Pani Profesor wystąpiła w grupie key-note speakers, którą stanowili światowej klasy specjaliści zarządzania projektami, tj. Gerrit Koch z Berenschot, Jorg Camenzind z Zurychu, Otto Ziegmeier z Niemiec oraz prof. Jerzy Kisielnicki z Uniwersytetu Warszawskiego.

WYDZIAŁ POLITOLOGII

NAGRODY REKTORA

Jego Magnificencja Rektor UMCS prof. zw. dr hab. Wiesław Andrzej Kamiński przyznał nagrody za szczególnie ważne i twórcze osiągnięcia nauczycieli akademickich. Nagrodę indywidualną pierwszego stopnia otrzymał dr hab. **Andrzej Miszczuk** (Zakład Samorządów i Polityki Lokalnej) za monografię *Regionalizacja administracyjna III Rzeczypospolitej. Koncepcje teoretyczne a rzeczywistość*, Wyd. UMCS, Lublin 2003. Nagrodę indywidualną drugiego stopnia odebrał dr **Ireneusz Topolski** (Zakład Stosunków Międzynarodowych) za książkę *Siła militarna w polityce zagranicznej Federacji Rosyjskiej*, Wyd. UMCS, Lublin 2004.

OSTATNIA KSIĄŻKA DZIEKANA PIETRASIA

Nakładem Wydawnictwa UMCS ukazała się książka-podręcznik Ziemowita Jacka Pietrasia *Prawo wspólnotowe i integracja europejska*. Praca stanowi próbę syntetycznej prezentacji podstawowych zagadnień europejskiego prawa wspólnotowego. Zamiarem Autora było takie ujęcie problemu, by te niezwykle zawile kwestie stały się zrozumiałe nie tylko dla studentów wydziałów prawa, ale także dla osób studiujących politologię, stosunki międzynarodowe, ekonomię czy socjologię. Unikatowość książki określa nie tylko jej treść, ale także osoba Autora oraz okoliczności wydania (ukazała się po śmierci Autora). Pełne twórczej, naukowej pasji życie Profesora umożliwiło jej napisanie, lecz przedwczesna śmierć nie pozwoliła Profesorowi jej wydać. Grono współpracowników prof. Z. J. Pietrasia z Zakładu Stosunków Międzynarodowych i Wydziału Politologii postanowiło, że wieloletni trud Profesora nie może zostać zaprzepaszczone. Zwłaszcza że książka została napisana z olbrzymią kulturą naukowego myślenia i pasją twórczą, a ze względu na jej wartość poznawczą i użyteczność dla procesu dydaktycznego powinna służyć szerokiemu gronu zainteresowanych. Wydawnictwo UMCS za wydanie książki *Prawo wspólnotowe i integracja europejska* otrzymało Nagrodę i Puchar Ministra Edukacji Narodowej za najlepszy podręcznik i skrypt akademicki w roku 2005.

MEDAL HONOROWY I DYPLOM POLONIA SEMPER FIDELIS

Podczas IX Międzynarodowego Sympozjum Biografistyki Polonijnej w Zakopanem 9–11 września prof. zw. dr hab. **Edward Olszewski** został wyróżniony Medalem Honorowym i Dyplomem *Polonia Semper Fidelis* w uznaniu „za znaczący wkład w rozwój biografistyki polonijnej”. Medal przyznała 15 lipca Kapituła w składzie: Minister Kultury RP, Redaktor Polskiego Uniwersytetu na Obczyźnie w Londynie, Przewodniczący Polskiego Komitetu UNESCO, Redaktor Naczelny *Polskiego Słownika Biograficznego* PAN, Redaktor Naczelny *Słownika Polonii Świata* w Paryżu, Prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” w Warszawie, Dyrektor Instytutu Badań Biograficznych w Vaudricourt, Prezes Fundacji Rozwoju Biografistyki Polonijnej w Warszawie.

PUBLIKACJA

Pod redakcją Wojciecha Sokoła i Marka Żmigrodzkiego ukazała się książka *Systemy polityczne państw Europy Środkowej i Wschodniej*, Wyd. UMCS, Lublin 2005, ss. 605. Praca prezentuje ogromny materiał faktograficzny dotyczący transformacji politycznej oraz kształtu systemów politycznych w państwach Europy Środkowej i Wschodniej. Opisuje systemy polityczne czternastu państw. Są to: Albania, Białoruś, Bułgaria, Chorwacja, Czechy, Estonia, Litwa, Łotwa, Rosja, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Ukraina, Węgry. Charakterystyka systemów politycznych sprowadza się nie tylko do opisu relacji między władzą ustawodawczą, wykonawczą i sądowniczą oraz zapoznania czytelnika z treścią konstytucji wyżej wymienionych państw, ale również koncentruje się na zmianach zachodzących na scenie politycznej czy procesach kształtowania się poszczególnych systemów partyjnych. Autorami poszczególnych części są pracownicy Zakładu Systemów Politycznych Wydziału Politologii lub osoby z zakładem związane.

OBRONY DOKTORSKIE

14 października odbyły się dwie publiczne obrony rozpraw doktorskich. Mgr **Katarzyna Marzęda** przygotowała pracę *Proces globalizacji korporacyjnej* pod naukowym kierunkiem prof. dr hab. Marka Pietrasia, a jej recenzentami byli prof. dr hab. Edward Haliżak (Uniwersytet Warszawski) oraz dr hab. Czesław Maj (UMCS). W tym dniu miała też miejsce obrona pracy doktorskiej mgr **Iryny Galaktionowej** *Kultura polityczna społeczeństwa Ukrainy*, napisanej pod kierunkiem dr. hab. Czesława Maja, a recenzowanej przez: prof. dr. hab. Jana Garlickiego (Uniwersytet Warszawski) oraz prof. zw. dr. hab. Marka Żmigrodzkiego (UMCS).

PRZEWODY DOKTORSKIE

Rada Wydziału Politologii na posiedzeniu 28 października podjęła uchwałę w sprawie wszczęcia przewodu doktorskiego oraz zatwierdzenia tematu pracy: mgr **Jowicie Wronkowskiej** *Kościół Katolicki wobec integracji Europy w czasie pontyfikatu papieża Jana Pawła II* (promotor dr hab. Antoni Mieczkowski, prof. nadzw.), mgr **Władysławowi Zwariczowi** *Związek Polaków na Ukrainie (1991–2005)* (promotor prof. zw. dr hab. Edward Olszewski), mgr **Katarzynie Gdeli** *Strategiczne kierunki polityki zagranicznej Federacji Rosyjskiej* (promotor dr hab. Antoni Mieczkowski, prof. nadzw.) oraz mgr **Marcinowi Mateńko** *Mniejszość żydowska w Rzeczypospolitej Polskiej 1989–2005* (promotor prof. zw. dr hab. Edward Olszewski).

SPOTKANIE ZE STANISŁAWEM J. ROSTWOROWSKIM

17 października miało miejsce spotkanie z redaktorem Stanisławem Janem Rostworowskim, zorganizowane przez Zakład Badań Etnicznych Wydziału Politologii UMCS oraz Lubelski Klub Polonijny. Pobyt Redaktora na Wydziale był doskonałą okazją do przedstawienia sylwetki i twórczości Marii Rostworowskiej de Diez Canseco (Peru), światowej klasy badaczka kultury Inków i dziejów Peru. Spotkanie, w którym wzięło udział kilkadziesiąt osób, w tym studenci Wydziału Politologii, było połączone z promocją książki *Historia państwa Inków*.

SPOTKANIE Z KRZYSZTOFEM MROZIEWICZEM

19 października zostało zorganizowane z inicjatywy Oficyny Wydawniczej „Branta” oraz Kolegium Dziekańskiego Wydziału Politologii UMCS spotkanie z redaktorem Krzysztofem Mroziewiczem, znawcą problematyki międzynarodowej, byłym doradcą ministra spraw zagranicznych, dziennikarzem, komentatorem wojennym tygodnika „Polityka” oraz Telewizji Polskiej, korespondentem wojennym w Azji, a także byłym ambasadorem RP w Indiach, Sri Lance, Nepal (1996–2001).

Pobyt na Wydziale Politologii był doskonałą okazją do zaprezentowania najnowszej książki K. Mroziewicza *Moc, niemoc i przemoc* (Oficyna Wydawnicza Branta, Bydgoszcz–Warszawa 2005), poświęconej zagadnieniom współczesnego terroryzmu, ewolucji jego form, celów, uwarunkowań oraz metod działania. W swoim wystąpieniu K. Mroziewicz przedstawił genezę oraz różnorodne aspekty współczesnego terroryzmu, odwołując się do przykładów wynikających z osobistych, bogatych doświadczeń. Odpowiadał także na pytania pracowników Wydziału, licznego grona studentów oraz przedstawicieli lokalnych mediów, które koncentrowały się m.in. wokół roli mediów w relacjonowaniu zjawiska terroryzmu.

WYJAZDY ZAGRANICZNE

19–22 października dr **Hanna Dumala** z Zakładu Stosunków Międzynarodowych uczestniczyła w Kongresie Kultury Europejskiej „Encuentros y fronteras” w Pampelunie (Hiszpania). Był to już kolejny, ósmy Kongres zorganizowany przez Centrum Studiów Europejskich Uniwersytetu Nawarry. Dr H. Dumala wygłosiła referat „European Cultural Networks of Cities”. Mgr **Katarzyna Radzik** z Zakładu Samorządów i Polityki Lokalnej 4–15 lipca uczestniczyła w Summer School in Local Government Studies w Budapeszcie. Podczas zorganizowanej przez Local Government and Public Service Reform Initiative of the Open Society Institute, EUROLOC Network, a także European Consortium for Political Research letniej szkoły mgr K. Radzik wygłosiła referat „Does individual leadership make local government better? Public attitudes to directly elected leaders in Polish and English local governments – a comparative study”.

WYDZIAŁ FILOZOFII I SOCJOLOGII

KONFERENCJE NAUKOWE

6–8 października Katedra Socjologii Organizacji i Zarządzania Instytutu Socjologii Uniwersytetu Łódzkiego zorganizowała pierwszą z cyklu konferencji traktujących o organizacji i pracy w ujęciu socjologii interpretatywnej pt. „Organizacja jako proces. Interpretatywna socjologia pracy i organizacji”. W konferencji uczestniczyła dr **Jagoda Jezior** (Instytut Socjologii), która przedstawiła referat „Wartościowanie pracy – przyczyna czy rezultat rozwoju drogi zawodowej?”. Na podstawie badań pracobiorców w województwie lubelskim”.

W Toruniu 13–14 odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa „Cywilizacje azjatyckie na progu XXI wieku. Kultura–religia–polityka”, w której uczestniczył dr hab. **Krzysztof Kosior** (Instytut Filozofii). Organizatorem konferencji był Uniwersytet Mikołaja Kopernika. Konferencja była próbą podjęcia analizy szeroko pojętej problematyki cywilizacji azjatyckich i ich przeobrażeń u progu XXI wieku. Podjęcie tematyki azjatyckiej związane było z potrzebą opisaną kulturowej interpretacji zmian zachodzących w obszarach kultury i społeczeństwa. Podczas konferencji dr hab. K. Kosior wygłosił referat „Religia chińska. Próba charakterystyki”.

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie Wydział Nauk Społecznych i Sztuki 27–28 października zorganizował ogólnopolską konferencję naukową „U progu wielkiej zmiany. Media w kulturze i cywilizacji XXI wieku. Nurty–kategorie–idee”. W konferencji wzięła udział dr **Monika Torczyńska-Jarecka** (Instytut Filozofii).

22–24 października mgr **Hanna Havshykova**, doktorantka WfiS, uczestniczyła w międzynarodowym sympozjum „15 Europejskie Sympozjum Somatoterapii

WYDZIAŁY UMCS — WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

Rubryka przygotowana na podstawie informacji nadesłanych przez dziekanów

i Edukacji Psychosomatycznej" zorganizowanym przez Collegium Medicum UJ oraz Towarzystwo Edukacji Psychosomatycznej w Krakowie.

DOKTORATY

19 października w Instytucie Filozofii odbyły się publiczne obrony rozpraw doktorskich:

Mgr. **Roberta Wijowskiego** *Światopoglądowo-aksjologiczny sens powieści postmodernistycznej*. Promotor dr hab. Tadeusz Szkołot prof. nadzw., recenzenci: prof. dr hab. R. Kubicki, dr hab. Teresa Pękala prof. nadzw.

Mgr. **Piotra Piotrowskiego** *Eliade i symbolizm kosmiczny. Idea jedności świata w kontekście rozważań nad sacrum i nieświadomością*. Promotor prof. dr hab. Jadwiga Mizińska, recenzenci dr hab. Kazimierz Kondrat, dr hab. Krzysztof Kosior.

GOŚCIE ZAGRANICZNI

W Instytucie Socjologii WFiS od 22 do 28 października gościł dr **Mykoła Riabczuk** z Akademii Mohylańskiej z cyklem wykładów dla studentów socjologii nt. „Ukraina dzisiaj. Socjologiczny opis społeczeństwa”.

WYDZIAŁ MATEMATYKI, FIZYKI I INFORMATYKI

DOKTORATY

28 czerwca odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr **Justyny Milanowskiej** *Organizacja izomerów zeaksantyny w błonach lipidowych w świetle badań strukturalnych i spektroskopowych*. Promotorem był prof. dr hab. Wiesław I. Gruszecki z Instytutu Fizyki UMCS, recenzentami: dr hab. Jerzy Kruk z Instytutu Fizyki Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie i prof. dr hab. Jan Siewleski z Instytutu Fizyki UMCS.

20 października odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr. **Marka Nowaka** *Podwójny rozpad beta do końcowych stanów wzbudzonych*. Promotorem był prof. dr hab. Wiesław A. Kamiński z Instytutu Fizyki UMCS, recenzentami: prof. dr hab. Stanisław G. Rohoziński z Instytutu Fizyki Teoretycznej Uniwersytetu Warszawskiego i prof. dr hab. Andrzej Gózdź z Instytutu Fizyki UMCS.

21 października odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr **Małgorzaty Turowskiej** *Właściwości jąder atomowych w modelu samozgodnym z siłą Gogny D1S*. Promotorem była prof. dr hab. Bożena Pomorska z Instytutu Fizyki UMCS, recenzentami: prof. dr hab. Adam Sobczewski z Instytutu Problemów Jądrowych Uniwersytetu Warszawskiego i prof. dr hab. Stanisław Szpikowski z Instytutu Fizyki UMCS.

WYJAZDY NAUKOWE

Prof. dr hab. Andrzej Baran z IF – CENBG Bordeaux, Francja;
Prof. dr hab. Kazimierz Goebel z IM – Università di Calabria, Cosenza, Włochy;
Prof. dr hab. Karol I. Wysokiński z IF – MDI Dublin, Irlandia;
Prof. dr hab. Dominik Szynal z IM – Brandenburgische Technische Universität Cottbus, Niemcy;
Prof. dr hab. Maria Nowak z IM – Madryt, Hiszpania;

Prof. dr hab. Tomasz Komorowski z IM – Université Paris IX, Francja;
Dr Leszek Próchniak z IF – IPN Orsay, CENBG Bordeaux, Francja;
Dr Michał Warda z IF – UAM Madryt, Hiszpania.

ZAPROSZENI GOŚCIE

do Instytutu Fizyki:
Prof. Klaus Dietrich z Technische Universität München, Niemcy;
Dr Ahmed Tanweer z IAEA, Isotope Hydrology Laboratory, Wiedeń, Austria;
Dr Irina E. Larionowa ze Zjednoczonego Instytutu Badań Jądrowych w Dubnej, Rosja;
Dr Oleg I. Kochetov ze Zjednoczonego Instytutu Badań Jądrowych w Dubnej, Rosja;
Dr Viktor B. Brudanin ze Zjednoczonego Instytutu Badań Jądrowych w Dubnej, Rosja;
Dr Anatolij Tsvjashchenko ze Zjednoczonego Instytutu Badań Jądrowych w Dubnej, Rosja;
Dr Aleksander P. Kobzev ze Zjednoczonego Instytutu Badań Jądrowych w Dubnej, Rosja.

do Instytutu Matematyki:
Prof. Reiner Kühnau z Martin-Luther-Universität Halle-Wittenberg, Niemcy.

WYDZIAŁ PEDAGOGIKI I PSYCHOLOGII

DOKTORATY

14 października odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr **Katarzyny Siądeckiej** *Funkcje marketingu w działalności wybranych instytucji kultury i oświaty*. Promotor prof. zw. dr hab. Janusz Gajda, recenzenci prof. dr hab. Dzierżymir Jankowski, dr hab. Dariusz Kubinowski.

14 października odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr **Teresy Gruszczyńskiej** *Sprawność fizyczna a kompetencje społeczne uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim*. Promotor dr hab. Zofia Palak, prof. UMCS, recenzenci prof. zw. dr hab. Tadeusz Maszczak, prof. zw. dr hab. Jan Pańczyk.

20 października odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr **Barbary Bilewicz-Kuźmy** *Skuteczność wspomagania rozwoju zdolności twórczych dzieci sześciolatek*. Promotor dr hab. Sabina Guz, prof. UMCS, recenzenci dr hab. Józefa Bałachowicz, prof. APS w Warszawie, prof. zw. dr hab. Stanisław Popek.

GOŚĆ

Od 3 września gości w Lublinie profesor **Shunji Tanabe** z College of Education Kanazawa University w Japonii. Jest on stypendystą Japońskiej Akademii Nauk i przebywa w UMCS w porozumieniu z Polską Akademią Nauk w Warszawie. Prof. Shunji Tanabe zajmuje się pedagogiką porównawczą oraz historią wychowania, w tym zwłaszcza kształceniem nauczycieli, szkolnictwem średnim i problematyką reform edukacyjnych w świecie. W trakcie rocznego pobytu w naszym kraju będzie prowadził badania nad uwarunkowaniami polskich reform edukacyjnych w okresie transformacji. W semestrze letnim bieżącego roku akademickiego prof. Shunji Tanabe wygłosi na Wydziale Pedagogiki i Psychologii cykl wykładów otwartych na temat reform edukacyjnych w Japonii.

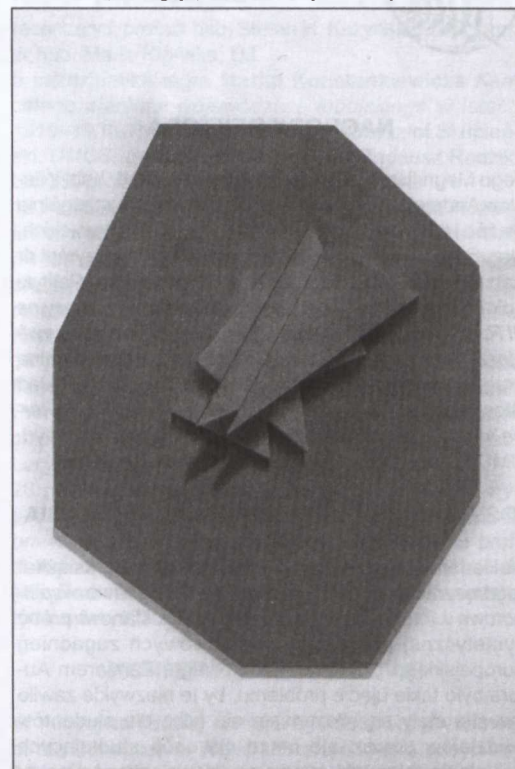

WYDZIAŁ ARTYSTYCZNY

WYSTAWY

Prof. **Jacek Wojciechowski**, kierownik Zakładu Malarstwa i Rysunku II, zaprezentował swe obrazy w galerii Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych „Przy bramie” na ul. Grodzkiej w Lublinie.

W lubelskiej galerii Związku Polskich Artystów Plastyków „Pod podłogą” pokazał swoje obrazy **Piotr Korol**.

Artysta, niedawny absolwent WA, a obecnie asystent w Zakładzie Malarstwa II, jest laureatem ostatniej edycji „Autografu”, cyklicznego konkursu, organizowanego przez Lubelski Oddział ZPAP. Możliwość zaprezentowania obrazów na wystawie „Pod podłogą” była konkursem nagrodą. Piotr Korol pokazał 10 dużego formatu olejnych obrazów, bliskich abstrakcji geometrycznej. Związana od kilku lat z Galerią Białą **Eliza Galej** (również absolwentka WA, dyplom w 2002 r.) urządziła w niej wystawę pt. „Percipere”. Pokazała na niej swoje obrazy tworzone jak w metodzie Braille’a z wypukłych punkcików. Prace artystki były eksponowane w zaciemnionej sali, a widzowie chcący je „obejrzeć” musieli, jak niewidomi, dotykać je rękami.

„W poszukiwaniu światła” to tytuł wystawy fotografii, którą można jeszcze oglądać w galerii Kolegium Sztuk Pięknych w Kazimierzu Dolnym. Prezentowane na niej prace powstały tuż przed wakacjami na plenerze w Tunezji. Jego uczestnikami byli studenci katedry fotografii warszawskiej ASP oraz studenci Kolegium Sztuk Pięknych z Kazimierza: **Agnieszka Strawa**, **Łukasz Krankiewicz** i **Artur Nowak**. I to ich właśnie prace, pośród tych, które wykonali pozostali uczestnicy pleneru, można oglądać na wystawie. Warto dodać, że pokazowi towarzyszy interesujący pod względem edytorskim i imponujących rozmiarów katalog. Wystawę fotografii pod tytułem „Taki święty, taki nasz” można było obejrzeć w ACK Chatka Żaka. Jej autorem był **Jakub Orzechowski**, student WA i zarazem fotoreporter „Dziennika Wschodniego”. Sens wystawy tłumaczy jej podtytuł „Lublin żegna Jana Pawła II”.

WYDZIAŁY UMCS — WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

Rubryka przygotowana na podstawie informacji nadesłanych przez dziekanów

KOLEKCJA KSIĄŻEK RODZINY BOROWIECKICH W BIBLIOTECE WA

Muszę zacząć ten tekst tak jak w bajkach: pewnego pięknego lipcowego dnia Pani dziekan prof. Urszula Bobryk przekazała wiadomość, że możemy otrzymać część księgozbioru rodziny Borowieckich! A dalej akcja toczyła się tak samo – w atmosferze niespodzianek i niecierpliwego oczekiwania. O księgozbiore tym pisała już pani red. „Gazety Wyborczej” Małgorzata Bielecka-Hołda 11–12 czerwca 2005 (dział „Brama Lubelska”). Cytuję fragment: „Był to dom z ogromną ilością książek – od poezji, powieści przez malarstwo, sprawy krajoznawcze. Gromadził je Kazimierz, miał bardzo szerokie zainteresowania”.

Część tego księgozbioru jest już pod naszym dachem. Otrzymaliśmy ok. 200 wol. książek o tematyce muzycznej (m.in. o F. Chopinie) oraz ok. 100 wol. o tematyce plastycznej. Zostały przywiezione z pomocą Działu Transportu oraz osobiście przez Pana Rektora prof. dr. hab. Tadeusza Borowieckiego pod koniec sierpnia. Obecnie są inwentaryzowane i katalogowane. Jedną z najstarszych jest *Styl w sztuce czystej i stosowanej. Objasnienia i rysunki. Styl gotycki* autorstwa L. Libonis, wydawca Jan Fiszer, Warszawa 1903! Wszystkie inne także niezwykle interesujące.

Najserdeczniej dziękujemy Panu Rektorowi za zaufanie i powierzenie nam swoich ukochanych książek.

Joanna Wasilewska

Kierownik Biblioteki Wydziału Artystycznego

W DOBRYM TOWARZYSTWIE

Zdjęcia: Jerzy Lipman pod red. Tomasza Lubelskiego (Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, Warszawa 2005, ss. 204 + kilkadziesiąt czarno-białych i barwnych ilustracji) to publikacja w całości poświęcona jednemu z najwybitniejszych polskich operatorów filmowych. Był on współtwórcą Polskiej Szkoły Filmowej i autorem zdjęć do takich filmów, jak: *Pokolenie* (1954), *Kanał* (1957), *Prawdziwy koniec wielkiej wojny* (1957), *Zezowate szczęście* (1960), *Nóż w wodzie* (1962), *Zamach* (1963), *Pan Wołodyjowski* (1967/1968). Wśród autorów artykułów składających się na monograficzne opracowanie twórczości tego artysty-filmowca jest mgr Marcin Maron, absolwent łódzkiej „Filmówki” – operator, a obecnie asystent w Zakładzie Wiedzy Wizualnej, gdzie uczy studentów fotografii. M. Maron mocno zaznaczył się w publikacji *Zdjęcia: Jerzy Lipman*, gdyż zamieścił w niej aż cztery swoje artykuły (analizy *Pokolenia*, *Kanału*, *Cienia i Noża w wodzie*). Wśród autorów pozostałych tekstów znajdujemy takie nazwiska, jak: Andrzej Wajda, Jerzy Kawalerowicz, Roman Polański, Jerzy Hoffman czy Jerzy Stefan Stawiński.

DZIEŃ PAPIESKI

Z okazji Dnia Papieskiego oraz zakończenia obchodów 200-lecia Diecezji Lubelskiej w Archikatedrze Lubelskiej odbył się 16 października uroczysty koncert wokalny-instrumentalny zorganizowany przez Filharmonię Lubelską. W programie znalazło się m.in. dzieło J. Haydna *Stworzenie świata*, poprowadzone przez Piotra Wijatkowskiego, a pod jego batutą wystąpili: soliści Marta Boberska, Wojciech Maciejowski i Robert Gierlach, orkiestra Filharmonii Lubelskiej oraz Chór Uniwersytetu Wrocławskiego, kierowany przez Alana Urbanka, i Chór KANTYLENA III LO w Lublinie, prowadzony przez Małgorzatę Nowak. Koncertowi patronowali: abp Józef Życiński, marszałek województwa lubelskiego Edward Wojtas i prezydent Miasta Lublin Andrzej Pruszkowski.

O POKOJU

W ostatnich latach, zwłaszcza po niezapomnianych wydarzeniach z 11 września, wiele miejsca poświęca się problematyce wychowania dla pokoju. Proces ten, będący integralną częścią całościowego procesu kształtowania osobowości młodego człowieka, poprzez

działania prowadzone zarówno na terenie szkoły, jak i rodziny, wydaje się być szczególnie pożądanym we współczesnym świecie, pełnym chaosu, zagrożeń i niebezpieczeństw. Wieki XX oraz początek XXI pozostawił ludzkości dwie wojny światowe oraz terroryzm, który zburzył poczucie wolności i bezpieczeństwa wielu ludzi i narodów. Narastające zagrożenia, otwarte konflikty międzynarodowościowe, światowe problemy gospodarcze, a także kryzys wartości i idei, nadaje pedagogice pokój nowe oblicze. W nurt takich przemyśleń włączyła się Pomorska Akademia Pedagogiczna w Słupsku wraz z Uniwersytetem w Bremen (Niemcy), organizując w dniach 7–8 września 2005 międzynarodową konferencję naukową na temat „Pokój jako przedmiot międzykulturowej edukacji artystycznej”. Wśród zaproszonych uczestników znalazła się wielonarodowa kadra naukowa (Niemcy, Korea Płd., Ukraina), także rekrutująca się z większości polskich ośrodków akademickich. Nasz uniwersytet reprezentowała dr Renata Gozdecka (Instytut Muzyki, Zakład Dydaktyki Muzycznej), wygłaszająca referat „Wojna i pokój w treściach kształcenia muzycznego w szkolnictwie powszechnym”.

KONCERT JUBILEUSZOWY

22 października w sali Filharmonii Lubelskiej odbył się koncert szczególny – Jubileusz 30-lecia Akademickiego Chóru Politechniki Lubelskiej. Część pierwszą, wspomnieniową, wypełniła prezentacja multimedialna przedstawiająca historię zespołu, przeplatana występami przedstawicieli uczelni, władz miasta i województwa. W drugiej części koncertu zespół zaprezentował *Mszę karaibską* Glenna McClure’a w wykonaniu Chóru PL, solistów: Michała Wajdy-Chłopickiego – kontratenor i Dariusza Kowalskiego – baryton oraz zespołu instrumentów perkusyjnych OSM I i II st. w Lublinie. Całość poprowadziła adiunkt drugiego stopnia Elżbieta Krzezińska. Publiczność, która wypełniła salę filharmiczną do ostatniego miejsca, nagrodziła wykonawców długą owacją, a we wspomnieniach przyjaciół i byłych chórzystów ten wieczór pozostanie na długo.

Autor zdjęcia: A. Szachtsznajder (SAF)

XII DNI MUZYKI ORGANOWEJ – LUBLIN 2005

Pod patronatem JM Rektora UMCS prof. dr. hab. Wiesława Andrzeja Kamińskiego odbyła się w październiku br. kolejna, XII już edycja festiwalu muzycznego p.n. **DNI MUZYKI ORGANOWEJ – Lublin 2005**.

W udostępnianej od lat świątyni parafialnej o. o. Kapucynów p.w. Niepokalanego Serca Maryi i Św. Franciszka, wyposażonej w największe w Lublinie organy koncertowe, miłośnicy muzyki mieli możliwość poznawania i słuchania wielu wspaniałych dzieł ze światowej literatury organowej, chóralnej i oratoryjnej. Koncerty odbyły się w trzy niedzielne wieczory października, tj. 9, 16 i 23, przy ogromnym zainteresowaniu słuchaczy. W każdym koncercie uczestniczyło ok. 600 osób, co z radością i dumą podkreślał prof. Marian Harasimiuk, Rektor UMCS poprzednich kadencji, Protaktor tego Festiwalu i wierny meloman. Dzięki wielu Sponsorom instytucjonalnym i prywatnym, w tym – dzięki Fundacji UMCS – społeczność Lublina, przybywająca niejednokrotnie z odległych dzielnic miasta na „Poczekajkę”, miała okazję obcowania ze sztuką muzyczną w niepowtarzalnej atmosferze, dobrej akustyce i z poczuciem *sacrum*, wynikającym z

locum i treści prezentowanych dzieł. Każdy z koncertów miał swój tytuł-temat, będący dla wykonawców i odbiorców inspiracją i nośnikiem treści duchowych.

Koncert inauguracyjny zatytułowany był *Pokój i Dobro na XXI wiek*. Patronem tego wieczoru był znany i czczony w całym świecie św. Franciszek i jego idea. W koncercie tym znakomity wirtuoz-organista z Białegostoku pan adiunkt **Józef Kotowicz**, w pełnej krasie ukazał „królewski instrument”. Szczególnie w solowym, cyklicznym utworze szwedzkiego kompozytora Stefana Lindblada pt. *Hommages* (lubelskie prawykonanie), wyrażającym ścisły związek muzyki współczesnej z wielowiekowym dziedzictwem muzyki europejskiej, artysta wykorzystał całe bogactwo barw brzmieniowych i możliwości technicznych wielkich, 62-głosowych organów tej świątyni. Małe zaś organy, usytuowane w prezbiterium kościoła, towarzyszyły **Akademickiemu Chórowi Politechniki Lubelskiej** pod dyktando p. adiunkt II st. **Elżbiety Krzezińskiej**, pracownika Instytutu Muzyki, w ście niebiańskim utworze Johna Ruttera *Paraiso celeste*. Serca słuchaczy podbiło też polskie prawykonanie afro-amerykańskiego dzieła oratoryjnego współczesnego kompozytora Glenna McClure’a pt. **Caribbean Mass St. Francis in the Americas**. Chórowi Politechniki towarzyszył w tym utworze uczniowski **Zespół Perkusyjny OSM I i II St. im. K. Lipińskiego w Lublinie**, znakomicie przygotowany przez p. mgr. Domtęnor i **Dariusz Kowalski** – baryton. Całością pokierowała z wielkim entuzjazmem pani **Elżbieta Krzezińska** – kierownik artystyczny i dyrygent tego Zespołu.

Wyjątkowym przeżyciem artystycznym i duchowym był wieczór poświęcony pamięci wielkiego papieża-Polaka. Koncert zatytułowany *Artyści UMCS w Hołdzie Ojcu Świętemu Janowi Pawłowi II* zaszczylicili swoją obecnością Rektorzy UMCS ze swoimi małżonkami – JM Rektor prof. dr. hab. Wiesław A. Kamiński oraz prof. dr. hab. Marian Harasimiuk. Obok dzieł muzycznych zostało wykonane dzieło literackie samego **Jana Pawła II Tryptyk Rzymski** – 3-częściowe *Medytacje* z czasów objęcia Stolicy Apostolskiej przez Autora. Recytował je z wielkim wzruszeniem pan mgr **Witold Kopeć** – wykładowca w Instytucie Muzyki WA i aktor Teatru Dramatycznego im. J. Osterwy w Lublinie. Solowe utwory organowe – liryczną *Elegię* op. 30 Mieczysława Surzyńskiego oraz cykliczne dzieło *Suite Gothique* op. 25 – „hit” w literaturze organowej – francuskiego kompozytora Leona Boellmanna wykonała na wielkich organach prof. **Gabriela Klauza**. Na małych zaś organach zagrała w zespole wraz z innymi artystami – instrumentalistami: panią adiunkt **Małgorzatą Krzezińską-Sribniak** i p. mgr **Bożeną Bechtą-Krzezińską** – fortepiany oraz z p. mgr. **Dominikiem Augustowskim** – instrumenty perkusyjne. Zespół ten towarzyszył **Chórowi Akademickiemu im. J. Czerwińskiej UMCS** w lubelskim prawykonaniu wspaniałego dzieła Henryka Mikołaja Góreckiego pt. **St. Adalbert Cantata** op. 72 *Salve Sidus Polonorum*. Całością pokierowała z wielką ekspresją pani prof. **Urszula Bobryk** – kierownik artystyczny i dyrygent Chóru UMCS, a obecnie Dziekan Wydziału Artystycznego.

Ostatni koncert zatytułowany *Marian Sawa in Memoriam* był koncertem kompozytorskim, poświęconym pamięci znakomitego polskiego organisty i kompozytora, zmarłego w maju br., lubelaka pochodzącego z Krasnogostawu, profesora Akademii Muzycznej im. F. Chopina w Warszawie, którego wychowanekami w zakresie przedmiotów teoretyczno-kompozytorskich jest kilku pracowników Instytutu Muzyki WA oraz innych placówek muzycznych Lublina. Solistką – wirtuozem gry organowej była w tym koncercie prof. AM i FC w Warszawie pani **Marietta Kruzal-Sawa**, żona zmarłego kompozytora, która po mistrzowsku wykonała wiele utworów organowych, inspirowanych polskimi pieśniami religijnymi, zwłaszcza maryjnymi i eucharystycznymi. Utwory chóralne zaprezentowały dwa zespoły chóralne: **Akademicki Chór Akademii Medycznej w Lublinie** pod dyktando kierownika artystycznego tego Zespołu – pani adiunkt **Moniki Mielko**, który wykonał *Laudate Dominum* na chór i organy oraz **Zespół Wokalny Sine Nomine Młodzieżowego Domu Kultury w Lublinie**

WYDZIAŁY UMCS — WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

Rubryka przygotowana na podstawie informacji nadesłanych przez dziekanów

Prof. Gabriela Klauza odznaczona przez abpa Józefa Zycińskiego w czerwcu br. Medalem LUMEN MUNDI.

pod kierunkiem pani mgr Izabeli Urban – absolwentki WA UMCS, który wykonał *Ave Maria* a cappella. Koncert ten, jak i cały festiwal zakończyło lubelskie prawykonywanie wspaniałego dzieła oratoryjnego, powstałego w marcu br. i będącego ostatnim dziełem wokalnoinstrumentalnym Kompozytora pt. *Missa Claromontana* na chór mieszany, organy, kotły i baryton. W utworze tym wystąpiły dwa lubelskie chóry – **Chór Kameralny Towarzystwa Muzycznego im. H. Wieniawskiego w Lublinie**, przygotowany przez p. prof. Beatę Dąbrowską i **Akademicki Chór Akademii Medycznej**, przygotowany przez p. adiunkt Monikę Mielko oraz: **Gabriela Klauza** – organy, **Dominik Augustowski** – kotły, **Marcin Korpysz** – baryton (absolwent WA UMCS). Całością pokierowała pani prof. Beata Dąbrowska – założycielka, kierownik artystyczny i dyrygent Chóru Kameralnego TM, a obecnie – dyrektor Instytutu Muzyki WA. W tym miejscu pragnę bardzo serdecznie podziękować Koleżankom Dyrygentkom wszystkich wymienionych wyżej Chórów, które z wielkim zaangażowaniem i w krótkim, niewygodnym czasie (miesiące wakacyjne i przerwa w pracach zespołów) przygotowały do premierowych

wykonań w tym Festiwalu trudne dzieła oratoryjne. Firmie Organmistrzowskiej p. Zygmunta Kamińskiego z Warszawy oraz firmie p. Andrzeja Madeja z Lublina dziękuję za wnikliwą korektę i strojenie organów (ponad 6 000 grających piszczałek) do koncertów. Dziękuję wszystkim Sponsorom, dzięki którym od 12 lat istnieje ta impreza muzyczna. Głównym Organizatorem Festiwalu – Ojcom i Braciom Kapucynom, na czele z Ojcem Proboszczem Józefem Łaskim – Gospodarzem koncertów – za gościnność w świątyni i w klasztorze oraz pomoc techniczną dziękuję w imieniu wszystkich Artystów biorących udział w Festiwalu.

Gabriela Klauza

60 LAT ARCHEOLOGII UMCS

W tym roku mija sześćdziesiąty rok funkcjonowania archeologii w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej. Ponieważ rocznice, szczególnie te okrągłe, są znakomitym pretekstem by dokonywać podsumowań – należałoby uczynić to również teraz, tym bardziej, że ostatnie 10 lat to okres wielu spektakularnych sukcesów archeologów z UMCS, na wielu polach ich rozległej i intensywnej działalności. Instytut przecież jako pierwszy w dziejach Uczelni, jako jeden spośród siedmiu pierwszych kierunków w kraju, otrzymał dwukrotnie certyfikat jakości kształcenia (tzw. akredytację), przyznany przez Uczelnianą Komisję Akredytacyjną. Jest też sygnatariuszem deklaracji bolońskiej, posiada program zgodny z Europejskim Systemem Transferu Punktów (ECTS); prowadzi wymianę studentów; ma podpisaną umowę wymiany w ramach programu Erasmus-Socrates. Na polu naukowym europejski rozgłos uzyskały trwające ćwierć wieku, a zakończone w 2002 r., badania wykopaliskowe na góckim cmentarzysku w Masłomęczu i wykreowany wokół nich program naukowy. Z Lublina kierowane były też wielkie międzynarodowe projekty naukowo-eksperymentalne, takie jak wystawa o Gotach („Schätze der Ostgoten” – Skarby wschodnich Gotów) czy monografia dziejów Wandalów („Wandalowie – strażnicy bursztynowego szlaku”), zakończona pierwszą w dziejach polskiego muzealnictwa wystawą mającą patronat dwóch Prezydentów. Instytut organizował również kilka międzynarodowych konferencji, które pozostawiły po so-

JUBILEUSZ

Andrzej Kokowski

bie ślad w postaci tomów materiałów. Od lat współorganizuje też doroczną konferencję sprawozdawczą archeologii Polski środkowoschodniej, która uzyskała przed kilkoma laty status konferencji transgranicznej, służącej pożytkowi wymiany myśli naukowej z kolegami z Ukrainy i Białorusi. Archeolodzy z UMCS pośredniczyli również w spektakularnej akcji odzyskania wyrobionych z wandalskiego cmentarzyska ciałopalonego w Radawie (woj. podkarpackie) zabytków, wywiezionych podstępnie do Niemiec. Ich uroczyste przekazanie muzealnikiem z Rzeszowa odbyło się w Sali Senatu UMCS w 2001 roku. Instytut zorganizował dwukrotnie „Dni Polskie w Dolnej Saksonii” (1995 i 2003), na których prezentowali się najwybitniejsi polscy artyści, ale również artyści z UMCS i z regionu. Czynnie i skutecznie włączał się w akcje ratowania Muzeum Archeologicznego w Wiedniu czy Instytutu Archeologii w Marburgu. Do archeologów z UMCS służyły wyrazy szacunku i uznania podpisywane przez głowy państw z Niemiec, Austrii i Danii.

Naukowe priorytety Instytutu skierowane są na Wschód i z Ukrainą łączą go najściślejsze kontakty. Tamtejsza młodzież archeologiczna odbywa staże na lubelskich wykopaliskach. Jednym z najważniejszych przedsięwzięć okazał się być polsko(lubelsko!)-niemiec-

ko-duński projekt „Monumenta Studia Gothica”, promujący najważniejsze osiągnięcia z archeologii ukraińskiej i rosyjskiej.

Miarą uznania znaczenia archeologii dla budowania wizerunku Uczelni jest z pewnością fakt przyznania pierwszego tytułu Profesora Honorowego UMCS archeologowi, duńskiemu uczonemu prof. dr. Jørgenowi Ilkjærowi.

Instytut prowadzi bogatą politykę wydawniczą, na którą składają się wydawnictwa ciągle, takie jak: „Archeologiczne Listy”, „Sprawozdania z badań...”, które przekształciły się w „Archeologię Polski Środkowoschodniej” oraz serie: „Lubelskie Materiały Archeologiczne”, „Studia Gothica”, „Studia Sarmatica”, „Kultura Przeworska”, „Lubelskie Monografie Archeologiczne”, „Monumenta Studia Gothica”, „Fontes Numismatici”. Towarzyszy im wiele wydawnictw indywidualnych i zbiorowych; autorskich i redagowanych w Lublinie, jak również książki i publikacje wydawane w wielu znaczących wydawnictwach w kraju i poza jego granicami. Dorobek naukowy ostatniego dziesięciolecia legitymuje się bibliografią liczącą 888 pozycji (bez publikacji prasowych), w tym 138 publikacji zagranicznych i 30 książek autorskich. Instytut sygnował nadto swoim imieniem wydawcy 45 tomów

różnych form publikacji: książek, wydawnictw zbiorowych i 16 zeszytów „Archeologicznych Listów”.

Dumą Instytutu jest znakomicie funkcjonująca Biblioteka, prowadząca wymianę z bez mała 200 bibliotekami z kraju i zagranicy. Na liście stałych partnerów naukowych znajduje się 96 instytucji uniwersyteckich, muzeów i instytutów badawczych oraz działających na polu ochrony zabytków archeologicznych, jak też towarzystwa naukowe i regionalne.

Instytut zaangażowany jest w programy i projekty naukowe najwyższej rangi, jak chociażby współtworzenie archeologicznej biblioteki wirtualnej w systemie DYABOLA (na podstawie umowy z Römisch-Germanische-Kommission z Frankfurtu nad Menem), dla której dysponuje dobrze wyposażoną pracownią; opracowywanie monografii polskich i niemieckich badań archeologicznych w Rosji i na Kaukazie w okresie do końca I wojny (umowa z Museum für Vor- und Frühgeschichte w Berlinie); udział w jednym z najważniejszych projektów badawczych europejskiej archeologii – Illerup-Projekt (Dania). Realizowała też trzy granty KBN, kilka grantów Prorektora do spraw Badań Naukowych UMCS, grant Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej. Jego pracownicy uczestniczyli w kilku grantach kierowanych przez inne instytucje archeologiczne oraz przez geografów i antropologów. Uwagę środowiska przykuwają spektakularne wykopaliska prowadzone aktualnie w Ułowie (cmentarzyska ze schyłku starożytności), Pawłowie (osadnictwo schyłkowopaleolityczne i grobowce

60 LAT ARCHEOLOGII UMCS

megalityczne), Tarkawicy (pierwsza, zbadana w całości, zagroda wandalaska) i w Łukawicy (spalona wieś z okresu przedchrześcijańskiego). W pamięci trwają świetne wyniki osiągnięte w badaniach neolitycznego cmentarzyska w Karmanowicach; domu grzebalnego z wczesnej epoki brązu w Dacharzewie; cmentarzyska gockich w Masłomęczu i Gródku nad Bugiem czy w końcu rozległe zaangażowanie w wykopaliska na terenie Lublina. Wielkim sukcesem Instytutu jest podjęcie badań przedinwestycyjnych na obwodnicy w Hrebennem i współpraca z Oddziałem Lubelskim Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad. Kapitałnego znaczenia nabiera projekt badania wychodni krzemienia na Pagórach Chelmskich oraz współpraca z Instytutem Geografii UMCS.

Pracownicy Instytutu zasiadają w najpoważniejszych gremiach naukowych w kraju (Komitety PAN) i za granicami (np. honorowe członkostwo Deutschen Archäologischen Institut) oraz w gremiach ekspertów Ministerstwa Kultury.

Na rodzimym podwórku Instytut dba o nieustanną prezentację swego wizerunku. Jest częstym gościem mediów, bierze czynny udział w kolejnych Festiwalach Nauki. Od pięciu lat swoje najważniejsze projekty badawcze prezentuje na monograficznych wystawach w Muzeum UMCS. Pracownicy i studenci uczestniczą w festynach, propagujących ochronę zabytków archeologicznych i samą archeologię. Są również gośćmi konferencji innych dyscyplin naukowych (fizyków, drogowców itd.), gdzie w specjalnych, okolicznościowych wykładach prezentują swoje najważniejsze osiągnięcia i odkrycia. Wykładają dla studentów Uniwersytetu Trzeciego Wieku i dla wszystkich, którzy chcą słuchać o archeologii.

W ostatnim dziesięcioleciu w Instytucie doktoryzowało się 4 pracowników, habilitowało się 6, troje uzyskało stanowisko profesora nadzwyczajnego UMCS, a jeden – tytuł profesorski.

Działalność naukowa i popularyzatorska była wielokrotnie nagradzana. W instytucie znalazły się m.in.: „Honorowy Tytuł Ambasadora Województwa Lubelskiego”; nagroda „Złotej Łopaty” oraz „Laur Konserwatorski”. Pracownicy byli wielokrotnie wyróżniani odznaczeniami państwowymi, medalami i odznakami resortowymi. Dostępowali zaszczytów gości w pałacu Jej Wysokości Królowej Danii Małgorzaty II i w najbardziej szacownych uroczystościach jubileuszowych najszcześniejszych instytucji archeologicznych Europy.

Czy to oznacza jednak, że Instytut

jest wolny od kłopotów? Oczywiście, nie. Choroba polskiej nauki pt. „budzet” (za niski w stosunku do elementarnych potrzeb) skutecznie dotknęła również nasz Instytut. Pomijając koszmarnie warunki lokalowe, które mają dość bliską perspektywę poprawy – nieustającą troską są kadry. Ponieśliśmy bolesną porażkę, tracąc rodzającą się ze znakomitą zdawałoby się perspektywą numizmatykę, a wina w tym zakresie leży również, niestety, po stronie Uczelni. Aż troje samodzielnych pracowników odchodzi na emeryturę. Instytut balansuje więc cały czas na granicy minimalnej obsady samodzielnych pracowników naukowych, awanse naukowe zaś przebiegają w tempie dalekim od oczekiwań. Nie można przelamać u dużej części pracowników niechęci do startowania w konkursach o granty. Tylko jeden Zakład działa w pełni swobodnie i skutecznie na europejskim rynku archeologicznym, chociaż trzeba z satysfakcją dodać, iż najmłodsze pokolenie archeologów z UMCS stereotyp „regionalności”, jaki przyłgnął swego czasu do Instytutu, skutecznie nie tylko przelamuje, ale również zwalcza. To jedynie najważniejsze z codziennych trosk, jakie spędzają sen z powiek i odbierają apetyt.

Archeologia w UMCS powstała z początkiem roku akademickiego 1945/1946. Na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym utworzono Katedrę Prehistorii Polski, a pierwszym jej organizatorem i kierownikiem został prof. dr Stefan Nosek, pierwszym zaś asystentem (od 1948 r.) Jan Kowalczyk – dzisiaj Senior lubelskiej archeologii. W 1952 r. Katedra Archeologii którą kierował już dr J. Kowalczyk, weszła w strukturę nowo utworzonego Wydziału Humanistycznego. Od 1955 r. nastąpiły ciężkie czasy, spowodowane przede wszystkim brakami kadrowymi. Katedra otrzymała kuratorów: najpierw w osobie doc. dra Eugeniusza Konika (kierownika Katedry Historii

Starożytnej), a od 1956 r. dra Henryka Zinsa (kierownik Katedry Historii Powszechnej Średniowiecznej). W 1959 r. kierownictwo placówki objął doc. Aleksander Gardawski. W 1961 r. adiunktem w jej strukturach został dr Jan Gurba, a w 1962 r. asystentem – mgr Stanisława Hoczyk. Dla sprostania wymogom programu dydaktycznego w latach 1959–1967 zlecone wykłady i ćwiczenia prowadzili: dr L. Pressówna z Uniwersytetu Warszawskiego, mgr M. Młynarska, dr S. Suchodolski, dr T. Wąsowicz, mgr H. Więckowska z Instytutu Historii Kultury Materialnej w Warszawie oraz mgr T. Dąbrowska, mgr J. Halicki, dr A. Kietlińska i dr J. Kowalczyk z Państwowego Muzeum Archeologicznego. Na lata 1967–1975 zamknięty został nabór studentów. W 1970 r. Katedra przyłączona została do Instytutu Historii, ale jako Zakład Historii Starożytnej i Archeologii. W 1975 roku reaktywowano nabór studentów. Zakład ponownie zmienił nazwę, tym razem na Zakład Archeologii Polski i Powszechnej, a jego kierownikiem został doc. dr J. Gurba. Po kilku latach Zakład uzyskał status Katedry, a od roku 2003 stał się Instytutem, ze strukturą obejmującą Zakłady: Epok Kamienia – kier. dr hab. Jerzy Libera; Epoki Brązu i Wczesnego Żelaza – kier. dr hab. prof. UMCS Teresa Stawiarka; Archeologii Środkowo- i Wschodnioeuropejskiego Barbaricum – kier. prof. dr hab. Andrzej Kokowski; Archeologii Wczesnośredniowiecznej – kier. dr hab. prof. UMCS Stanisława Hoczyk; Nauk Wspomagających Archeologię – kier. dr hab. prof. UMCS Wanda Kozak-Zychman. Archeologia UMCS legitymuje się liczbą 289 absolwentów, wśród których są takie osobowości współczesnej archeologii, jak prof. dr hab. Sylwester Czopek – dyrektor Instytutu Archeologii Uniwersytetu Rzeszowskiego i Muzeum Okręgowego w Rzeszowie oraz prof. dr hab. Sławomir Kadrow z Instytutu Archeologii i Etnologii PAN w Krakowie.

Krzemieniarstwo wspólnot kultur pól popielnicowych

Pod takim tytułem odbyła się w Warszawie 20–20 października międzynarodowa konferencja zorganizowana przez Komitet Nauk Pra- i Protohistorycznych Wydziału I PAN oraz Instytut Archeologii UMCS poświęcona wytwórczości krzemieniarstwa społeczności żyjących około 1300–400 lat p.n.e. na obszarze Europy Środkowej. Jest to nawiązanie do sympozjum, jakie odbyło się na podobny temat jedenaście lat wcześniej, również w Warszawie, pod patronatem tego Komitetu. Zarówno wówczas, jak i obecnie w zupełnie innym świetle postrzegane jest krzemieniarstwo, trwające głęboko w głąb epoki metali. Tradycyjna epoka kamienia kończy się około 1850 lat p.n.e. Tak więc blisko 1500 lat społeczności żyjące w centrum Europy – w dobie powszechnej znajomości metali, początkowo brązu, następnie żelaza – posługiwały się skałami krzemionkowymi, wykonując z nich narzędzia pracy oraz broń.

Uczestniczyli przedstawiciele ośrodków PAN, uniwersyteckich, muzealnych oraz osoby z Bydgoszczy, Kalisza, Krakowa, Lublina, Przemysła, Rzeszowa, Torunia, Warszawy i Wrocławia. Goście zagraniczni przybyli z Brna (Republika Czeska), Højbjergu (Dania), Lwowa (Ukraina) i Mińska (Republika Białoruś).

Na 25 wygłoszonych referatów sześć wystąpień przedstawili badacze ośrodka lubelskiego – głównie z Instytutu Archeologii UMCS: dr H. Taras, dr E. Kłosińska, dr hab. J. Libera (dwa referaty) oraz we współautorstwie z dr B. Bargieł, doc. dr. J. Gurbą i dr A. Zakościelną, a także wspólnie z mgr. A. Kostkiem z Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej. Z grupy tej najwięcej dyskusji wzbudziło wystąpienie dr E. Kłosińskiej pt. „Przyczynek do badań nad występowaniem przedmiotów krzemiennych w grobach ludności kultury lużyckiej na Lubelszczyźnie”, w którym autorka po raz pierwszy zwróciła uwagę na umiejscowienie przedmiotów w obrębie urny w stosunku do szczątków szkieletu oraz stron świata.

J.L.

NOWOŚCI WYDAWNICZE

Gratulujemy **Zbigniewowi Józwickowi** ilustracji, projektu okładki i stron tytułowych oraz rękopiśmiennego „zamyślenia” nad zawartością bibliofilsko wydanego tomiku wierszy Marii Z. Pulinowej *Dar codzienności*. Autorka, profesor Uniwersytetu Śląskiego, opublikowała przed laty w „Wiadomościach Uniwersyteckich” tekst *Krajobraz z kroplą wody w tle*, komentujący przyczyny powodzi nękających ostatnio mieszkańców wszystkich kontynentów.

Tomik jest wspaniałą osobistą refleksją nad życiem i miejscem człowieka w świecie w kontekście transcendencji.

60 LAT ARCHEOLOGII UMCS

Lubelscy archeolodzy na konferencji transgranicznej

W dniach 26-28 października br. spotkali się w Łańcucie archeolodzy polscy i ukraińscy na konferencji „Wspólnota dziedzictwa archeologicznego ziem Ukrainy i Polski”. Spotkanie zorganizował Ośrodek Ochrony Dziedzictwa Archeologicznego w Warszawie, kierowany przez mgr. Marka Gierlacha. Naukowym inspiratorem programu był prof. dr hab. Aleksander Koško z Instytutu Prahistorii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Zabytkowe wnętrza łańcuckiego Zamku gościnnie przyjęły badaczy prehistorii środkowej i wschodniej Europy z Uniwersytetów w Krakowie, Lublinie, Łodzi, Poznaniu, Rzeszowie, Toruniu, Warszawie oraz we Lwowie i Kijowie a także archeologów z Polskiej Akademii Nauk, Akademii Nauk Ukrainy, Muzeum Archeologicznego w Krakowie i Muzeum w Haliczu. Instytut Archeologii UMCS reprezentowali: prof. prof. Andrzej Kokowski i Jerzy Libera oraz dr dr Elżbieta Kłosińska, Halina Taras i Anna Zakościelna, wygłaszając referaty dotyczące paleolitu schyłkowego, eneolitu, epoki brązu i starszych okresów epoki żelaza na pograniczu polsko-ukraińskim. Konferencja była miejscem ożywionej dyskusji naukowej na temat wspólnych korzeni oraz powiązań kulturowych między społecznościami stepów pontyjskich a mieszkańcami strefy leśnej i leśnostepowej.

H.T.

CUDA SIĘ ZDARZAJĄ...

W jak koszmarnych warunkach pracują archeolodzy – widzą już praktycznie wszyscy. Widok „gabinetu” dyrektorskiego sprawił kilka miesięcy temu w zdumienie nawet Kanclerza UMCS i nie bardzo chciał uwierzyć, że dzielę go z trzema innymi osobami. Ale nam praca przecież nie przeszkadza...

No i stało się coś niesamowitego. Do moich drzwi zapukał absolwent sprzed 20 lat, z mojego pierwszego roku, którym się wtedy opiekowałem. Rozejrzał się po moim pokoju, zareagował, jak opisano wyżej, i zbudował wiele znaczące zdanie: „Byłem uciążliwym studentem, dałem Ci się we znaki na wykopaliskach, przyszedł czas zadośćuczynień – zafunduję Ci meble”. I poszedł. Szczerze mówiąc nie przywiązałem najmniejszej wagi do tej deklaracji. Obietnic, tych niespełnionych, doświadczyłem aż nadto. Tutaj jednak instynkt mnie zawiódł, gdyż w niespełna miesiąc później **Andrzej Pawłowski** pojawił się ponownie, z ekipą, która wyposażyla gabinet. Dzięki „EuroMeblom” Instytut Archeologii ma przynajmniej jeden pokój, w którym może bez wstydu przyjmować swoich gości. Cuda się zdarzają.

Andrzej Kokowski

Siódmy humboldtysta w historii UMCS!

Z sukcesem zakończył się start dra **Piotra Łuczkiwicza** z Instytutu Archeologii UMCS (Zakład Archeologii Środkowego i Wschodnioeuropejskiego Barbaricum) w konkursie o jedno z najbardziej prestiżowych w świecie stypendiów – Fundacji Alexandra von Humboldta z Bonn. Laureat jest siódmym stypendystą tej Fundacji w dziejach UMCS, drugim w dziejach Wydziału Humanistycznego i drugim w dziejach lubelskiej archeologii. To kolejny powód do dumy i dowód na trafności opinii o wysokiej pozycji naszej archeologii w Europie. To też znakomity akcent w jubileuszowym roku 60-lecia archeologii w UMCS.

WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

JUBILEUSZ UNIwersYTETU W BRIAŃSKU

Na Siewierszczyźnie w 400-tyśięcym Briańsku (Federacja Rosyjska) nad Desną od 2 do 4 października przebywała 2-osobowa delegacja naszego Uniwersytetu zaproszona tam w związku z uroczystościami związanymi z 75. rocznicą powstania Briańskiego Uniwersytetu Państwowego (BUP). Dr Sławomir Pilipiec (Zakład Socjologii Prawa) oraz dr Leszek Mikrut (Instytut Filologii Słowiańskiej) naocznie przekonali się, iż dostojny Jubilat, z którym UMCS współpracuje dopiero od półtora roku, osiągnął dzisiaj rangę klasycznego uniwersytetu, największej uczelni w obwodzie briańskim i na 11 wydziałach (Języka i Literatury Rosyjskiej, Fizyczno-Matematyczny, Przyrodniczo-Geograficzny, Języków Obcych, Klas Początkowych, Historyczny, Kultury Fizycznej, Prawa, Społeczno-Ekonomiczny, Psychologii, Technologii i Bezpieczeństwa Działalności Życiowej Człowieka) przygotowuje specjalistów z zakresu 56 specjalności.

Początki biografii Uczelni przenoszą nas w odległe lata 30. minionego stulecia, kiedy to w pobliskim okręgowym mieście Nowozybkowie na bazie tamtejszej Wyższej Szkoły Politechnicznej, utworzona została Nowozybkowska Wyższa Szkoła Rolniczo-Pedagogiczna, której priorytetowym zadaniem stało się przy-

gotowywanie kadr pedagogicznych. Uczelnię tę przeniesiono następnie w 1976 roku do Briańska, nadając jej imię urodzonego na Ziemi Briańskiej wybitnego matematyka, honorowego doktora wielu zagranicznych uniwersytetów i ponad 20 lat pełniącego funkcję rektora Moskiewskiego Uniwersytetu Państwowego – członka Akademii Nauk ZSRR – profesora Iwana Georgijewicza Pietrowskiego. Były to lata umacniania się samodzielności Uczelni, doskonalenia jej bazy naukowej, kształceniowej oraz laboratoryjnej, okres ciągłego rozwoju.

Obecnie w nowych realiach rosyjskich dawna Szkoła Wyższa przemianowana została na Uniwersytet. Od 2004 roku kieruje nim Rektor – prof. dr hab. Andriej Wiktorowicz Antiuchow, który do pomocy ma jeszcze 9 prorektorów. W trakcie jubileuszowych uroczystości zagranicznymi delegacjami opiekował się prorektor ds. nauki i kontaktów międzynarodowych prof. dr hab. Siergiej Iwanowicz Michalczenko (który oficjalną wizytę w Lublinie złożył pod koniec listopada 2004 r.) i to właśnie z nim nasza delegacja miała najczęstszy kontakt.

Razem zwiedzaliśmy Briańsk, obejrzelśmy miejscowość Owstiuł – rodzinną posiadłość znanego poety rosyjskiego drugiej połowy XIX w. –

WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

przedstawiciela nurtu „sztuki czyste” – Fiodora Tiutczewa. Dzięki pomocy rektora S. Michalczenki mogliśmy w tych pełnych różnorodnych wydarzeniach przeprowadzić owocne rozmowy z kilkoma dziekanami oraz kierownikami katedr. Pozostaje mieć nadzieję, iż obydwa nasze Uniwersytety będą dalej owocnie rozwijały zapoczątkowaną współpracę (w minione wakacje studenci z Briańska przebywali na praktyce archeologicznej w okolicach Tomaszowa Lubelskiego, zwiedzili także nasze miasto, Zamość, Kraków).

Na marginesie należy odnotować jeszcze jeden lubelski akcent na BUP. Od czterech już bowiem lat zatrudniony jest tam w charakterze starszego wykładowcy – lektora języka polskiego mgr Marcin Cybulski – absolwent Instytutu Filologii Polskiej UMCS, a obecnie także doktorant naszej Uczelni. Dzięki jego staraniom systematycznie powiększa się „polonistyczna biblioteczka” Wydziału Prawa BUP, gdyż to właśnie tam umiejscowiona jest dydaktyczno-pedagogiczna działalność p. M. Cybulskiego, przygotowującego część prawników, ale i regionoznawców zarazem do praktycznej znajomości języka kraju, którego tajniki prawa studiuje (oprócz rosyjskiego oczywiście). Niektórzy z nich byli już na wakacyjnej praktyce językowej w Lublinie. Inni briańscy studenci prawa, którzy wybrali specjalizację regionoznawcy, mogą uczyć się w ramach lektoratu języka niemieckiego, bułgarskiego, białoruskiego czy norweskiego.

Dzisiaj w Uniwersytecie w Briańsku oraz w dwóch jego filiach w Nowozybkowie i Żeleznogorsku (obwód kurski) kształcą się łącznie w ramach studiów dziennych i wieczornych prawie 17 tys. słuchaczy, a o jakość ich wiedzy troszczy się ponad

700 wykładowców, w tym 60 profesorów i doktorów habilitowanych, 375 doktorów i docentów. Realizowane przez BUP studia doktoranckie prowadzą nabór na 21 specjalnościach. Działalność naukowa uczelni uwzględnia priorytety zarówno ogólnopaństwowe, jak i regionalne, a jej polityka kadrowa ukierunkowana jest na rozwój elastycznego systemu przygotowywania, przeprofilowywania i podwyższania kwalifikacji, na pozyskiwanie sił naukowych i pedagogicznych, korespondujących z potrzebami współczesnego uniwersytetu. Ale BUP zwraca uwagę także na tworzenie jak najlepszych warunków w celu rozwoju twórczego potencjału studentów, zapewnienia im opieki społecznej, ochrony zdrowia, realizację własnych zainteresowań. Za te działania uczelnia była nagradzana zarówno przez Ministerstwo Kształcenia FR, jak i Rosyjską Akademię Nauk.

Wszystkie podejmowane wysiłki ukierunkowane są na rozwój zadań kształcenia młodzieży, na kształtowanie różnorodnych kompetencji absolwentów, na rozwój i doskonalenie kadry naukowo-dydaktycznej. Osiągnięte przez BUP sukcesy pozwalają mu na płynne przejście do kolejnego etapu rozwoju, którego dewizą będzie jakość oraz efektywna konkurencyjność na rynku kształcenia. Jednym z wiodących celów koncepcji rozwoju Uczelni jest stworzenie uniwersytetu jako instytucji kształceniowo-badawczej typu innowacyjnego.

Gratulujemy Briańskiemu Uniwersytetowi Państwowemu, jego władzom, kadrze, absolwentom i studentom dotychczasowych sukcesów i życzymy dalszych wspaniałych osiągnięć.

Leszek Mikrut

Z PÓŁKI

Blask skrzydeł archaniola

Książka *Portret ze skrzydłem archaniola*, wydana przez Wydawnictwo UMCS, prezentuje sylwetkę współczesnego ukraińskiego poety – Ihora Kałynca. Portret ten został stworzony przez innego ukraińskiego poetę Tadeusza Karabowicza, lubelskiego ukrainistę, znanego m.in. z wykładów otwartych na naszym uniwersytecie, poświęconych kulturze i historii Ukrainy. Książka ta jest zarazem pierwszą w języku polskim próbą całościowego przedstawienia twórczości Ihora Kałynca, urodzonego w 1939 roku w Chodorowie. Przybliży ona polskiemu czytelnikowi losy i poezję ukraińskiego dysydenta, twórcy, który występując przeciw porządkowi otaczającej go rzeczywistości, za ten sprzeciw zapłacił cenę utraty wolności (aresztowany we Lwowie w 1972 roku, skazany został na trzy lata więzienia i sześć lat obozu na północnym Uralu).

Ihor Kałyneć debiutował na początku lat sześćdziesiątych, ale przed aresztowaniem wydał na Ukrainie tylko jeden tomik wierszy, trzy inne ukazały się na Zachodzie. Podstawą wyroku skazującego Kałynca przez sowiecki reżim był nie tylko fakt tych publikacji, ale również awangardowy język twórczości, motywy religijne oraz zafascynowanie rodzimą kulturą. Na zesłaniu Kałyneć stworzył siedem tomików wierszy, które są swoistą kroniką życia poety w nieludzkich warunkach sowieckiego łagru. Po powrocie z zesłania poeta literacko milknął, jakby nie mogąc się odnaleźć najpierw w rzeczywistości schyłkowego komunizmu, a później – niepodległej Ukrainy.

Kałyneć uchodzi za jednego z najwybitniejszych żyjących poetów ukraińskich. Jego nazwisko pojawiło się w encyklopediach, informatorach oraz najnowszych opracowaniach historii literatury ukraińskiej. Jego twórczość znana jest na całym świecie, a tomiki i przekłady wierszy ukazywały się zarówno w Europie Zachodniej, jak też w Kanadzie i USA. Poezja autora *Przebudzonej muzy* była przekładana na jedenaście języków. Polskiemu czytelnikowi Kałyneć może być znany z tomiku *Podsumowując milczenie* w tłumaczeniu i redakcji Oli Hnatiuk (Wydawnictwo „Tyrsa” i „Świat literacki”, Warszawa 1995) oraz z przekładów w prasie literackiej i w antologiach (głównie autorstwa Tadeusza Karabowicza).

Portret ze skrzydłem archaniola składa się z sześciu części. W pierwszej, *Indywidualność poetycka Ihora Kałynca*, Karabowicz stara się syntetycznie przedstawić najważniejsze cechy poezji ukraińskiego twórcy. Kolejne trzy przedstawiają etapy rozwoju twórczości autora *Niewolniczej muzy*. W przedostatnim rozdziale dorobek twórcy Kałynca umieszcza Karabowicz w kontekście legendy o Mytusie, legendarnym ukraińskim pieśniarzu, traktując tę postać jako kluczową dla interpretacji postawy i poezji Kałynca. Ostatnia część książki poświęcona została recepcji twórczości poety.

Wielkim walorem książki Karabowicza o poezji Kałynca jest prostota, jasność i przystępność wywodów. Nie jest to bowiem praca specjalistyczna, napisana hermetycznym językiem, dostępna tylko dla ukrainistów czy literaturoznawców. Czytelnik znajdzie w niej klarowny wykład prezentujący rozwój poezji Kałynca, hermeneutycznie interpretujący tę poezję, z uwagą odwołujący się do losów poety oraz do kontekstu historycznego. Szczególnie ciekawe dla polskiego czytelnika wydaje się umieszczenie twórczości Kałynca właśnie w kontekście literatury ukraińskiej, a nawet szerzej – całej ukraińskiej kultury. Karabowicz, odczytując uniwersalne sensy tej poezji, nieustannie uwydatnia jej narodowe czy też rodzime walory.

Książka jest bogato ilustrowana cytatami z wierszy Kałynca, co daje pierwszą tak bogatą w polskiej literaturze przedmiotu perspektywę oglądu tej poezji, często wyjątkowej urody, czego dowodzi na przykład wiersz następujący:

Kwiaty –
zapomniana mowa
o przestrzeni i żarze
zdradzie i smutku.

Kwiaty –
zapełniała sentymentalność
w ustach vers libre'u.

To hańba,
gdy kwiat z delikatnym sercem
jest tam,
gdzie otruto korzenie.

(Na kartce – A. Matiss. Kwiaty w niebieskiej wazie na błękitnej serwetce)

Mirosław Ryszkiewicz

Z PÓŁKI

KSIĘGI JUBILEUSZOWE

Nakładem Wydawnictwa UMCS ukazały się dwie Księgi Jubileuszowe Wydziału Ekonomicznego UMCS, upamiętniające 40-lecie jego powstania. Pierwsza Księga, zatytułowana *Wydział Ekonomiczny Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie 1965–2000*, prezentuje przeobrażenia organizacyjne i kadrowe Wydziału oraz prowadzoną działalność naukowo-badawczą jego pracowników. Została opracowana i zredagowana przez wieloletnich pracowników Wydziału: Józefa Dudę, Zdzisława Szymańskiego i Jerzego Węclawskiego. Opracowanie powstało na podstawie materiałów źródłowych, tekstów opublikowanych oraz informacji dostarczonych przez zainteresowanych pracowników Wydziału.

Księga liczy 479 stron. Została zilustrowana licznym materiałem ikonograficznym. Publikację opatrzył wprowadzeniem rektor UMCS prof. dr hab. Wiesław A. Kamiński.

Na początku opracowania zamieszczono kalendarium rozwoju Wydziału Ekonomicznego, w którym uwagę szczególną zwrócono na najważniejsze wydarzenia poprzedzające utworzenie Wydziału oraz inne ważne fakty i osiągnięcia Wydziału Ekonomicznego na przestrzeni czterech dziesięcioleci jego funkcjonowania.

Po kalendarium zamieszczono syntetyczny zarys rozwoju Wydziału. Wiele miejsca poświęcono samej idei powstania Wydziału oraz pierwszemu dziesięcioleciu. Początki funkcjonowania Wydziału nie były łatwe. W publikacji zwrócono uwagę zarówno na brak dostatecznej bazy materialnej, jak i szczupłość kadry samodzielnych pracowników naukowych. Pomimo obiektywnych trudności pierwsze dziesięciolecie zaowocowało ogromną dynamiką rozwoju jednostki, a następne dziesięciolecie przyniosło zarówno poprawę sytuacji lokalowej – Wydział uzyskał własną siedzibę oraz pomieszczenia dydaktyczne – jak i prawdziwy „wysyp” doktorów. W zarysie rozwoju Wydziału podkreślono, że w latach 1987–1992 nastąpił swoisty awans własnej kadry naukowej. W tym okresie 8 absolwentów i jednocześnie pracowników Wydziału pomyślnie zakończyło przewody habilitacyjne. Ponadto przebudowano

gruntownie programy studiów ekonomicznych, dostosowując je do zmian ewolucyjnych systemu gospodarczego naszego kraju oraz gospodarki światowej. W zarysie historycznym Wydziału nie mogło zabraknąć miejsca na wspomnienia indywidualnych historii życia tych pracowników Wydziału, którzy oddali mu swoje umysły i serca. Wielu zasłużonych profesorów opuściło Wydział Ekonomiczny, odchodząc w stan spoczynku zawodowego, wielu zmarło. W ten sposób nastąpiła wymiana pokoleniowa kadry. W historycznej części opracowania przedstawiono także ewolucyjne zmiany problematyki działalności naukowo-badawczej pracowników Wydziału Ekonomicznego. A zmieniała się ona wraz z systemem gospodarczym naszego kraju, od dominującej w latach 60. i 70. problematyki związanej z rolnictwem i przemysłem do problematyki odnoszącej się do sektora usług oraz zarządzania w gospodarce transformującej się, włączającej się w struktury integracji europejskiej i globalnej gospodarki światowej.

Rys historyczny Wydziału zwieńczają fotografie dziekanów, pełniących swoje funkcje w latach 1965–2005, fotografie z uroczystości nadania dwóch tytułów doktora honoris causa: prof. dr hab. Hannie Gronkiewicz-Waltz i ówczesnemu premierowi Ukrainy Wiktorowi Juszczenko oraz fotografie absolwentów Wydziału trzech pierwszych roczników, a także inne zdjęcia upamiętniające dzisiaj już historyczne wydarzenia na Wydziale Ekonomicznym.

Kolejna część książki poświęcona została aktualnej strukturze organizacyjnej Wydziału Ekonomicznego. Zaprezentowano w niej tematy badawcze realizowane przez 128 pracowników poszczególnych zakładów, wchodzących w skład trzech Instytutów. Prezentacja poprzedzona została wspólnymi fotografiami pracowników wszystkich zakładów. Zamieszczono także biogramy pracowników posiadających tytuł profesora habilitowanego stopnie naukowe doktora habilitowanego i doktora. W publikacji nie zabrakło miejsca na prezentację organizacji studenckich działających na Wydziale, takich jak: Rada Wydziałowa Samorządu Studentów, Koło Naukowe Ekonomistów UMCS, Studenckie Koło Zarządzania Jakością i Wiedzą, AIESEC.

W opracowaniu uwagę poświęco-

no sylwetkom pracowników, którzy pracowali niegdyś na Wydziale Ekonomicznym, zarówno tych żyjących, jak i nieżyjących. Zaprezentowano 47 biogramów. Wyszczególniono także 41 nazwisk byłych pracowników, których biogramów nie zamieszczono z powodu braku materiałów. Publikacja zawiera wykaz nadanych stopni naukowych. W latach 1969–2005 Rada Wydziału Ekonomicznego nadała stopień doktora nauk ekonomicznych 96 pracownikom Wydziału, 6 obcokrajowcom oraz 81 osobom spoza Wydziału. Ponadto Rada Wydziału Ekonomicznego nadała stopnie doktora habilitowanego 14 pracownikom. Za pośrednictwem Rady Wydziału nadano tytuły profesorskie 16 pracowników Wydziału Ekonomicznego UMCS.

W końcowej części opracowania zamieszczono nazwiska wszystkich absolwentów Wydziału Ekonomicznego według roczników; do końca lipca 2005 r. Wydział Ekonomiczny opuściło 14 627 absolwentów.

***

Druga Księga pt. *Nauki ekonomiczne wobec problemów współczesnej gospodarki*, pod redakcją Jerzego Węclawskiego, stanowi plon jubileuszowej konferencji naukowej, która odbyła się na Wydziale Ekonomicznym 29 września 2005 roku. To zbiór artykułów, których autorami są profesorowie Wydziału Ekonomicznego oraz zaproszeni goście w osobach prof. dr hab. Zyty Gilowskiej oraz prof. dr hab. Hanny Gronkiewicz-Waltz. Artykuły te odzwierciedlają główne kierunki aktualnych zainteresowań naukowych ich autorów oraz prowadzonych badań.

Opracowanie liczy 253 strony i składa się z przedmowy, 15 artykułów, zamieszczonych w porządku alfabetycznym oraz noty o autorach. Przedmowę napisał inicjator publikacji – prof. dr hab. Jerzy Węclawski.

Publikację rozpoczyna artykuł pt. *Transformacja gospodarcza jako wyzwanie i przedmiot badań nauki ekonomii*, którego autorem jest prof. dr hab. Maciej Baltowski, pracownik Zakładu Kierowania Gospodarką Narodową UMCS i Dyrektor Instytutu Ekonomii. Prof. nadzw. UMCS dr hab. Małgorzata Dolińska, pracownik Zakładu Ekonomiki Przedsiębiorstwa i Marketingu UMCS jest autorką artykułu pt. *Systemy informatyczne zarządzania relacjami*

w handlu detalicznym. Prof. dr hab. Zyta Gilowska, pracownik Katedry Finansów Publicznych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego – *Finansowanie dobra wspólnego*. Prof. dr hab. Hanna Gronkiewicz-Waltz, pracownik Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego – *Zarządzanie Europejskim Bankiem Centralnym w poszerzonej unii walutowej*. Prof. nadzw. UMCS dr hab. Piotr Karpuś, kierownik Zakładu Kierowania Gospodarką Narodową UMCS – *Możliwości rozwoju gospodarczego województwa lubelskiego*. Prof. nadzw. UMCS dr hab. Henryk Mamcarz, kierownik Zakładu Rynków Finansowych UMCS – *Uwagi o teorii funkcjonowania rynku kapitałowego*. Prof. nadzw. UMCS dr hab. Bogumiła Mucha-Leszko, kierownik Zakładu Gospodarki Światowej i Integracji Europejskiej UMCS – *Unia Europejska w systemie gospodarki globalnej*. Prof. dr hab. Alicja Pomorska, kierownik Zakładu Finansów UMCS – *Dochody własne gmin w świetle rozwiązań normatywnych i doświadczeń praktyki*. Prof. nadzw. UMCS dr hab. Henryk Rudnicki, pracownik Zakładu Gospodarki Żywnościowej UMCS – *Racjonalizacja gospodarki rolniczą przestrzenią produkcyjną*. Prof. dr hab. Czesław Skowronek, kierownik Zakładu Analiz Ekonomicznych i Logistycznych UMCS – *Sektor polskich przedsiębiorstw wobec wyzwań współczesnej gospodarki*. Prof. dr hab. Elżbieta Skrzypek, kierownik Zakładu Ekonomiki Jakości i Zarządzania Wiedzą UMCS – *Zarządzanie wiedzą i kapitałem intelektualnym w warunkach GOW*. Prof. nadzw. UMCS dr hab. Genowefa Sobczyk, kierownik Zakładu Ekonomiki Przedsiębiorstwa i Marketingu UMCS – *Cena jako czynnik konkurencyjności małego i średniego przedsiębiorstwa*. Prof. dr hab. Jerzy Węclawski, kierownik Zakładu Bankowości UMCS – *Polski rynek bankowy – w poszukiwaniu efektywności i konkurencyjności*. Prof. dr hab. Urszula Wich, kierownik Zakładu Polityki Społecznej, Gospodarczej i Przestrzennej UMCS – *Tendencje globalizacji w polskiej przestrzeni*. Publikację zamyka artykuł prof. nadzw. UMCS dr hab. Mariana Żukowskiego, kierownika Zakładu Funkcjonowania Gospodarki UMCS pt. *Aktualna sytuacja rosyjskiego systemu bankowego*.

Książka wnosi bez wątpienia znaczący wkład w rozwój nauk ekonomicznych w naszym kraju.

Teresa H. Bednarczyk

Z PÓŁKI

NOWA INICJATYWA WYDAWNICZA PEDAGOGÓW I PSYCHOLOGÓW MUZYKI

Pod koniec października 2005 roku ukazał się staraniem Wydawnictwa UMCS sygnałny numer nowego czasopisma naukowego pt. „Edukacja Muzyczna”. Jest ono wynikiem współpracy grupy psychologów i pedagogów muzyki z kilku ośrodków akademickich (Uniwersytetu Śląskiego, Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, Uniwersytetu Zielonogórskiego, Akademii Świętokrzyskiej oraz Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej). Redaktorem naczelnym pisma jest dr Andrzej Białkowski z Wydziału Artystycznego UMCS.

„Edukacja Muzyczna” publikuje rozprawy z zakresu pedagogiki muzycznej oraz innych dyscyplin prowadzących badania w dziedzinie muzycznego kształcenia i wychowania człowieka (filozofia i psychologia muzyki, muzykologia itp.). Działalność swoją opiera na przejrzystej procedurze pozyskiwania i kwalifikowania tekstów oraz szerokiej współpracy z gronem, wspierających pracę redakcji, specjalistów muzycznych tworzących radę redakcyjną. Należą do niej wybitni przedstawiciele świata nauki, a wśród nich: prof. J. Katarzyna Dadak-Kozicka (Instytut Sztuki PAN), prof. Helena Danel-Bobrzyk (Uniwersytet Śląski), prof. Zofia Konaszkiwicz (Akademia Pedagogiki Specjalnej im. M. Grzegorzewskiej), prof. Maria Manturzevska (Uniwersytet Jagielloński), prof. Mirosław Niziurski (Akademia

Świętokrzyska), prof. Katarzyna Olbrycht (Uniwersytet Śląski), prof. Maria Przychodzińska (Wyższa Szkoła Społeczno-Ekonomiczna), prof. Andrzej Rakowski (Akademia Muzyczna im. F. Chopina) oraz prof. Elżbieta Witkowska-Zaremba (Instytut Sztuki PAN).

Na numer pierwszy pisma składa się pięć obszernych rozpraw teoretycznych podejmujących zagadnienia z zakresu współczesnej edukacji muzycznej oraz prezentujących rezultaty badań dotyczących polskich tradycji muzyczno-edukacyjnych XV i XVI oraz XVII i XVIII wieku. Na uwagę zasługuje też będący – jak można sądzić – przedmiotem szczególnej troski redakcji dział recenzji, zawierający rozbudowane polemiczne eseje poświęcone trzem znaczącym publikacjom książkowym polskich oraz amerykańskich pedagogów. Można sądzić, iż tom spotka się z szerokim oddźwiękiem w środowisku polskich pedagogów i psychologów muzyki.

Samsung Art Master „Start!” – z myślą o młodej sztuce

Na wszystkich uczelniach wyższych o profilu artystycznym w kraju ruszyła właśnie trzecia edycja ogólnopolskiego konkursu Samsung Art Master. Główną ideą tego projektu jest szukanie ciekawych osobowości twórczych i wspieranie ich działań zmierzających do samodzielnego zaistnienia na rynku sztuki. Obecnie jest to największe w kraju przedsięwzięcie powołane z myślą o młodych, debiutujących artystach. Konkurs zostanie przeprowadzony we współpracy z Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski w Warszawie, które od lat promuje młodych artystów i patronuje ciekawym projektom kulturalnym. Warto dodać, że konkurs Samsung Art Master już po raz kolejny uzyskał Honorowy Patronat Ministra Kultury.

Tegoroczna edycja skierowana jest do obecnych studentów, a także absolwentów z lat 2004 i 2005. Motto konkursu brzmi „Start!” i nawiązuje do debiutu młodych artystów. Organizatorzy postawili na różnorodność i dowolność technik. Prace mogą obejmować takie dziedziny, jak: malarstwo, grafika, rzeźba, a także projekty z zakresu instalacji multimedialnych, obiektów przestrzennych i prac interaktywnych. Prace i projekty należy zgłaszać do 28 lutego 2006 r.

Udział w konkursie to dla młodych twórców przede wszystkim okazja do sprawdzenia swoich umiejętności przed wymagającym jury, w skład którego wejdą uznani artyści, intelektualiści oraz eksperci w dziedzinie sztuki. W tym roku do jury zostali zaproszeni m.in.: **Anda Rottenberg, Katarzyna Kozyra, Maria Poprzęcka, Magdalena Cielecka, Kazimiera Szczuka, Agata Bogacka, Paweł Althamer, Piotr Najstubb i Jarosław Suchan.** Oprócz możliwości zdobycia atrakcyjnych nagród pieniężnych konkurs stwarza uczestnikom szansę zaistnienia przed szeroką publicznością. Najlepsze prace zostaną zaprezentowane na specjalnej wystawie w Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski w Warszawie. Uroczyste otwarcie wystawy i wręczenie nagród autorom najlepszych prac odbędzie się 19 maja 2006 r. Nazwiska laureatów poznamy na początku kwietnia 2006 r.

Dobłą tradycją konkursu Samsung Art Master są aukcje charytatywne nadesłanych prac. Całkowity dochód ze sprzedaży przekazywany jest domom dziecka w celu m.in. wsparcia i rozwoju edukacji artystycznej dzieci. Pieniądze, zebrane podczas aukcji w ramach tej edycji, zostaną przekazane Domowi Dziecka w Równem w województwie mazowieckim.

Oto najważniejsze wydarzenia w ramach projektu Samsung Art Master:
28 lutego 2006 r. – ostateczny termin zgłaszania prac.
19 maja 2006 r. – otwarcie wystawy najlepszych prac i wręczenie nagród laureatom – Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski w Warszawie.
11 czerwca 2006 r. – aukcja charytatywna wybranych prac – Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski w Warszawie.
1–30 czerwca 2006 r. – aukcja charytatywna wybranych prac na portalu Artinfo.pl.

**Więcej informacji o projekcie znajduje się
na stronie www.artmaster.org.pl**

Dodatkowe informacje:
Wojciech Krzywicki
Public Relations Specialist
Samsung Electronics Polska Sp. z o.o.
tel. 22 607 45 12
e-mail: w.krzywicki@samsung.com

Małgorzata Jędrzysek
Projekt Manager
Agencja NETPOLIS
tel. 22 863 12 87/89
e-mail: malgorzataj@netpolis.pl

OCHRONA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Czy wiedzę dotyczącą relacji międzyludzkich można wykorzystać, przenosząc ją na relacje „człowiek–środowisko przyrodnicze”? Wydaje się, że w układaniu tych relacji przez człowieka potrzebna jest współpraca w kategorii „wygrana-wygrana”. Do czynników ułatwiających kształtowanie środowiska przyrodniczego zaliczyć można pogłębianie i aktualizowanie wiedzy zarówno o prawach funkcjonujących w środowisku, jak też uwarunkowania w postawie człowieka, np. jego wewnętrzną równowagę w braniu i dawaniu.

Współpraca a kompromis – rozważania pod kątem kształtowania i ochrony środowiska przyrodniczego

Czy możliwe są kompromisy między człowiekiem a środowiskiem przyrodniczym? Takie pytanie może nurtować, gdy czytamy wypowiedzi o kompromisach bądź bezkompromisowości w opisach relacji „człowiek–środowisko przyrodnicze”. Wypowiedzi te dotyczą różnych skal, zarówno przestrzennych, jak i czasowych. Wydaje się, że jeśli skala będzie dostatecznie duża, to pytanie może brzmieć: czy środowisko „zechce” robić częściowe ustępstwa (bo na tym polega kompromis, że każda ze stron z czegoś rezygnuje!) w stosunku do swojej niewielkiej części, jaką jest gatunek ludzki. W mniejszych skalach człowiek jest w stanie „zmusić” środowisko do czasowej „uległości”, choć skutki tej „uległości”, patrząc w przyszłość, niekiedy nie są możliwe do przewidzenia.

W niniejszym tekście przedstawiono rozważania nad wykorzystaniem poglądów na cechy relacji międzyludzkich w przeniesieniu na relacje człowiek–środowisko przyrodnicze. W rozważaniach podkreślono różnice między kompromisem a współpracą.

Na różne cechy kompromisu przy związkach między ludźmi zwracał uwagę m.in. nowozelandzki psycholog Colin Sisson (<http://www.iap.org.nz>), także w czasie seminariów prowadzonych w Polsce. Podkreślał on pozytywną rolę współpracy. Mówiąc zaś o kompromisach, wspominał o możliwości pozostania żalu, rozgoryczenia, ich negatywnej roli, wynikających z braku realizacji potrzeb przez każdą ze stron.

Zagadnienia stosunków międzyludzkich szeroko opisał m.in. S. Covey (2003). Wyróżnił 6 tzw. paradygmatów¹ stosunków międzyludzkich:

„Wygrana–wygrana” – takie rozwiązanie pozwala, by wszystkie zainteresowane strony czuły się zadowolone z podjętej decyzji i zobowiązane do wcielenia jej w czyn.

„Wygrana–przegrana”, czyli inaczej: „jeśli ja wygram, ty przegrasz”. Covey podkreślił, że ludzie spod znaku „wygrana–przegrana” gotowi są użyć pozycji, siły, koneksji, możliwości finansowych czy siły osobowości, aby postawić na swoim.

„Przegrana–wygrana”. Myślący w ten sposób stawiają na akceptację i popularność, łatwo ich oblaśkawić lub zadowolić.

„Przegrana–przegrana”. Czyli obie strony ponoszą straty. Sytuacja tworzy się przy kontakcie stron upartych, bezwzględnych i zainteresowanych jedynie sobą.

„Wygrana”. Ważne jest, by dostać to, czego się pragnie.

„Wygrana–wygrana lub nie robimy interesów”. Układ najbardziej polecany przez Coveya. Czyli poszukiwanie rozwiązania, które przynosi pożytek zainteresowanym stronom. Gdy zaś takiego rozwiązania brak, to nie tworzy się współzależności, nie realizuje się konkretnego zadania, bowiem wartości lub cele są rozbieżne. I tak jest w porządku.

S. Covey podkreślił, że wszystko, co odbiega od sytuacji „wygrana–wygrana”, jest we współzależnej rzeczywistości półśrodkiem źle wpływającym na długotrwałe związki. Autor ten zwrócił też uwagę, że funkcjonujący powszechnie proces edukacji, opierający się na współzawodnictwie, nie na współpracy, wzmacnia schemat „wygrana–przegrana”. Zauważył, że postawy, zarówno „przegrana–wygrana”, jak i „wygrana–przegrana” bazują na poczuciu braku bezpieczeństwa.

Poglądy zbliżone do poglądów S. Coveya przedstawił T. Niwiński (2003). Wyróżnił on 5 możliwości rozwiązywania konfliktów:

Unik. Interes żadnej ze stron nie będzie zaspokojony, lecz nie doprowadza się do konfrontacji.

Narzucenie swojej woli. Gdy zostaje zastosowana siła lub pozycja, to interes jednej ze stron będzie zaspokojony, lecz odbędzie się to kosztem drugiej strony. Odpowiada to paradygmatowi „wygrana–przegrana” wg Coveya.

Ustąpienie. Odpowiednik sytuacji „przegrana–wygrana”.

Kompromis. Niwiński zauważył, że takie rozwiązanie, gdy obie strony gotowe są po trochu ustąpić, ma to do siebie, iż żadna ze stron nie jest w pełni zadowolona.

Kooperacja. Niwiński podkreślił,

że jest to lepszy niż kompromis styl rozwiązywania konfliktów i szukania porozumienia. Uważa on, że każda ze stron może wygrać jednocześnie, jeśli tylko potrafi dobrze wysłuchać drugiej strony i zrozumieć jej interesy. Jest to odpowiednik paradygmatu „wygrana–wygrana”.

Relacje człowiek–środowisko przyrodnicze mają oczywiście inny charakter niż relacje między ludźmi. Relacje człowieka z otoczeniem zostały pogrupowane przez Z. Nęckiego (2004). Profesor ten opisał ujęcie behawioryzmu, koncepcję psychoanalityczną i koncepcję poznawczą (gestaltizm). S. Myczkowski (1976, s. 351) napisał w latach 70. XX wieku, że u podstaw idei ochrony przyrody (pod kątem hierarchii ważności działań) na czele znalazła się działalność polityczna, a dopiero kolejno gospodarza, społeczna, dydaktyczno-wychowawcza oraz naukowa.

Wydaje się, że pewne elementy z teorii zachowań międzyludzkich mogą mieć odniesienie do podejścia człowieka czy grup ludzi do przyrody.

Wśród najczęściej spotykanych postaw (w różnych skalach czasowych i przestrzennych) człowieka do środowiska wymienić można: próby narzucania swojej woli przez człowieka; kompromis; współpracę.

Czy za punkt wyjściowy do charakteru relacji człowiek–środowisko nie warto przyjąć np. wewnętrznej postawy konkretnego człowieka. Nasze słowa, decyzje, czyny zaczynają się w naszych myślach. Jeśli myśli znacznej części społeczeństwa (m.in. jego decydentów) będą ukierunkowane na tworzenie relacji „wygrana–wygrana”, to słowa i działania idące w tym kierunku będą kwestią czasu. Skutki działań w kierunku „wygrana–wygrana” mogą procentować zarówno w relacjach między poszczególnymi jednostkami ludzi, jak i między większymi grupami czy nawet narodami, a zdaniem autora – również w relacjach człowiek–środowisko przyrodnicze (także w różnych skalach).

S. Covey podkreślił uwarunkowania do tworzenia się postaw „wygrana–przegrana” czy „przegrana–wy-

grana” (które z reguły będą po jakimś czasie prowadziły do rezultatów zbliżonych do otrzymywanych przy postawach „przegrana–przegrana”). Wymienił m.in. uwarunkowania rodzinne, gdy człowiek, będąc małym dzieckiem, jest porównywany z innymi. Te uwarunkowania, wzmacniane w obowiązującym systemie edukacyjnym (porównania niekiedy funkcjonują niestety jeszcze w praktyce szkolnej), powodują, że znaczna część społeczeństw wchodzi w dorosłe życie z niskim poczuciem własnej wartości, zastępowanym przez chwilowe „sukcesy” na polu zewnętrznej akceptacji lub zwycięstw nad innymi. Czy do „pokonanych” w relacji „wygrana–przegrana” człowiek nie chce wprowadzić wielu elementów środowiska przyrodniczego? W warunkach Polski dochodzą jeszcze uwarunkowania historyczne. Czas zaborów i wojen stanowił zagrożenie dla bezpieczeństwa ludzi. Celem znacznej części społeczeństwa było przetrwanie. Takie uwarunkowania zewnętrzne tworzyły trudne warunki do wielopłaszczyznowego rozwoju ludzi w wewnętrznej i zewnętrznej harmonii.

Wydaje się, że przy paradygmacie „wygrana–przegrana” dominować może postawa roszczeniowa „mi się x, y, ... należy”. Pod zmianie x, y można wstawić zarówno zasoby środowiska, jak i sytuację, rzeczy, które „powinni” nam dać/stworzyć/zapewnić inni ludzie. Takie postawy, czy takie roszczenia, gdy już funkcjonują w ludzkich myślach, okryte bywają niekiedy „maską” słów lub działań pozorowanych (spotykane np. w środowisku polityków).

Zagadnienia rozsądnego i uczciwego współgospodarowania środowiskiem są skomplikowane. Tam gdzie istnieją sprzeczne interesy, np. kilku grup społecznych, może okazać się niemożliwe (w perspektywie, z której obserwuje się w danym momencie zjawisko) stworzenie relacji „wygrana–wygrana” czy relacji „wygrana–przegrana” lub nie robimy interesów”. Grupy ludzi, o jakże różnych postawach, po prostu już są

OCHRONA ŚRODOWISKA...

w konkretnym czasie w konkretnych fragmentach środowiska. Znaczne części środowiska przyrodniczego, na mocy obowiązującego prawa, są uznawane za własność należącą do konkretnych ludzi. Potrzeba słuchania praw przyrody wykraczać może, w skali czasowej, poza okres życia jednego pokolenia. T. Rotter (2004) jeden z wniosków swojej pracy sformułował następująco: „przerazająco niska jest świadomość ekologiczna dużej części społeczeństwa”. Pogłębianie świadomości społeczeństw, dostosowane do wieku, poziomu intelektualnego i konkretnych warunków życia ludzi, jest jedną z dróg prowadzących do harmonii, m.in. w relacji człowiek–środowisko. Przykładem takiego rozwoju świadomości wśród najmłodszych mieszkańców zamieszkujących okolice cennych przyrodniczo terenów chronionych jest działalność Bieszczadzkiego Parku Narodowego (Winnicki 1996). Dla dzieci i młodzieży, uczęszczających do szkół na terenie Bieszczadów, organizowane są specjalne programy, zajęcia i konkursy. W zupełnie innej skali można patrzeć na rozwój wiedzy o funkcjonowaniu człowieka, o uwarunkowaniach jego reakcji i kształtowaniu postaw. Przykładem może być jedno z odgałęzień kinezylogii (nauki o ruchu mięśni) nazwane metodą One Brain (Grzegorz 2003). Metoda ta powstała w latach 80. XX wieku w Stanach Zjednoczonych. Zakłada dążenie człowieka do zrównoważenia w sobie elementów ciała, elementów duchowych i myśli. Wykorzystuje wyniki najnowszych badań naukowych nad działaniem mózgu. Metodę tę poznają pedagodzy, nauczyciele, psychologowie, lekarze, terapeuci i rodzice. Wydaje się, że człowiek, który będzie w coraz większym stopniu zachowywał równowagę w sobie i pokojowe postrzeganie świata, będzie też kierował się szerszym spojrzeniem, kształtując środowisko, w którym żyje. Systematycznie poszerzając swoją świadomość (w różnych płaszczyznach), będzie budował fundament do decyzji i działań jak najbardziej zbliżonych do koncepcji zrównoważonego rozwoju (*sustainable development*).

Za czynniki ułatwiające kształtowanie środowiska przyrodniczego na drodze zrównoważonego rozwoju można uważać:

Pogłębianie i aktualizowanie wiedzy o prawach funkcjonujących w środowisku przyrodniczym, o zmianach (w różnych skalach czasowych i przestrzennych) przebiegających w środowisku oraz przyczynach i skutkach tych zmian.

Wewnętrzne (czyli w jego intencjach, myślach) zrównoważenie czło-

wieka, m.in. w braniu i dawaniu. Im silniejsze niezrównoważenie w braniu i dawaniu, tym trudniejsze relacje człowieka z otoczeniem (rozumianym b. szeroko).

Zbieżność słów i decyzji konkretnego człowieka z jego intencjami i myślami.

Na zakończenie można podkreślić, że zwracana jest baczna uwaga na podejście szanujące prawa środowiska. J. Wojtanowicz (1998) jako motto swojego artykułu *Geografia a ochrona środowiska* przytoczył K. Rittera z XIX wieku: „Ziemia – jest niezależna od człowieka; z nim i bez niego jest areną zjawisk przyrodniczych; zatem od niego nie mogą pochodzić prawa jej form i wytworów. W nauce o Ziemi należy w niej samej doszukiwać się praw”. Ostatni akapit artykułu profesora Wojtanowicza zaczyna się od zdania: „Szanujmy więc te prawa przyrodnicze Ziemi, chrońmy Ziemię, którą otrzymaliśmy w darze”.

Wydaje się, że poznając i szanując prawa przyrodnicze Ziemi, możemy – mając na uwadze współpracę w płaszczyźnie „wygrana–wygrana” – kształtować środowisko, którego jesteśmy częścią.

LITERATURA

Covey S., 2003, *7 nawyków skutecznego działania*. Dom Wydawniczy REBIS, Poznań.

Grzegorz M., 2003, *Metoda One Brain*. Studio Astropsychologii, Białystok.

Myczkowski S., 1976, *Człowiek – przyroda – cywilizacja*. PWN, Warszawa.

Nęcki Z., 2004, *Transakcje środowiskowe – człowiek w otoczeniu przyrody czy cywilizacji [w:] Ekologia społeczna – psychologiczne i środowiskowe uwarunkowania postaw*, Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej UJ, Stowarzyszenie Ekopsychologia, Kraków, 93–100.

Niwiński T., 2003, *Elementarz życia dla małych, większych i bardzo dużych*. Wyd. Ravi, Łódź.

Rotter T., 2004, *Postawy rolników indywidualnych wobec przepisów o ochronie przyrody [w:] Ekologia społeczna – psychologiczne i środowiskowe uwarunkowania postaw*, Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej UJ, Stowarzyszenie Ekopsychologia, Kraków, 137–140.

Winnicki T., 1996, *Edukacja ekologiczna i nauczanie funkcjonowania przyrody w Bieszczadzkiem Parku Narodowym*. Roczniki Bieszczadzkie, 5, Ustrzyki Dolne, 225–251.

Wojtanowicz J., 1998, *Geografia a ochrona środowiska*. Prz. Geogr. LXX, 1–2, 3–9.

Marek Nowosad

¹ W ujęciu Coveya słowo „paradygmat” oznacza model, teorię, percepcję, założenie lub punkt odniesienia.

ŻYCIE STUDENCKIE

NOWY ROK AKADEMICKI U UKRAINISTÓW

Spotkanie z arcybiskupem Ukraińskiej Autokefalicznej Cerkwi Prawosławnej...

Już od pierwszych tygodni nowego roku akademickiego Koło Naukowe Studentów Filologii Ukraińskiej UMCS wykazuje swoją aktywność. 26 października gościło arcybiskupa Diecezji Połtawskiej i Charkowskiej Ukraińskiej Autokefalicznej Cerkwi Prawosławnej dr. hab. Ihora Isiczenkę. Na spotkaniu poruszone zostały tematy dotyczące cerkwi, a także sytuacji politycznej i społecznej na Ukrainie.

...oraz międzynarodowa konferencja naukowa

W dniach 27–28 października odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa studentów i doktorantów pt. „Język i kultura na pograniczu polsko-ukraińsko-białoruskim”. W konferencji wzięli udział studenci i doktoranci UMCS, Wołyńskiego Uniwersytetu Państwowego im. Łesi Ukrainki w Łucku, a także Europejskiego Kolegium Polskich i Ukraińskich Uniwersytetów. Po obradach uczestnicy zwiedzili Muzeum Wsi Lubelskiej.

Następny dzień poświęcony był badaniom terenowym na pograniczu polsko-ukraińsko-białoruskim. Studenci, pracownicy Instytutu Filologii Słowiańskiej UMCS oraz zaproszeni goście wyjechali na Południowe Podlasie. Uczestnicy wyjazdu podzieleni zostali na dwie grupy. Jedna z grup przeprowadziła zapisy napisów nagrobnych oraz uporządkowała zabytkowy cmentarz prawosławny w Sławatyczach. Druga grupa prowadziła badania etnolingwistyczne i dialektologiczne we wsi Janówka, gm. Hanna.

Uczestnicy konferencji i wyjazdu zgodnie twierdzą, że były to dni spędzone miło i mądrze. Dzięki tego typu spotkaniom zacieśniamy współpracę z uczelniami z Ukrainy i Białorusi. Za pomoc w organizacji konferencji KNSFU serdecznie dziękuje opiekunowi Koła mgr. Marcinowi Kojderowi.

Więcej informacji o działalności Koła można uzyskać na uruchomionej niedawno stronie internetowej: www.ukrainisci.umcs.lublin.pl
Zapraszamy!

Alicja Zyguła, Ewelina Zięba

ŻYCIE STUDENCKIE

Mistyka betonu?

„W niezwykle trudnych warunkach powstawała w Lublinie pierwsza socjalistyczna wyższa uczelnia – Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej. W tym czasie kiedy kilkadziesiąt kilometrów dalej na zachód trwały krwawe walki, tu w zniszczonym mieście, stanowiącym tymczasową siedzibę rządu, w doraźnie zajętych kilku salkach szkolnych Gimnazjum im. Staszica rozpoczęły się pierwsze zajęcia uniwersyteckie.

Pierwsze lata młodej uczelni nie należały do łatwych. Brak własnych pomieszczeń na pracownie naukowe, laboratoria i sale wykładowe, niemożliwość zabezpieczenia młodzieży studenckiej i kadrze naukowej warunków mieszkalnych, domagał się rozwiązań, które mogłyby w radykalny sposób zapewnić uniwersytetowi trwale warunki egzystencji i rozwoju.

Podjęta decyzja władz o budowie dzielnicy uniwersyteckiej, obejmującej swoją treścią całokształt potrzeb lokalnych nowo kreowanej uczelni, rozwiązała ten problem.

Dzisiaj po kilkunastu latach realizowania tej doniosłej decyzji, leżące ongiś odłogiem pozamiejskie nieużytki, zamieniły się w piękną, nowoczesną, pełną zieleni dzielnicę uniwersytecką, pulsującą życiem wielotysięcznej rzeszy studentów”.*

Po tych słowach otuchy nasuwa się po 60 latach istnienia Uniwersytetu zasadnicze pytanie: Czym jest i co się zmieniło w miasteczku uniwersyteckim, zwanym okazyjnie Oksfordem Wschodu? Powstały wielkie gmachy, setki sal i korytarzy. Przybyło instytutów i studentów. Liczba uczących się dochodzi dziś 36 tys. słuchaczy. W głowach aż kipi od wiedzy. Wszyscy gdzieś pędzą, mocarne drzwi biblioteki aż grzmą w zawiasach. Rocznie publikuje się 150 książek.

Ciągle coś nowego, ciągle idziemy naprzód, ocierając się o szare mury. Pytanie, czy tylko się ocieramy, czy przypadkiem owe grube betonowe bloki stojące wszędzie, gdzie się okiem nie sięgnie, nie skupiają w sobie całego życia tego miejsca? Czy przestrzeń, w której żyjemy, złączona jest jakąś głębszą więzią, czy splata się nicią porozumienia i wzajemnego zrozumienia, przyjaźni i pomocy, czy tylko trzeszczy w starych sześćdziesięcioletnich zawiasach i ruchomych płytach chodnikowych? Zapytać należy, gdzie tu jest centrum, gdzie początek, a gdzie koniec. Gdzie poczuć się mogą bezpiecznie, a gdzie dostojnie, aż w końcu, gdzie jest moje miejsce?

Gdzie tu jest człowiek?! Czy ma on do siebie szacunek?

Czy Marii Skłodowskiej podoba się widok na stalinowskie budynki, czy nie przypomina ona aby wpatrzona w tłum Lenina?...

Co się zmieniło przez te 60 lat?

Wciąż widzimy wszechobecny beton! Beton i jeszcze raz beton. Trochę piasku, cementu, wody i jazda...

„Stwórzmy w tym ośrodku wielki uniwersytet” – brzmia hucznie słowa pierwszych uczonych-budowniczych, ludzi o wielkiej jak na tamte czasy determinacji i woli ducha. Bo czym innym jest wiara w zbudowanie uniwersytetu, kiedy ma się jedynie 15 tacek i 50 kombinizonów?

Fakt, były plany. Bardzo dokładne projekty i realizacje. Założenia wymagały nie lada trudów w postawieniu wielkich gmachów na pagórkowatym, grząskim lessie. Z biegiem lat powstawało pnące się wertykalnie o lśniąco-białym, jak na owe czasy, betonie miasteczko, którego horyzont zawsze kierował się na zachód, tam, gdzie co jakiś czas powstawał coraz to wyższy akademik, aż w końcu zatrzymał się on na potężnym Ikarze. Dziś, od czasu do czasu, wypuszcza z siebie malutkie białe samolociki, jakby chciał zrobić krok naprzód, uosabiając tym samym niespełnione pragnienia setek swoich lokatorów. I tak jest wszędzie wokół. Niewyraźne graffiti raz powstaje i raz znika. Niekończące się betonowe płaszczyzny wyzywają swą topornością. Wszędzie kanty i rogi, brak uwypukleń, brak zaokrągleń. Architektura tamtych czasów miała być właśnie taka: najprostsza w swej formie i bez nawiązania do tradycji, niewpasowana w miejsce!

UMCS jest chłodny, jest aż lodowaty i przepętniony smutkiem przerywanym monotonnym, kwaśnym uśmiechem. Wspólny kłębek nici porozumienia urywa się tutaj za ścianami murów.

Piszę te słowa, ponieważ czuję wielki żal i boli mnie ta rzeczywistość. Nie daje mi wytchnienia, tylko każe gdzieś pędzić, a zapach spalonego bigosu z trzeciego piętra Instytutu Kulturoznawstwa w Akademiku na Zana przyspiesza tylko tempo. Nie zachęca to do głębszych refleksji. Wydaje mi się, że tylko odbicie się od tej maszyny pozwala to znieść lub zamknąć się w sobie bądź też tworzyć własne odrealnione stany.

Zadać należy pytanie, co jest naszą spuścizną, co otrzymaliśmy od

poprzedniego systemu? Pęd do nauki, czy pęd do pędu? Zastanawiam się, jak ten stan odbija się na nowym obliczu uniwersytetu w tych długich, niekończących się szklanych oknach?

Czy tu jest mistyka, gdzie tu jest wiara, a gdzie wyższe idee, aż w końcu, gdzie jest miejsce dla człowieka?

Głęboki niepokój oraz niezaspokojenie osobistych potrzeb opisane w powyższej refleksji skłoniły mnie do podjęcia owej problematyki przez odwołanie się do bliskiej mi od wielu lat fotografii. Mój autorski projekt grantowy złożony w Akademickim Centrum Kultury spotkał się z aprobatą władz i umożliwił mi realizację tego założenia, którego celem jest przedstawienie własnego spojrzenia na UMCS pod dźwięcznym tytułem „Mistyka betonu”

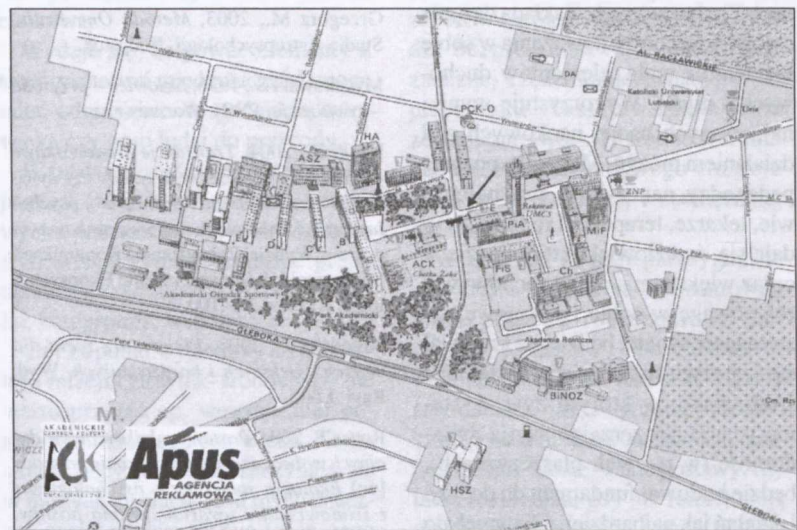
Owoc mojej całorocznej pracy będę miał zaszczyt prezentować całej społeczności uniwersyteckiej i mieszkańcom miasta pod koniec listopada br., o czym dokładnie informuje zamieszczone tu zaproszenie:

mistyka
BETONU

wystawa fotografii
Mateusz Wasilewski

kladka na ul. Sowińskiego 30 listopada godz. 17.30

Na drugiej stronie umieszczona jest mapka Miasteczka Uniwersyteckiego z miejscami wykonania prezentowanych na wystawie zdjęć.

Pragnąłbym, aby mój projekt skłaniał do refleksji i poruszał ludzkie sumienia i tym samym rozpoczął coś nowego w historii uniwersytetu, tak, aby po spędzonych tu latach swojej edukacji i wkraczania w dorosłość, można było wspomnieć przede wszystkim o ludziach i ich najbardziej zwirowanych pomysłach, jakie im tylko do głowy przychodzą, bo im więcej znajdzie się w nim człowieka, tym więcej znajdzie się przyjaźni.

Na zakończenie wypada powiedzieć:

„Sunt lacrimae rerum mentem et mortalia tangunt”.

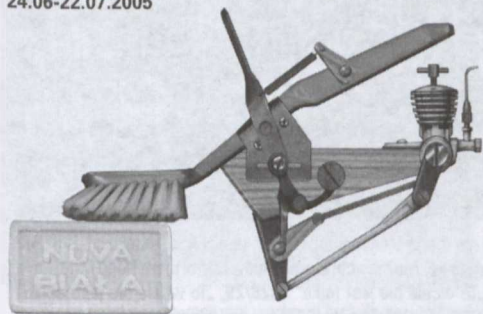
*Tekst wstępny do informatora o Dzielnicy uniwersyteckiej w Lublinie z 1964 r.

Mateusz Wasilewski

ŻYCIE STUDENCKIE

NOVA BIAŁA

wystawa z okazji XX-lecia Galerii Białej
24.06-22.07.2005

W wystawie uczestniczyli studenci, absolwenci i pracownicy Wydziału Artystycznego ISP UMCS w Lublinie:

Urszula Adamczyk, Magda Bicz
Agnieszka Ciekot, Katarzyna Cichoń
Andrzej Ćwikła, Eliza Galey
Anna Gryczka, Jan Gryka
Leszek Hetman, Katarzyna Iskra
Justyna Janusz, Paulina Kara
Cezary Klimaszewski, Dariusz Kociński
Jarosław Koziara, Danuta Kuciak
Robert Kuśmirowski, Katarzyna Lis
Marcin Łukasiewicz, Mariusz Mierzejewski, Marzanna Morozewicz
Irena Nawrot, Anna Nawrot
Ola Niewiadomska, Wojciech Samorek
Michał Stachyra, Kamil Stańczak
Sławomir Toman

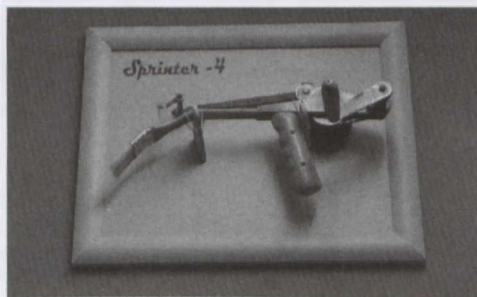
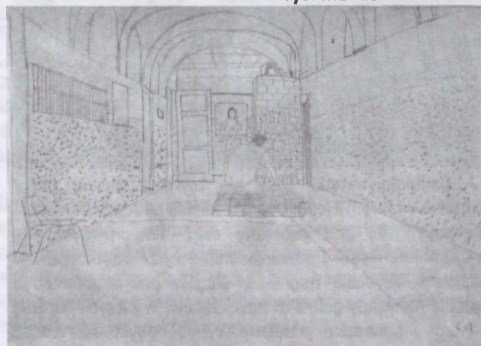
kuratorzy wystawy:
Anna Nawrot i Jan Gryka

Galeria Biała
ul. Peowiaków 12 • 20-007 Lublin
tel. +48 81 5360325 • fax +48 81 5360312
biala@ck.lublin.pl • <http://free.art.pl/biala>

Wystawą „Nova Biała” Galeria Biała świętowała 20-lecie swego istnienia. Z tej okazji do udziału w ekspozycji zaprosiła artystów już uznanych, z których większość wystawiała w Białej, oraz młodych twórców, stawiających pierwsze kroki w świecie sztuki. Wszystkich łączył związek z lubelskim środowiskiem Wydziału Artystycznego UMCS, dzieliło podejście do sztuki, wybór techniki i tematu. Na wystawie przewinęły się różnorodne wątki: prace podejmujące tematy związane z dzieciństwem, cielesnością, manipulacjami w życiu i polityce. Inspiracji twórcy szukali w otaczającej ich rzeczywistości: mieszkaniach i osiedlach, przedmiotach użytkowych, mediach, i przetwarzali ją na własny użytek. Budujące jest to, że wiele prac prezentowało krytyczny stosunek do rzeczywistości, w tym także spraw związanych z twórczością i sztuką.

rys. Mariusz Tarkawian

„Obrazy-objekty” Kamila Stańczaka stanowią komentarz do kondycji sztuki współczesnej. Prace przedstawiające pędzle malarskie, wmontowane w mechaniczne konstrukcje, to odniesienie do seryjnej produkcji obrazów, które mają zaspokoić potrzeby masowego odbiorcy. Klawiatura z napisem „artist” zdaje się świadczyć o tym, że niejednokrotnie artystą staje się człowiek wykreowany przez specjalistów od marketingu i reklamy przed ekranem komputera. Na kolejnym obrazie pojawił się chłopczyk bawiący się komputerową myszką. Czyżby był on symbolem naiwności sztuki aktualnej, banalności podejmowanych przez nią tematów?

Michał Stachyra i Wojciech Samorek pokazali film zatytułowany „Dewastator” pracę, która przez krytyka czy historyka sztuki właściwie powinna zostać oceniona nieprzychylnie. Film jest bowiem kpina z (pseudo)naukowego żargonu wyżej wymienionych, satyrą na język, który mimo natłoku słów nie był nawet w stanie opisać kompozycji przedstawionej na obrazie. Stachyra i Samorek zmontowali fragmenty brytyjskiego filmu traktującego o twórczości Williama Turnera z zaaranżowanymi przez nich scenami nakręconymi na Wydziale Artystycznym UMCS. Pod wypowiedzianą w oryginale przez krytyków, kustoszy i innych specjalistów tekst o dziełach Williama Turnera i Johna Constable'a prezentowanych w Tate Gallery w Londynie, autorzy podłożyli kadry, w których występują oni sami i wybrane przez nich obrazy, wiszące w korytarzach Wydziału. Efekt: nieobeznany ze sztuką Turnera i Constable'a widz może nawet nie rozpoznać mistyfikacji, choć prace studentów UMCS niewiele mają wspólnego z opisywanymi przez fachowców obrazami mistrzów z przełomu XVIII i XIX wieku.

W konwencji żartu utrzymany był również „Fresk” Michała Stachyry. Praca wykonana farbami akrylowymi tylko nazwą nawiązywała do uświęconej tradycją techniki *al fresco*. Barieryki odgradzające widza od malowidła to żart z nabożnego stosunku muzealników i zwiedzających do ekspozycyjnych dzieł, którzy podziwiają niewidoczne dla nich obrazy, ukryte za barierkami i kuloodpornymi szybami.

Przedstawione na „Fresku” wizerunki półnagich kobiet i mężczyzny (autora pracy) w połączeniu z filmem „Number One” – nagraniem z wyborów Mistera Lublina (w których Stachyra został I wice) to satyra na naszą dzisiejszą rzeczywistość, a konkretnie jeden z jej aspektów – kult piękna i młodości, pogoń za byciem doskonałym pod względem urody. Wybierając pozę dla przedstawienia swej postaci autor, świadomie czy też nie, wpisał się w wielowiekową tradycję ikonograficzną leżącego aktu Venus – bogini miłości i urody, a jednocześnie podążył za tymi artystami, którzy złamali

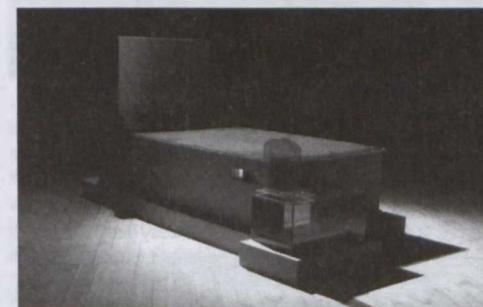
konwencję, pokazując postać bogini od tyłu (Velázquez „Wenus z lustrem” 1651-1653), lub zastępując ją współczesnymi sobie kobietami (Ingres „Wielka Odaliska” 1814, Gauguin „Duch zmarłych czuwa” 1892). Dodatkowo Stachyra stawiając siebie w rzędzie ponętnych, młodych kobiet malowanych przez mistrzów, kolejny raz żartował z tradycji.

Również namalowane w hiperrealistycznej konwencji „Obrazy” Sławomira Tomana to żart z jarmarcznego gustu, z zalewu otaczającego nas kiczu – plastikowych lalek Barbie, lśniących, porcelanowych figurek i krasnali ogrodowych, a także tak samo sztucznych postaci medialnych (m. in. Michaela Jacksona). Zdjęcie artysty i jednej z jego prac na tabliczce z tytułem i nazwiskiem jednoznacznie pokazuje stosunek twórcy do malowanych przez niego przedmiotów.

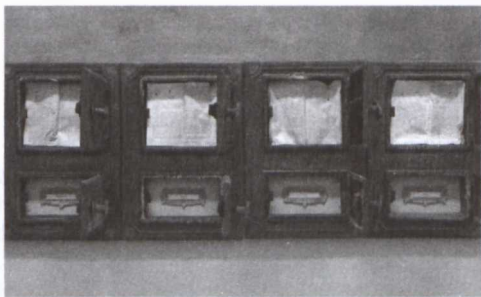

Motyw bohaterów pop-kultury wykorzystał także współautor „Dewastatora” – Wojciech Samorek. Autor zaprezentował pracę złożoną z kilkuset wydruków komputerowych przedstawiających w Warholowskiej konwencji portrety osób ze świata polityki i biznesu znanych z mass mediów. W kontekście zdjęć twarzy Lenina, Hitlera, bin Laden, Arafata czy Putina tytuł „toleruj mnie” wydaje się mocno przewrotny. Dlaczego mamy tolerować postaci jednoznacznie negatywne? Z drugiej strony w połączeniu z wizerunkiem Myski Miki widocznym z odległości kilku metrów – jednym z symboli popkultury, postacią istniejącą dzięki telewizji, praca ukazała siłę telewizji i pokazywanych przez nią kolorowych obrazków. Twarze z pracy Samorka, choć należą do osób ocenianych negatywnie, pokazywane w mediach wielokrotnie trafiają do naszej podświadomości, dzięki czemu przestajemy postrzegać je w złym świetle. Z czasem akceptujemy ludzi i wydarzenia, których dotychczas nie tolerowaliśmy. Nasuwa się tylko pytanie: dlaczego pomiędzy tymi postaciami znalazł się również portret autora?

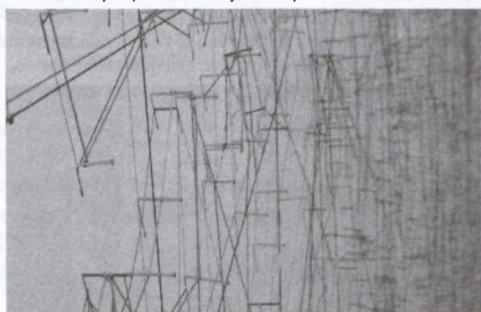
Skonstruowany przez Cezarego Klimaszewskiego „Obiekt” to model dwóch grobowców: dziecięcego i przeznaczanego dla osoby dorosłej. W kulturze młodości i witalności spychającej myśl o starości i śmierci na margines z jednej strony, i w której, z drugiej strony, obraz śmierci powielany w gazetach i telewizyjnych wiadomościach powszednie i traci swoje znaczenie. Konstrukcja ta zwracała uwagę na nieuchronność przemijania. Model dziecięcego grobu przypominał, że perspektywa śmierci wpisana jest w życie każdego, bez względu na wiek. Dodatkowo „Obiekt” Klimaszewskiego koresponduje z historią miejsca, w którym jest ekspozowany: w budynku mieścił się pierwotnie klasztor zgromadzenia wizytek (zakonnice chowane były w podziemiach), a w późniejszych latach szpital.

ŻYCIE STUDENCKIE

Z miejscem ekspozycji związany był również „Obiekt” **Roberta Kuśmirowskiego**. Praca składała się z kilkunastu par drzwiczek z pieców kaflowych znajdujących się w pomieszczeniach dawnej Akademii Medycznej. W połączeniu z ukrytymi za nimi książkowymi tekstami o śmierci wywoływać mogły skojarzenia z piecami krematoryjnymi. Hasło ukazujące się w dolnym rzędzie po otwarciu ostatnich drzwiczek zyskał nowy wymiar: przy odrobinie wysiłku można otworzyć także to, co jest zamknięte, zdobyć to, co jest trudno osiągalne.

Z motywem dzieciństwa związane były prace **Justyny Janusz**, **Anny Gryczki**, **Andrzeja Ćwikły**.

„Instalacja” **Justyny Janusz** wykorzystywała najprostsze materiały: gwoździe i kolorowe nici. Z nich stworzyła szereg nakładających się na siebie wykrojów ubrań dla lalek, dających ostatecznie sieć splecionych nici i form. „Ubranie lalek jest pierwszą próbą dopasowania się do reguł świata dorosłych.” Wielość i różnorodność wzorów pokazanych przez Autorkę wskazywać mogą na trudności w znalezieniu odpowiedniego „ubrania” - zachowania własnej tożsamości i jednocześnie adaptacji do zasad rządzących światem.

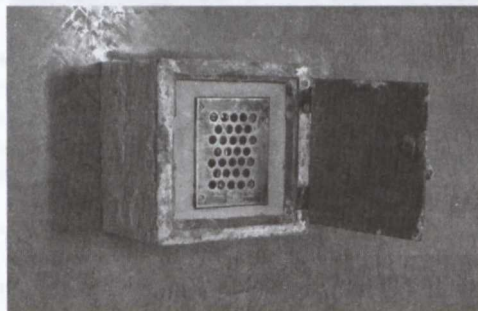

Do czasów dzieciństwa powróciła również **Anna Gryczka**. Na złotych koszułkach, noszonych przez modelki, zaprezentowała nadruki dziecięcych fotografii i osobiste przemyślenia. W pisanych przez siebie wersach nie przekroczyła jednak granicy wyznaczającej obszar własnych wspomnień. Teksty były na tyle uniwersalne, by każdy mógł odnieść je do własnych doświadczeń. Podkreślać to miały ciemne okulary przeciwsłoneczne, które symbolizowały anonimowość. Stożące w ciszy, nieruchomo dziewczyny **Gryczki** to dalekie echo performances **Vanessy Beecroft**.

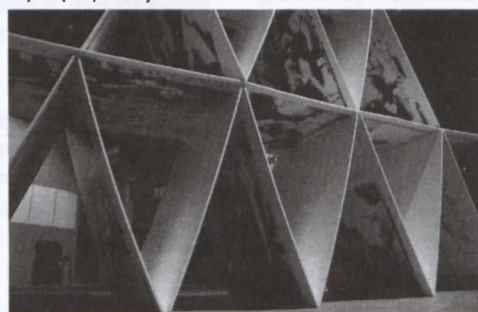

W założeniu do okresu dzieciństwa nawiązywała także praca **Urszuli Adamczyk** pt. „Chcecie bajki? Oto bajka.” Jednak pluszowy zajączek, którego powiększony wizerunek przeniesiony został za pomocą ołówka na ściany nie

przypomina postaci z bajek dla dzieci. Szary, przybierający dziwne pozy, bardziej przeraża, niż wywołuje wspomnienia z najbardziej beztrojskiego czasu w życiu.

Myśl o niewinnym okresie dzieciństwa, rozumianym jako sacrum, uosabiała „Instalacja” **Andrzeja Ćwikły**. Na wykonanej ze stiuku, zielonej płaszczyźnie umieszczona została niewielka betonowa skrzyneczka. W niej, za ażurową metalową ścianką, artysta ukrył popowinę swego syna. Całość konstrukcji jednoznacznie kojarzyła się z tabernakulum najświętszym miejscem w kościele.

Praca **Ćwikły** pokazywała związek ojca z synem, **Katarzyna Lis** wykorzystwała wątek więzi córki z ojcem. Z negatywów wykonanych przez ojca - fotografika, artystka stworzyła własny obiekt. Zdjęcia przedstawiające pary w intymnych sytuacjach ukryte zostały pod planszami, z których skonstruowała domek z kart. By zobaczyć fotografie trzeba było się schylić i zajrzeć do wnętrza konstrukcji, tym samym dostaliśmy sygnał, że obszar cielesności i seksualności jest pilnie strzeżonym tematem tabu.

Irena Nawrot zaprezentowała cykl czarno-białych, kolorowanych fotografii dokumentujących codzienność dwóch kobiet, mieszkających w domu-bliźniaku. Prace te lokują się na pograniczu dokumentu i artystycznej kreacji. Niezwykłą atmosferę tworzyły przedstawienia prywatnych wnętrz, do których jesteśmy przez artystkę zapraszani oraz technika lawowania zdjęć ekolimą, dająca efekt fotografii sprzed kilkudziesięciu lat. Częścią wizji artystycznej jest również sam wybór miejsc fotografowanych w obu domach, a później zestawianie ich w odpowiadające sobie pary. Osobisty charakter zdjęć potęguje fakt, że mieszkanki domu to osoby bliskie autorce, która sama pojawia się na fotografiach. Mimo tego, granice intymności nie zostają przekroczone: dla każdego z oglądających pozostaje przestrzeń, w którą może wpisać własne doświadczenia i wspomnienia.

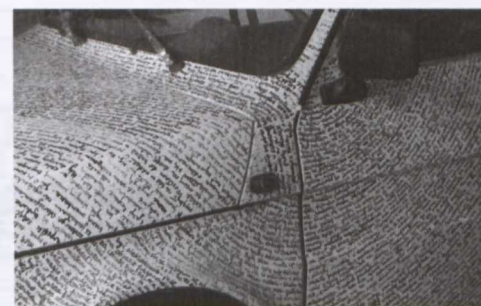
Fotografie **Danuty Kuciak** są w pewnym sensie przeciwieństwem wyżej opisanych. Prace **Ireny Nawrot** rejestrują rzeczywistość taką, jaka jest, cykl zdjęć **Danuty Kuciak** zatytułowany „Klaun” pokazuje fałsz tej techniki i unaocznia nasze bezkrytyczne podejście do fotografii, postrzeganej jako medium wiernie odwzorowujące rzeczywistość. **Kuciak** eksperymentując przed obiektywem z własną twarzą, przedstawiając siebie inaczej na każdej z dziesięciu fotografii, zastanawia się na ile można zaufać kawałkowi naświetlonego papieru podczas poszukiwania prawdy o świecie i innym człowieku. Odpowiedź, która się nasuwa jest negatywna: zdjęcia, podobnie jak namalowane obrazy, są jedynie wyobrażeniem świata i ludzi, nie ich wiernym odbiciem

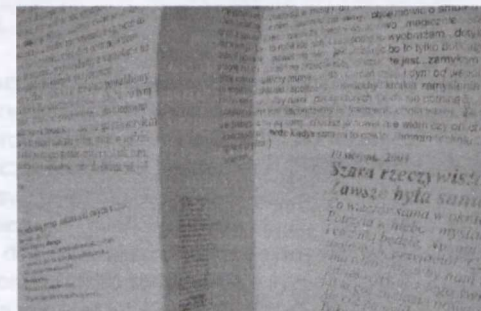
i nie mogą stanowić obiektywnego źródła informacji. Cykl ten zestawia można z obrazami malowanymi przez **René Magritte'a** („To wcale nie jest fajka” 1928/29, „To wcale nie jest jabłko” 1964, „Dwie tajemnice” 1966) uzmysławiających widzom, jak dalece może zatrzeć się w naszym postrzeganiu granica między światem rzeczywistym a wykreowanym przez artystę.

Również **Katarzyna Cichoń** wykorzystała w swej pracy „Smaragdowa 36” fotografię. Cykl zdjęć fasady bloku widocznego z okien mieszkania autorki posłużył potem do wykonania szeregu odbitek kserograficznych i stworzenia z nich tapety wewnątrz jednego z pomieszczeń Centrum Kultury. Interesujący pomysł (zewnątrzna ściana budynku staje się wnętrzem, które otacza zwiedzających) może nieco rozczarowywać wykonaniem: wchodząc do galerii można by bowiem oczekiwać czegoś więcej niż tylko odbitek ksero. Z drugiej jednak strony czarno-białe, mechanicznie powielane kartki papieru podkreślać mogą szarość i anonimowość blokowisk i zamieszkujących je ludzi.

Podobnie jak akcja-instalacja **Gryczki** także prace **Agnieszki Ciekot** i **Katarzyny Iskry** wykorzystywały słowo pisane. **Ciekot** zapisała karoserię swego 22-letniego malucha setkami sentencji, które są wyśnionymi przez autorkę opowieściami. Zapis stanów i przeżyć, którego osobisty charakter podkreślony jest przez odręczne skreślenie tekstów, udostępniany jest innym samochód wciąż jest użytkowany i daje przypadkowym przechodniom możliwość wstępu do świata autorki.

Osobiste notatki stały się również treścią pracy **Katarzyny Iskry**. Ta jednak w odróżnieniu od **Agnieszki Ciekot** nie wystawiła pod publiczny osąd swoich myśli czy wspomnień, lecz zapiski anonimowych użytkowników internetu. Wybrane fragmenty blogów przeniesione przez autorkę na ściany galerii to znak czasów, w których bardziej otwarci i prawdziwi jesteśmy wobec obcych niż wobec

ŻYCIE STUDENCKIE

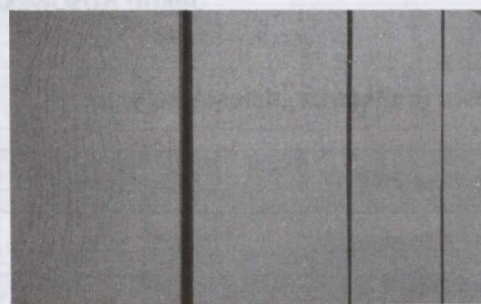
otaczających nas osób. Iskra nie publikowała bowiem cudzych dzienników ingerując w świat autorów. Oni sami już zdecydowali się upublicznić swoje intymne przeżycia.

Skojarzenia z różnorodnymi wątkami budziła praca **Anny Nawrot**. Dwa pozbawione głów manekiny ubrane w strojne suknie stały naprzeciw siebie, jakby zagrożone w rozmowie. Suknie atrybut kobiecości – skomponowane zostały z setek krawatów – elementów typowych dla ubioru męskiego. Wielobarwny strój przypominał pawiego ogona – symbol piękna, ale i próżności zarazem. Oznaką pustki i powierzchowności były również manekiny – nieruchome, martwe, pozbawione głów, a więc i własnych myśli i uczuć. Formalnych odniesień dla tej pracy szukać można w różnych obszarach sztuki. Symetryczne, statyczne manekiny przypominają frontalne greckie rzeźby kore z okresu archaicznego, a w szczególności smukłą niczym kolumna jońska tzw. Herę z Samos (ok. 565 r. pne). Motyw manekinów złączonych w uścisku i zajętych dialogiem pojawia się u Giorgia de Chirico („Hektor i Andromeda” 1917 r.), a topos barwnego ogonu pawia w obrazie Maxa Ernsta („Porwanie panny młodej” 1939 r.).

Podobnie wieloznaczna była „Instalacja” **Leszka Hetmana**. Użyte w niej barwy nawiązywały do czystości i świętości (biał) oraz władzy, ale i żaloby papieskiej (czerwień) i rodziły pytanie o autorytet i jego nieomyślność. Równocześnie są to kolory tworzące flagę polską i w tym kontekście nasuwały na myśl wątek patriotyzmu.

„Rysunki” **Elizy Galej** wykonane zostały techniką Braille'a na przeznaczonych do tego tabliczkach zgrupowanych w większe płaszczyzny. Dzięki takiemu zabiegowi stworzone przez nią prace mogą być nie tylko oglądane, ale i dotykane. Szczególnie interesujący był cykl siedmiu „Rysunków” z kobiecą półpostacią prezentującą znaki języka migowego. Technika przeznaczona dla niewidomych tworzyła przedstawienia gestów, które są dla nich niemożliwe do odczytania. Poszczególne znaki nie były wybrane przypadkowo: „dom”, „przemoc”, „ból”, „strach”, „cisza” w intencji autorki kojarzone być mają z przemocą w rodzinie i szerzej z terroryzmem. Ale można interpretować je również w inny sposób: świat, który dla nas jest naturalnym otoczeniem, dla osób niepełnosprawnych może być nieprzyjazny czy wręcz wrogi.

Do bezpośredniego kontaktu zachęcały również „Obrazy-objekty” **Kamila Stańczaka**. Namalowane nie na płótnie, lecz tkaninie wykorzystał tekstylia jako integralną część pracy: wzór tkaniny tworzy tło lub strój portretowanej osoby. Aby nie ulec złudzeniu, że całość została namalowana należało dotknąć materii tworzącej obraz. (ilustracja obok)

Do dotyku i cielesności odsyła również „Kolekcja drobin” **Jana Gryki**. Prezentacja ta była kontynuacją kilku poprzednich wystaw zapoczątkowanych przez „TYP 650” w styczniu 2001 roku. Składała się ona z setek nowych drobin przyklejonych do ścian pod nadzorem autora koncepcji, ewidencji drobin, w których przed kilku laty odcisnięty został ślad ludzkich rąk, dokumentacji historii pierwszej ekspozycji oraz poszczególnych drobin podarowanych przez autora znajomym i bliskim. Prezentację uzupełniały prace innych artystów, dla których inspiracją, a zarazem część stanowiła drobina ciasta.

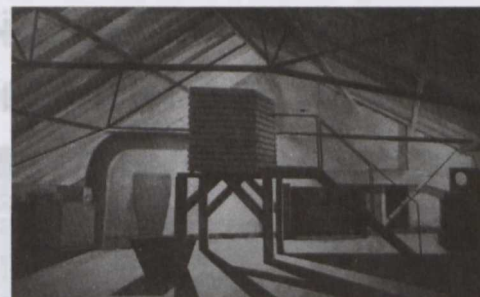
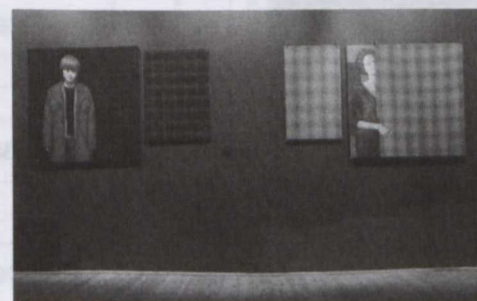
Wątek gry i manipulacji poruszały prace **Mariusza Mierzejewskiego** i **Pauliny Kary**.

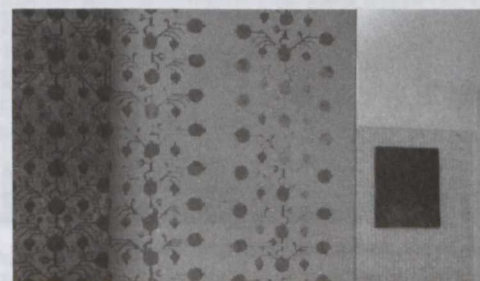
Film wideo **Mierzejewskiego** przedstawiał rzeczywistość rozgrywkę szachową, która mogła być wzorem dla partii rozgrywanej obok na planszy, na której rolę figur pełniły szklane naczynia wypełnione białą i czerwoną farbą. Ale obiekt zaprojektowany przez autora dawał również możliwość wyboru nie musiał powtarzać instruktażowej partii z filmu. Gra w szachy postrzegana jako czynność symboliczna (a tak rozumiana była przez Marcela Duchampa „Gra w szachy” w Pasadena Art Museum 18 października 1963, czy przez Hermanna Hessego fragment „Wilka stepowego”) stała się metaforą życia ludzkiego i od nas zależy czy to właśnie my będziemy rozgrywanymi czy tylko figurami przedstawianymi przez innych.

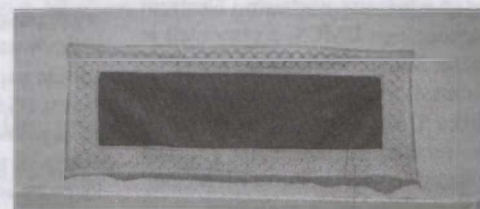
Sferą nieustannych rozgrywek jest z pewnością świat polityki. Zuniifikowane kukielki **Pauliny Kary** z instalacji „Ich dwunastu” symbolizowały polityków – być może reprezentujących różne partie, ale z pewnością mających ten sam cel: zdobycie władzy i dyktowanie warunków gry. Dwanaście figurek w nienagannie skrojonych garniturach zdążyło w stronę drabinki, po której szczebelkach wejść na sam szczyt. W kącie niezauważeni leżeli ci, w których, rzekomo, interesie trwa wyścig o władzę. Ciekawe, że nie wzięły w nim udziału kobiety

„Obraz” **Marcina Łukasiewicza** przedstawiał przestrzeń przypominającą połączenie strychu i hali fabrycznej. Niezwykła architektura mogła swą tajemniczością budzić niepokój.

Inspiracją dla pracy **Magdy Bicz** były wzory brokatowych tkanin znane już od średniowiecza. W realizacji malarskiej zmieniły się w obrazy na płótnie i ornament pokrywający ściany. Ten z kolei budził skojarzenia z wystrojem domów w latach 70. XX wieku, w których namalowany wzór miał imitować tapetę.

Marzanna Morozewicz zaprezentowała serię prac inspirowanych motywami spotykanymi w codziennym otoczeniu. Wyszywane tkaniny, firanki, serwetki, wzorzyste ceraty banalne i nieco kiczowate – przetwarzane przez artystkę zyskały nowe znaczenie i podniesione do rangi twórczości artystycznej trafiły na ściany galerii.

Do estetyki kiczu sięgnęła także **Ola Niewiadomska**. Jej realizacja nawiązywała do twórczości ludowej, ściany pokryły namalowane serduszka, aniolki, rymowanki i wyklejanki. W oknach zawisły firanki, a na stoliku znalazł się tradycyjny obrus. Całość dopełniły zdjęcia autorki stylizowanej na ludową pannę młodą. Wchodząc do pomieszczenia trudno odgadnąć jaki ma ona stosunek do tego zjawiska – czy jest nim w pewien sposób zafascynowana czy próbuje zwrócić uwagę na wszechogarniający kicz. Przesadą jest również nadmiernie osobisty charakter ekspozycji – wchodząc do środka widz mógł się poczuć jak intruz ingerujący w intymny świat autorki.

„Żyjąc w jakiejś epoce niepodobna znaleźć punktu, z którego by można ją obserwować”, pisał Johann Wolfgang Goethe. Trudno też oceniać sztukę aktualną, przewidywać, które z zaprezentowanych prac przetrwają w świadomości odbiorców i zapiszą się w dziejach sztuki. Jedno jest pewne: bez takiej wystawy nawet by tej szansy nie otrzymały.

Małgorzata Zając

Autorka tekstu jest tegoroczną absolwentką historii sztuki na KUL. Pracowała jako wolontariuszka przy wystawie „Nowa Biała”. Wystawa odbyła się w Centrum Kultury w Lublinie w terminie 24.06 - 22.07. 2005

ŻYCIE STUDENCKIE

Spotkanie z Dominiką Maj, tegoroczną laureatką nagrody Novartisa

18 października odbyło się na Wydziale BiNoZ spotkanie Dominiki Maj, laureatki konkursu na najlepszą pracę magisterską w dziedzinie biotechnologii w Polsce, ze studentami oraz władzami uczelni i wydziału. Spotkanie zainicjował organizator konkursu we współpracy z władzami wydziału i Centrum Biotechnologii UMCS, a prowadził je redaktor Marcin Michrowski z TVP1.

Dominika Maj, tegoroczna absolwentka UMCS, dzięki swej pracy magisterskiej została jedną z trzech laureatek I edycji konkursu BIOCAMP 2005 „Bądź liderem w świecie nauki w Polsce”. Ta prestiżowa rywalizacja, której inicjatorem jest światowa firma farmaceutyczna Novartis, odbywa się pod patronatem PAN i Fundacji Wspierania Polskiej Nauki i Medycyny. Trójkę zwycięzców wyłoniła kapituła pod przewodnictwem prezesa PAN prof. Andrzeja Legockiego. W jej składzie zasiadali też znani polscy biotechnolodzy oraz dziennikarze zajmujący się sprawami nauki. Główną nagrodą był udział w międzynarodowym seminarium liderów biotechnologii, jakie pod koniec września odbyło się w Tajpej na Tajwanie. Dzięki temu wyróżnieniu

Lubelski Ośrodek Biotechnologiczny w UMCS został wypromowany w kraju i zagranicą, a badania prowadzone nad próchnicą przez uczelnianych biotechnologów zostały upowszechnione w krajowych i regionalnych środkach masowego przekazu.

Przedmiotem pracy magisterskiej Dominiki, zatytułowanej *Mutanaza indukowana grzybnią i jej wykorzystanie do hydrolizy mutanu i usuwania biofilmów*, były enzymy (mutanazy) i polisacharydy (mutan) biorące udział w powstawaniu i zapobieganiu próchnicy zębów, a w szczególności intensyfikacja produkcji mutanaz przez polimery występujące w ścianie komórkowej grzybów strzępkowych i drożdży. Praca została napisana pod kierunkiem prof. Janusza Szczodraka z Zakładu Mikrobiologii Przemysłowej UMCS. Profesor cieszy się z sukcesu swojej wychowanki, który udowadnia, że biotechnologia w UMCS znajduje się w krajowej czołówce. Uważa, że Dominika należała do grona najlepszych, najzdolniejszych i najbardziej aktywnych spośród jego 50 magistrantów. Studia ukończyła z wynikiem bardzo dobrym. Pasjonuje się biotechnologią i jest przy tym osobą bardzo skromną.

W programie spotkania, poza prezentacją samej laureatki i omówieniem zasad rekrutacji do konkursu, przedstawiono relacje Dominiki z pobytu na Tajwanie oraz dyskutowano na temat możliwości zdobycia pracy po biotechnologii.

Z AKADEMICKICH AREN...

AWANS DO FINAŁU INDYWIDUALNYCH MISTRZOSTW POLSKI

Doskonale spisali się młodzi szachiści UMCS w półfinale Mistrzostw Polski, który odbył się 22–30 października w Poraju koło Częstochowy. Co prawda nasi szachiści już od początku bieżącego sezonu prezentowali dobrą i równą formę, to nikt nie liczył na tak dobry występ. Zawody rozegrano systemem szwajcarskim, uczestnicy musieli rozegrać 9 partii. Grzegorz Gajewski zajął drugie, Marcin Dziuba trzecie miejsce w klasyfikacji końcowej, w gronie 54 zawodników. Tym samym uzyskali awans do Mistrzostw Polski i zagrają z najlepszymi szachistami w Polsce.

Dotychczas jedynym reprezentantem naszego klubu w finałach indywidualnych mistrzostw polski był arcymistrz Paweł Jaracz. Reprezentował klub trzykrotnie w latach 2003–2005. W tym roku zajął 9 miejsce na czternastu finalistów. Finał Mistrzostw Polski 2006 odbędzie się na przełomie lutego i marca w Krakowie. Po raz pierwszy AZS UMCS będzie reprezentowany przez dwóch studentów i zawodników UMCS. Marcin Dziuba (III r. matematyki) zagra w finale seniorów po raz pierwszy, Grzegorz Gajewski (II r. politologii) po raz drugi, z tym że w debiucie 3 lata temu reprezentował klub „Piątka” Skierniewice, którego jest wychowankiem. Z uwagą będziemy śledzić występ naszych utalentowanych szachistów ze względu na dobre wyniki, które osiągają od ubiegłego roku. Być może dobra forma zaowocuje w przyszłorocznym finale IMP użytkowaniem przez nich normy arcymistrzowskiej, do czego dążą nasi najlepsi szachiści.

Jakub Kosowski

Tabela końcowa (najlepsza „dziesiątka”)

Lp.	Tyt.	Nazwisko Imię	Elo	Rank	Pkt.
1	IM	HEBERLA Bartłomiej	2465	2465	6,5
2	IM	GAJEWSKI Grzegorz (AZS UMCS)	2461	2461	6,5
3	IM	DZIUBA Marcin (AZS UMCS)	2494	2494	6,5
4	FM	WARAKOMSKI Tomasz	2396	2396	6,5
5	IM	URBAN Klaudiusz	2462	2462	6,0
6	GM	GRABARCZYK Mirosław	2484	2484	6,0
7	IM	LUCH Michał	2378	2378	6,0
8	IM	GRABARCZYK Bogdan	2472	2472	6,0
9	m	STOPA Jacek	2478	2478	5,5
10	m	TOMCZAK Jacek	2317	2317	5,5

Z AKADEMICKICH AREN SPORTOWYCH

BIEG O PUCHAR JM REKTORA UMCS

W środę, 19 października, odbył się tradycyjny Bieg o Puchar JM Rektora UMCS. Jest to stały punkt inauguracji każdego roku akademickiego na naszej Uczelni. Na szczęście pogoda dopisała i na starcie stanęło kilkadziesiąt zawodniczek i zawodników. Od kilku już lat da się zauważyć, iż zdecydowanie większym zainteresowaniem cieszy się bieg kobiet. Trasa tradycyjnie przebiegała m.in. przez ulicę Akademicką i Radziszewskiego, a start i meta umiejscowione były przy Bibliotece Głównej. Przebieg rywalizacji obserwował rektor UMCS prof. dr hab. Wiesław A. Kamiński, nagrody zaś wręczała prof. dr hab. Anna Pajdzińska, prorektor UMCS ds. kształcenia.

Wśród kobiet i mężczyzn rywalizowano w dwóch kategoriach. Wśród studentek I roku zwyciężyła **Dorota Bartoszewicz** (filologia ukraińska), w

kategorii open najlepsza była **Mirosława Adamowicz** (pedagogika), wielokrotna reprezentantka naszej Uczelni. Wśród mężczyzn, zwyciężył **Emil Delmanowicz**, student I roku administracji, w kategorii open – **Marcin Drozdowski**, student Politechniki Lubelskiej. Należy także zauważyć, że w tym roku najwięcej osób, które znalazły się w czołowych „szóstkach” każdej z kategorii, studiuje na Wydziale Prawa i Administracji.

Organizatorzy – Studium Wychowania Fizycznego i Sportu UMCS oraz Klub Uczelniany AZS UMCS – zadbał o nagrody dla najlepszych sześciu zawodników w każdej z kategorii, a ponadto wśród wszystkich uczestników biegu rozlosowano mnóstwo nagród, w tym telewizor i kino domowe. Szczęście w losowaniu mieli: **Emil Czubak** (I rok bibliotekoznawstwa), który otrzymał telewizor, oraz **Tomasz Denis** (I rok ekonomii), który otrzymał kino domowe. Uczestnicy Biegu byli szczególnie zadowoleni z nagród losowanych wśród wszystkich, którzy dobiegli do mety. Powinno to zachęcić studentów do rywalizacji w kolejnej Edycji Akademickich Biegów Ulicznych.

Wyrazy uznania należą się nie tylko organizatorom, ale także Policji, która perfekcyjnie zabezpieczyła bieg i zapewniła bezpieczeństwo uczestnikom poprzez zamknięcie okolicznych ulic. Podziękowania należą się sponsorom, którzy ufundowali cenne nagrody, a są to: LUBZEL S.A., Poczta Polska, Frosta i Aviko.

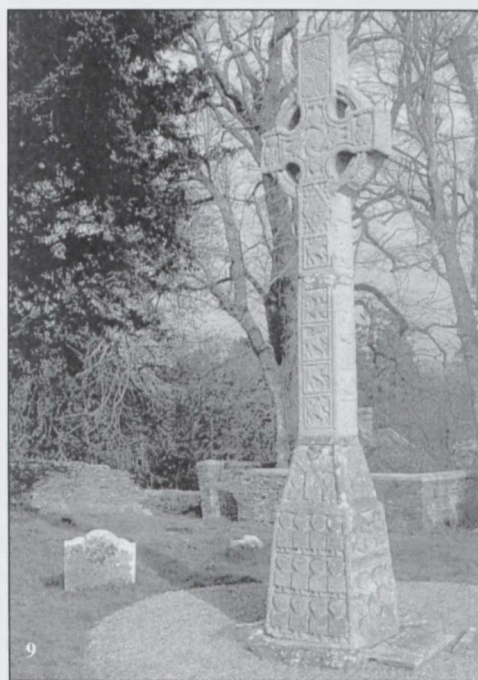
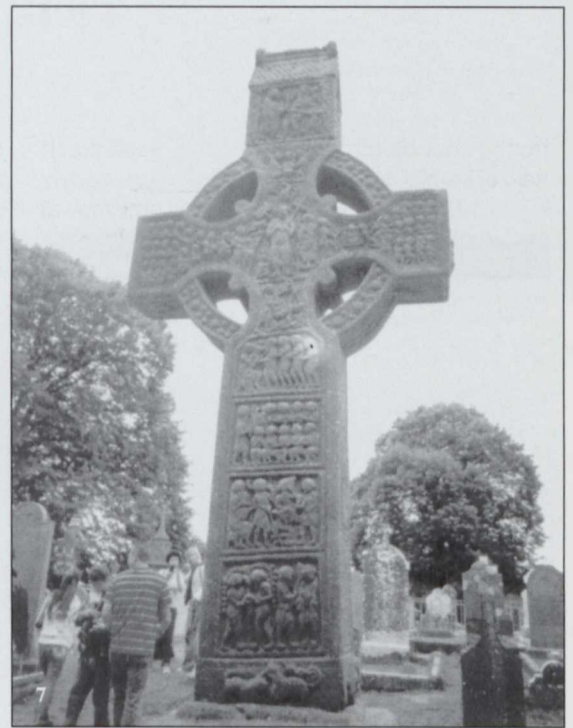
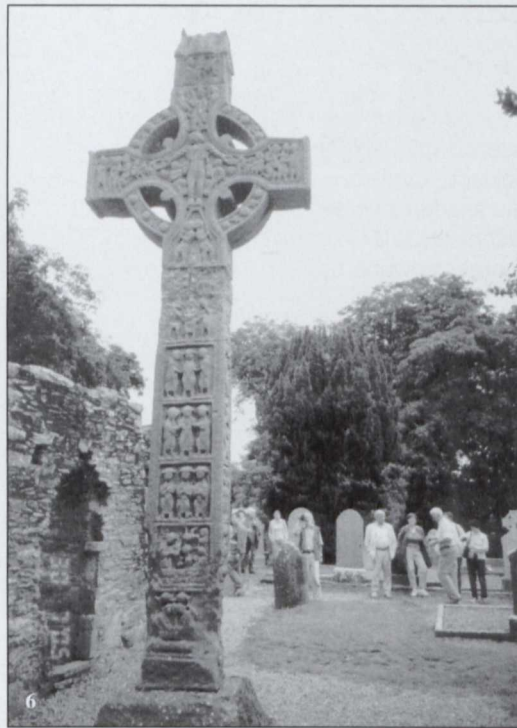
Pozostaje nam tylko życzyć, by za rok przybyło uczestników, a pogoda była jeszcze lepsza!

Wyniki XXVIII Edycji Akademickich Biegów Ulicznych z okazji Inauguracji Roku Akademickiego 19 października 2004

Kobiety – I rok studiów UMCS		Kobiety – open	
1	Dorota Bartoszewicz – filologia ukr.	1	Mirosława Adamowicz – III r. UMCS pedagogiki
2	Anna Szarlip – roszoznawstwo	2	Małgorzata Kwietniewska – II r. administracji UMCS
3	Katarzyna Wróbel – matematyka	3	Agnieszka Tymoszuk – III r. filozofii KUL
4	Kamila Sawicka – ekonomia	4	Małgorzata Szymańska – III r. prawa UMCS
5	Dorota Kluger – administracja	5	Anna Antończyk – I r. administracji KUL
6	Bożena Malesa – fizyka	6	Ewa Misiura – II r. biotechnologii AR
Mężczyźni – I rok studiów UMCS		Mężczyźni – open	
1	Emil Delmanowicz – administracja	1	Marcin Drozdowski – I r. budown. PL
2	Grzegorz Woźniak – administracja	2	Michał Hułyk – II r. historii UMCS
3	Maciej Bańda – ochrona środowiska	3	Paweł Malinowski – IV r. SM UMCS
4	Stanisław Łapa – administracja	4	Andrzej Wasak – II r. geografii UMCS
5	Goglielmo Molteni – chemia	5	Sławomir Olucha – III r. agrobiznesu AR
6	Sebastian Bobolewski – ekonomia	6	Andrzej Zarzeczny – II r. AR

Jakub Kosowski

Literatura

G. Bidwell, *Irlandia*, 1972; R. Bulas, *Symbole pogańskie na eltyckich krzyżach*, 2002; T. Cahill, *Jak Irlandczycy ocalili cywilizację*, 1999; J. Chelini, *Dzieje religijności w Europie Zachodniej w Średniowieczu*, 1996; R. Collins, *Europa wczesnośredniowieczna 300–1000*, 1996; N. Davies, *Wyspy*, 2003; M. Dillon, N. Chadwick, *Ze świata Celtów*, 1975, *Duchowość chrześcijańska*, 2004; P. B. Ellis, *Druidzi*, 1998; S. Grzybowski, *Historia Irlandii*, 1977; *Historia chrześcijaństwa*, t. 4, 1999; W. Lipoński, *Narodziny cywilizacji Wysp Brytyjskich*, 2001; J. O. Brien, P. Harbison, *Ancient Ireland*, 1996; J. O. Beirne, Renelagh, *Historia Irlandii*, 2003; J. Strzelczyk (I), *Wyspa świętych i uczonych*, „Miejsca Święte” 2002, nr 2; J. Strzelczyk (II), *Średniowieczny obraz świata*, 2004; J. Śrutwa, *Iroszkocki Kościół*, [w:] *Encyklopedia katolicka*, t. 7 s. 489–490; J. Toynbee, *Studium historii*, 2000.

Podpisy do zdjęć

1. Ruiny kompleksu klasztorowego w Clonmacnoise nad rzeką Shanon, założonego przez św. Kierona w 548 roku. Największe centrum religijne i intelektualne Kościoła celtyckiego od VII do XII wieku nazywane niekiedy celtyckim uniwersytem. Splądrowane przez Normanów w IX wieku, a ostatecznie zniszczone przez Anglików w XVI wieku w okresie reformacji. Widoczne ruiny kościołów, kamienne wieże, do których chronili się mnisi w okresie najazdów Wikingów, oraz ruiny około 200 kamiennych nagrobków.

2. Resztki ruin opactwa Glendalough, znajdującego się w Dolinie Dwoch Stawów pod porośniętym lasem zboczem. To miejsce wybrał św. Kevin na swoją pustelnię, która stała się niebawem rozległą osadą klasztorą grupującą wielu mnichów i studentów. Glendalough, nazywane niekiedy Nowym Rzymem, zostało zniszczone przez najazdźców z Anglii w 1398 roku, a ostatecznie zlikwidowane jako ośrodek religijny i intelektualny po kasacie klasztoru w 1539 roku w okresie reformacji. Glendalough od czasów św. Kevina do dzisiaj jest miejscem pielgrzymek religijnych.

3. Kościółek św. Kevina zbudowany być może jeszcze za jego życia na początku VII wieku. Kościółek ten, nazywany niekiedy „kuchnią św. Kevina”, należy do najstarszych zachowanych obiektów Kościoła celtyckiego w Irlandii.

4. Okrągła wieża i ruiny opactwa Monasterboice, założonego w X wieku przez tajemniczego ucznia św. Patryka – św. Buit.

5, 6, 7. Wysokie kamienne krzyże z opactwa Monasterboice. Kamienne krzyże stały się symbolem celtyckiego chrześcijaństwa. Nazywane krzyżami Pisma Świętego, były kamiennymi homiliami albo kamienną teologią dla wszystkich. Najstarsze miały tylko motywy geometryczne, najczęściej słynną spiralną iryjską plecionkę. Od IX wieku pojawiły się rzeźbione sceny biblijne. Krzyże te, być może zapożyczone z koptyskiego Egiptu (Bulas s. 31), były świadectwem wiary i upamiętnieniem czynów, działalności świętych mężów oraz symbolem statusu klasztoru. Krzyż na zdjęciu 5., zwany krzyżem Muiredacha, z X wieku, jeden z najlepiej zachowanych w Irlandii, wysokości 5,5 metra, składa się z trzech bloków piaskowca (jak prawie wszystkie inne), bazy w kształcie ściętej piramidy, właściwego krzyża z obramowaniem w obwodzie kolistym, będącym geometrycznym symbolem nieskończoności (bądź celtyckiego słońca), i kamienia wieńczącego.

6. Mierzący blisko 7 metrów wysokości Toll Cross w Monasterboice, jeden z najwyższych w Irlandii, pochodzący z przełomu VIII i IX wieku.

7. Trzeci z wielkich krzyży w Monasterboice, z IX wieku, tzw. krzyż Północny.

8. Krzyż Biblijny z Clonmacnoise, zwany także krzyżem Ecritures (Skrzybów), jeden z najpiękniejszych w Irlandii, wzniesiony na początku X wieku przez króla Flonna.

9. Krzyż Moore w królestwie Kildare (5,3 metra wysokości), wzniesiony z granitu w klasztorze założonym w VI wieku przez św. Kolubę Starzego.

10. Krzyż Północny z Ahenny, prawdopodobnie z VIII wieku, z piękną spiralną dekoracją iryjską, z lokalnej szkoły artystów.

UNIwersYTETY ŚWIATA – IRLANDIA

WYDAWNICTWO
UMCS

Redaguje kolegium: Marek Jędrych, Elżbieta Mulawa-Pachoł (redaktor naczelna). Stale współpracują: Alicja Cięszczyk-Chmiel, Jolanta Jarzyńska, Krystyna Kapica, Elżbieta Kwiatkowska, Maria Młynarska, Ewa Nowak, Małgorzata Samujło, Iwona Adach, Nina Zielińska, Jerzy Żywicki. Adres redakcji: Wydawnictwo UMCS, 20-031 Lublin, Plac Marii Curie-Skłodowskiej 5, p. 1009, tel. 537-53-76, faks 537-53-02. E-mail: promocja@ramzes.umcs.lublin.pl <http://www.umcs.lublin.pl> Media, Wiadomości Uniwersyteckie. Skład i łamanie: **Bifolium**, Lublin. Druk: Zakład Usług Poligraficznych „Tekst”, 20-344 Lublin, ul. Wspólna 19.

ISSN 1233-216X

9 771233 216001

08